

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

Presentació
de la ruta

Versió 2010

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

Presentació

La muntanya de Montserrat ha estat des de sempre un territori configurat pel pas de les persones. Els pelegrins, atrets per la devoció a la Mare de Déu, començaren a definir els grans camins d'accés a la muntanya; els ermitans, en els seus desplaçaments per la muntanya, dibuixaren camins que han perdurat fins avui; els pagesos, primer, i després els llenyataires i els carboners traçaren senders per accedir als camps i als boscos. L'excursionisme aprofità part d'aquests viaranyis i en creà de nous en el seu interès per descobrir la riquesa natural del massís, mentre que els escaladors obrien dreceres per acostar-se a les vies de les impressionants agulles de Montserrat. La cartografia montserratina ha reflectit puntualment el progrés en el coneixement de la muntanya.

A mesura que les persones feien seva la muntanya es començaren a redactar compendis d'itineraris i guies. L'any 1909 la Revista Montserratina edità la *Guia Històrica del Pelegrí*, que anava acompanyada d'un volum d'itineraris i del mapa de Joan Cabeza.

Fou l'inici d'una rica i dilatada producció de llibres sobre l'excursionisme i l'escalada a la muntanya de Montserrat.

Després de la Guerra Civil Espanyola, Llorenç Estivill publica una guia de Montserrat, amb un capítol d'escalada que redacta Jordi Panyella. A més, la guia inclou la segona edició del mapa de Joan Cabeza, de 1928.

Uns quants anys més ençà, Pere Busquets i Codorniu, ànima dels Amics del Sol, que sempre signava amb les inicials, va escriure els *Itineraris montserratins* (1961) —amb un mapa planimètric a una tinta fet a partir del mapa topogràfic de Ramon de Semir (1949)—, *Ermites i fonts montserratines* (1967), etc. Era el vessant literari de la dedicació contínua i abnegada d'aquest col·lectiu tan vinculat a la muntanya de Montserrat i al qual devem tant.

L'any 1975, Ramon Ribera-Mariné, monjo i bon coneixedor de la muntanya, publicà *Camins i canals de Montserrat. Guia d'itineraris*, que va tenir un gran impacte, per la precisió amb què són descrits els itineraris i per portar unes fotografies panoràmiques amb el traçat dels itineraris sobreimprès.

La guia tingué una gran difusió i el mateix Ramon Ribera-Mariné en va fer una altra versió més extensa l'any 1992, amb el títol de *Caminant a Montserrat. El massís*, de la qual s'han fet diverses edicions i que a hores d'ara encara és plenament vigent. Fou una obra de síntesi i avenç amb relació a l'excursionisme a Montserrat, gràcies al profund coneixement que l'autor tenia dels camins, comes i canals montserratins.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Anys després, el mateix Ramon Ribera-Mariné inicià una revisió de la seva obra amb una perspectiva renovada. Era possible relligar els 62 primitius itineraris i convertir-los en grans rutes per la muntanya. Aquesta proposta representava una nova mirada al massís de Montserrat.

D'aquesta manera sorgiren unes rutes que, partint dels municipis de l'entorn: el Bruc, Collbató, Marganell, Monistrol de Montserrat, travessen tot el massís. Són llargues caminades que permeten descobrir els indrets més singulars de la muntanya. Algunes passen pel Monestir, d'altres només el veuen o el senten de lluny. El Patronat de la Muntanya de Montserrat, coneixedor del projecte de Ramon Ribera-Mariné, l'assumí com a propi. Era tot un repte, que assumírem amb entusiasme Josep Nuet Badia i jo mateix. Es resseguien de nou les rutes proposades, s'identificaren i fotografiaren els indrets naturals més característics al llarg de tot el trajecte i es recolliren els fets històrics més importants que hi han succeït.

El resultat d'aquest treball és la creació de la col·lecció «Rutes pel Parc Natural de la Muntanya de Montserrat». Cada una de les rutes és un monogràfic dins la col·lecció, amb tota la informació geogràfica rellevant per a facilitar l'itinerari. També s'hi aporta informació complementària per a comprendre l'entorn natural, gaudir del paisatge i conèixer la història dels diferents indrets integrats en l'itinerari. Aquest és el propòsit bàsic d'aquesta obra: fruit d'aquest lloc excepcional que és la muntanya de Montserrat.

Aquests monogràfics estan dissenyats perquè l'excursionista se'ls faci seus. Per això el material es troba a la xarxa d'Internet en forma de petits mòduls. Al mateix temps, també s'ofereix la possibilitat que les persones, a través de la interacció amb la pàgina web del Patronat de la Muntanya de Montserrat, puguin construir el seu itinerari. Es tracta d'anar enllaçant fragments de les rutes proposades fins a fer-se el propi projecte de camí. Animem els excursionistes a fer-nos arribar propostes i suggeriments a incorporar als quaderns de les rutes. Gràcies a aquestes aportacions podrem compartir i fer realitat la idea que *Montserrat és de tots*.

JORDI LÓPEZ CAMPS
*President de la Comissió Executiva
del Patronat de la Muntanya de Montserrat*

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Rutes de Montserrat

Rutes de Montserrat és un conjunt de vuit grans itineraris que travessen la muntanya de Montserrat en totes direccions.

Tots aquests itineraris són interconnectats els uns amb els altres, de manera que a partir dels que es proposen se'n poden dissenyar molts altres.

Aquí donem la relació de les rutes amb el recorregut esquemàtic.

Ruta 1

Monistrol de Montserrat - Monistrol de Montserrat, pel camí de l'Àngel, monestir de Sant Benet, monestir de Montserrat, Sant Miquel, Santa Anna, Santa Cecília, la Calzina i el Piteu.

Ruta 2

Monistrol de Montserrat - coll de Can Maçana, per l'estació de l'Aeri, camí de l'Aigua, monestir de Montserrat, Santa Anna, Sant Jeroni, el Camell dels Ecos, canal de Migdia, Montgròs, coll de les Comes, coll de Port, pas del Príncep, refugi de les Agulles «Vicenç Barbé», la Portella i el coll de Guirló.

Ruta 3

Collbató - Collbató, pel Casalot, les Bateries, pla de Sant Miquel, miranda de Santa Magdalena, serra de l'Alzina de les Papparres, serra de les Lluernes, Sant Salvador, Sant Benet, Santa Anna, pla dels Ocells, els Pollegons i les Artigues.

Ruta 4

Monistrol de Montserrat - Monistrol de Montserrat, pel camí dels Tres Quarts, camí de l'Aigua, camí de la Cova, monestir de Montserrat, Sant Miquel, la Fita, clot de Casanelles, pas del Forat, torrent de la Salut, Santa Margarida del Cairat, la Puda, Sant Salvador de les Espases, coll de Bram, Era de les Bruixes, Cul de la Portadora, coll de la Cabra i l'hostal de la Creu.

Ruta 5

Collbató - Collbató, per la Vinya Nova, can Jorba, el Bruc, la Diablera, collet de Guirló, la Foradada, Santa Cecília, els Degotalls, monestir de Montserrat, camí del Rosari, la Fita i les coves del Salnitre.

Ruta 6

La Vinya Nova - la Vinya Nova, pel camí del Pont, pla dels Ocells, serra de les Lluernes, canal Plana, camí de l'Arrel, Santa Cecília, canal de Migdia, coll de l'Ajaguda, camí del Bassal dels Gats i can Jorba.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7

El Bruc - el Bruc, pel torrent de la Diablera, l'Era dels Pallers, refugi de les Agulles «Vicenç Barbé», coll de les Agulles, GR 7, canal del Llum, torrent de Migdia, camí dels Francesos, font de la Cajoleta, camí del Cabrit, cova de l'Arcada, torrent de les Grutes, pou del Castell i la Fonollosa.

Ruta 8

Marganell - Marganell, pel Casot, font del Vila, la plaça de Catalunya, coll de Port, pas del Príncep, coll de les Agulles, la plaça de Catalunya i l'Oliver.

7 El Bruc - el Bruc, pel camí del Cabrit, torrent de Migdia, ca- nal de la Font del Llum, coll i refugi de les Aguilles

Contingut de la ruta 7

La ruta 7 conté cinc quaderns en els quals hi ha tota la informació del recorregut, amb pretensió d'exhaustivitat i de qualitat, classificada en diferents temes.

Quadern 1 - Itinerari

Aquest quadern conté la descripció detallada de l'itinerari amb l'horari orientatiu del temps necessari per a recórrer-lo.

Cada punt horari va acompanyat d'un número d'ordre preliminar, amb un tipus més fi, que ens permet identificar aquest punt en els mapes (Quadern 2).

Tot l'itinerari està il·lustrat amb fotografies dels llocs més interessants i representatius de la ruta, preses expressament per a aquesta publicació.

Quadern 2 - Mapes

Aquest quadern conté els mapes i les ortofotografies de tot el recorregut de la ruta. Els mapes procedeixen de la cartografia de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) a escala 1:10.000, que té un gran detall i precisió.

Les ortofotografies també procedeixen de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) a escala 1:5.000.

Els mapes i les ortofotografies es presenten aparellats i amb el traçat de l'itinerari sobreimprès. També hi consta una sobreimpressió dels punts horaris amb una xifra que ens remet al punt de la descripció de l'itinerari (Quadern 1) al qual es refereix.

Quadern 3 - Panorames

El quadern tercer inclou uns quants panorames seleccionats dels punts més espectaculars i representatius de la muntanya que la ruta 7 recorre.

Sobre la fotografia s'hi han indicat les roques principals amb els noms corresponents.

També al peu de la panoràmica hi ha un mapa de conjunt de la muntanya de Montserrat amb la ruta 7 i el punt on es pot veure el panorama de la foto i en quina direcció està presa la fotografia. Es complementa amb un petit text explicatiu.

Quadern 4 - Àlbum de fotografies

Aquest quadern recull a manera de postals una selecció d'imatges de tot el recorregut de la ruta 7.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

No s'ha repetit cap fotografia i hi podem trobar detalls de llocs, agulles o paisatges que complementen tota la informació gràfica dels quaderns de l'itinerari (Quadern 1) i dels panorames (Quadern 3).

Quadern 5 - Monografies

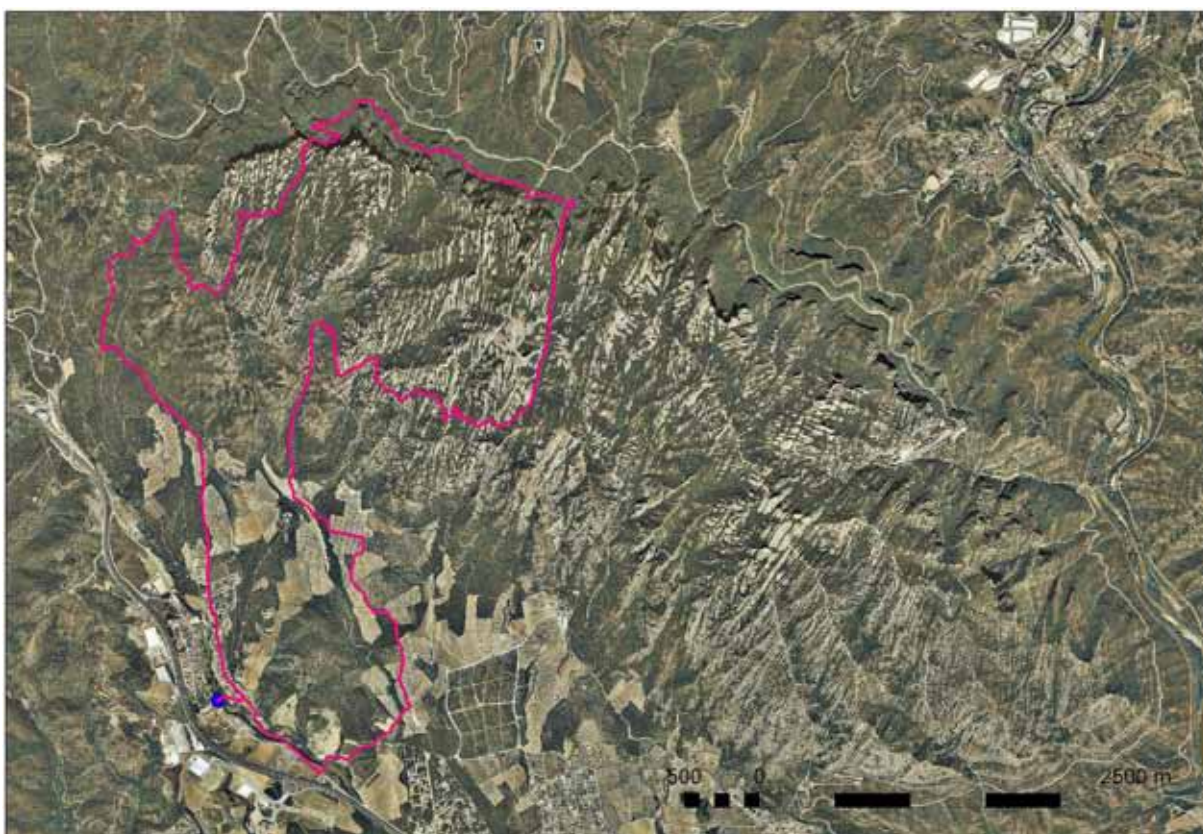
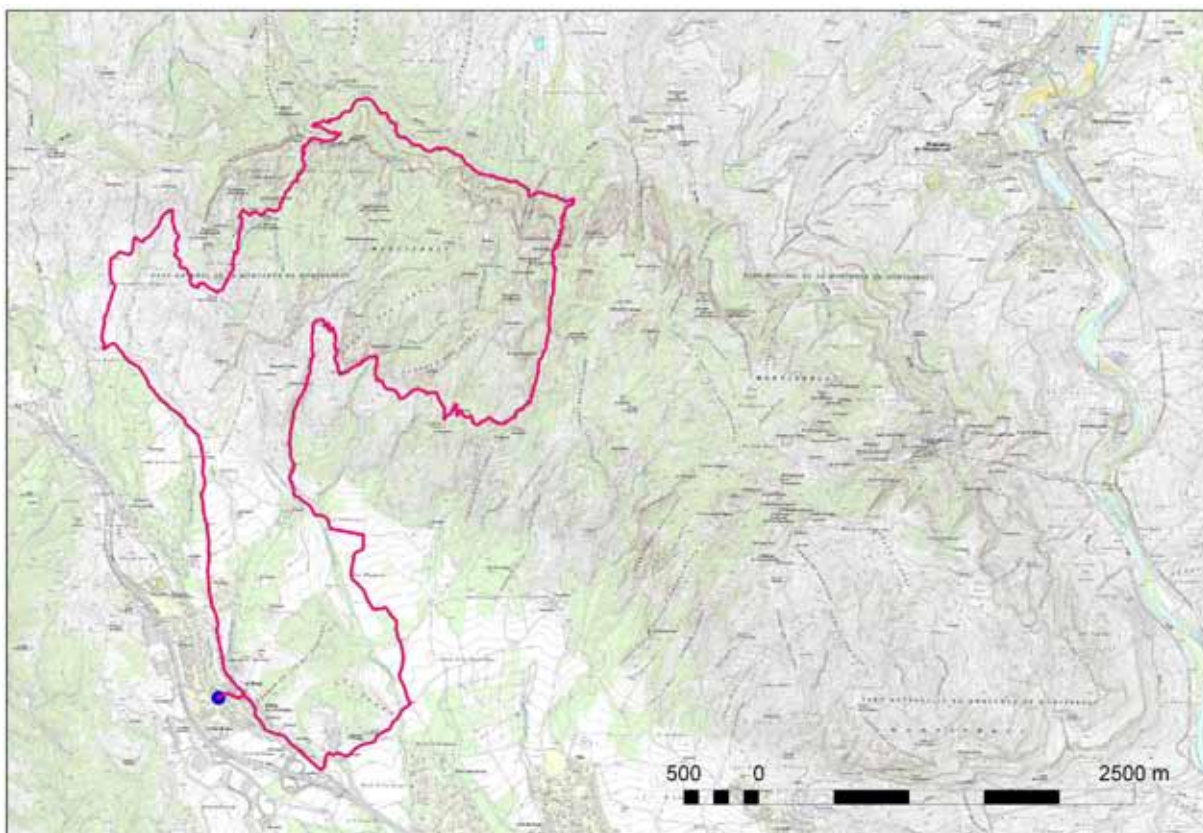
El quadern cinquè conté una informació àgil però detallada i documentada dels principals punts interessants pels quals passa la ruta 7.

Bàsicament la informació de les monografies fa referència a aspectes naturalistes (la geologia, la flora i vegetació, etc.), aspectes històrics i artístics (el monestir, les ermites, etc.) de la muntanya de Montserrat.

Està il·lustrat amb fotografies representatives triades expressament per a ajudar la comprensió del text.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Recorregut de la ruta

© Base topogràfica i ortofotografia de l'ICC

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Els autors

Rutes de Montserrat és una obra escrita i il·lustrada per tres persones profundament conegedores de la muntanya de Montserrat.

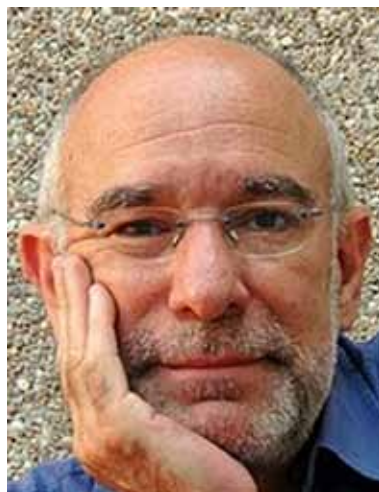

Ramon Ribera-Mariné

Barcelona (1949)

Monjo de Montserrat, monestir en el qual ha servit en diferents càrrecs. Gran excursionista, autor de les guies modernes de Montserrat.

A *Rutes de Montserrat* ha escrit els itineraris originals, a partir dels coneixements que té de la muntanya i de l'extensa documentació que ha acumulat.

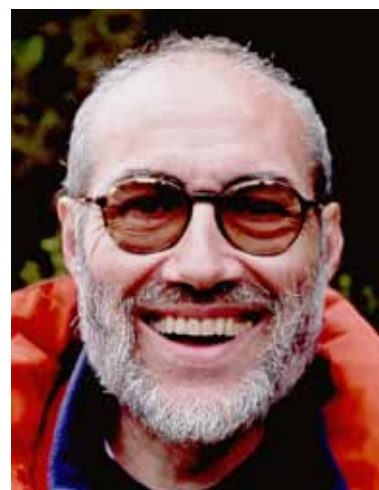

Jordi López Camps

Barcelona (1950)

President de la Comissió Executiva del Patronat de la Muntanya de Montserrat.

A *Rutes de Montserrat*, ha revisat i actualitzat, sobre el terreny, els itineraris i ha obtingut gran part de les fotografies que il·lustren els quaderns.

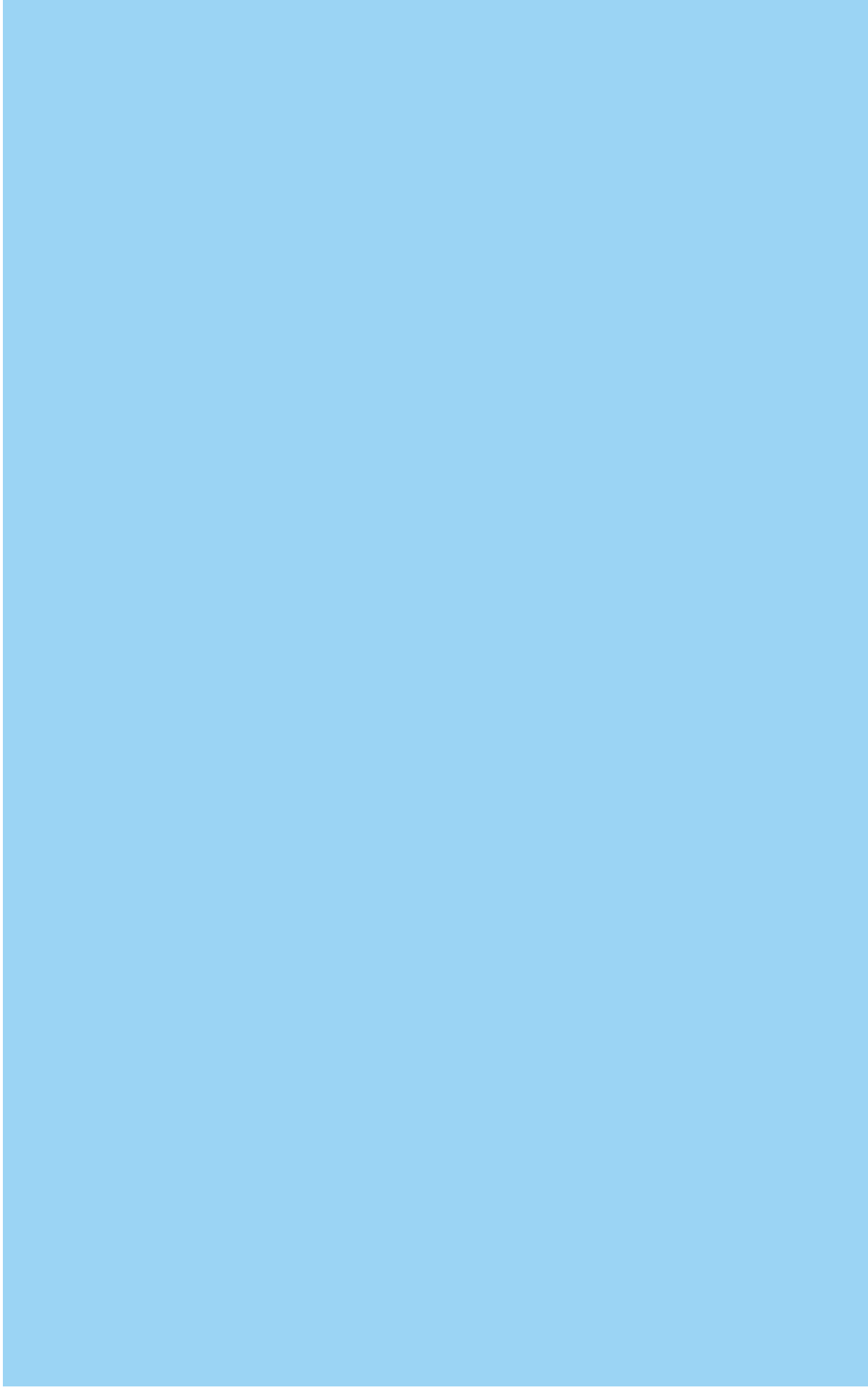
Josep Nuet Badia

Barcelona (1946)

Cartògraf, botànic i escriptor, autor de la *Flora de Montserrat*, en la qual va col·laborar Josep M. Panareda.

A *Rutes de Montserrat*, ha escrit les monografies i ha comprovat sobre el terreny el traçat dels camins. A més ha il·lustrat els quaderns amb moltes fotos i s'ha encarregat del disseny i de la maquetació del conjunt.

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

Descripció
de la ruta

Versió 2010

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

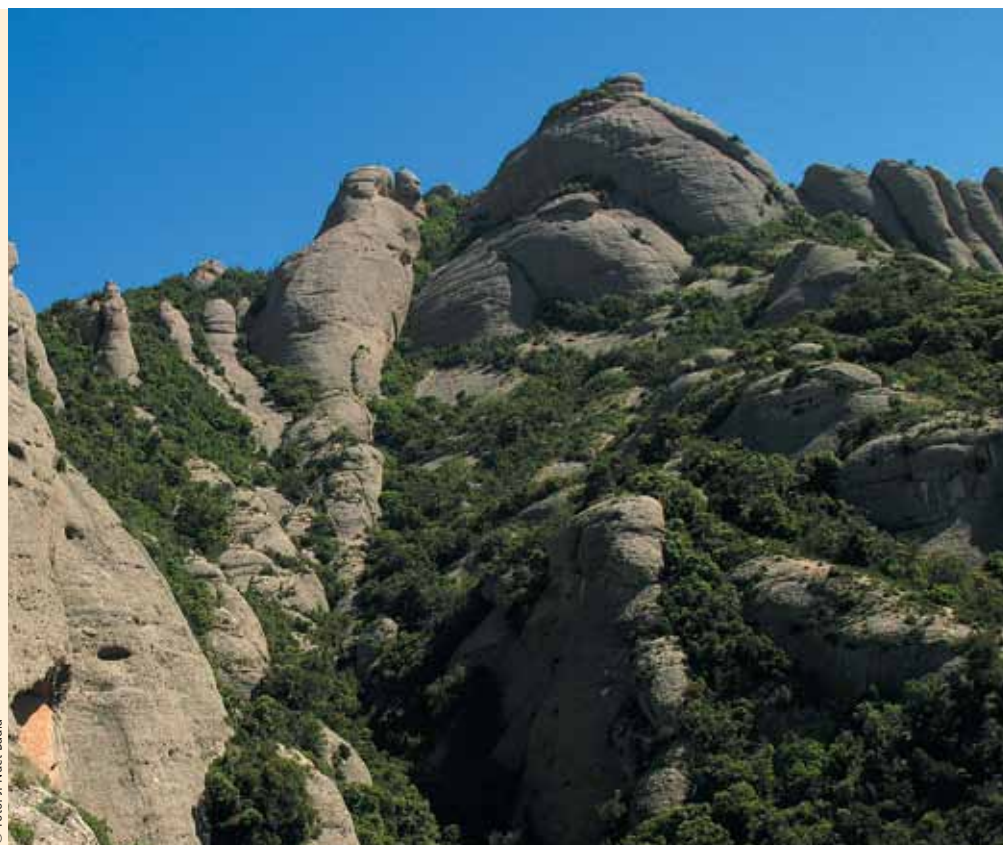
7 El Bruc - el Bruc, pel camí del Cabrit, torrent de Migdia, canal de la Font del Llum, coll i refugi de les Agulles

Itinerari

Llarg itinerari que permet un coneixement aprofundit del sector occidental de la muntanya de Montserrat endinsant-nos-hi a partir del Bruc. Cal remarcar l'aproximació al massís pel clot del Tambor, el recorregut pel complicat camí del Cabrit i l'ascensió al coll de Migdia per la canal de Migdia. Continua amb el descens per la dreta canal de la Font del Llum, que ens portarà al GR 172, des del qual tindrem una visió panoràmica de la part nord de Catalunya des del peu de les cingleres septentrionals. Remuntarem la canal fins al coll de les Agulles i baixarem per la suau canal Ampla fins al refugi de les Agulles «Vicenç Barbé», des d'on baixarem a l'Era dels Pallers i, per l'antic camí de can Maçana, retornarem al Bruc.

Ruta llarga i amb dificultats d'orientació. Tampoc no és tècnicament gaire fàcil i hi ha punts on cal fer servir les mans per a superar alguns passos, que en general són curts i relativament fàcils. Reservada a les persones amb forma física i avesades a caminar. Recomanable usar bastons.

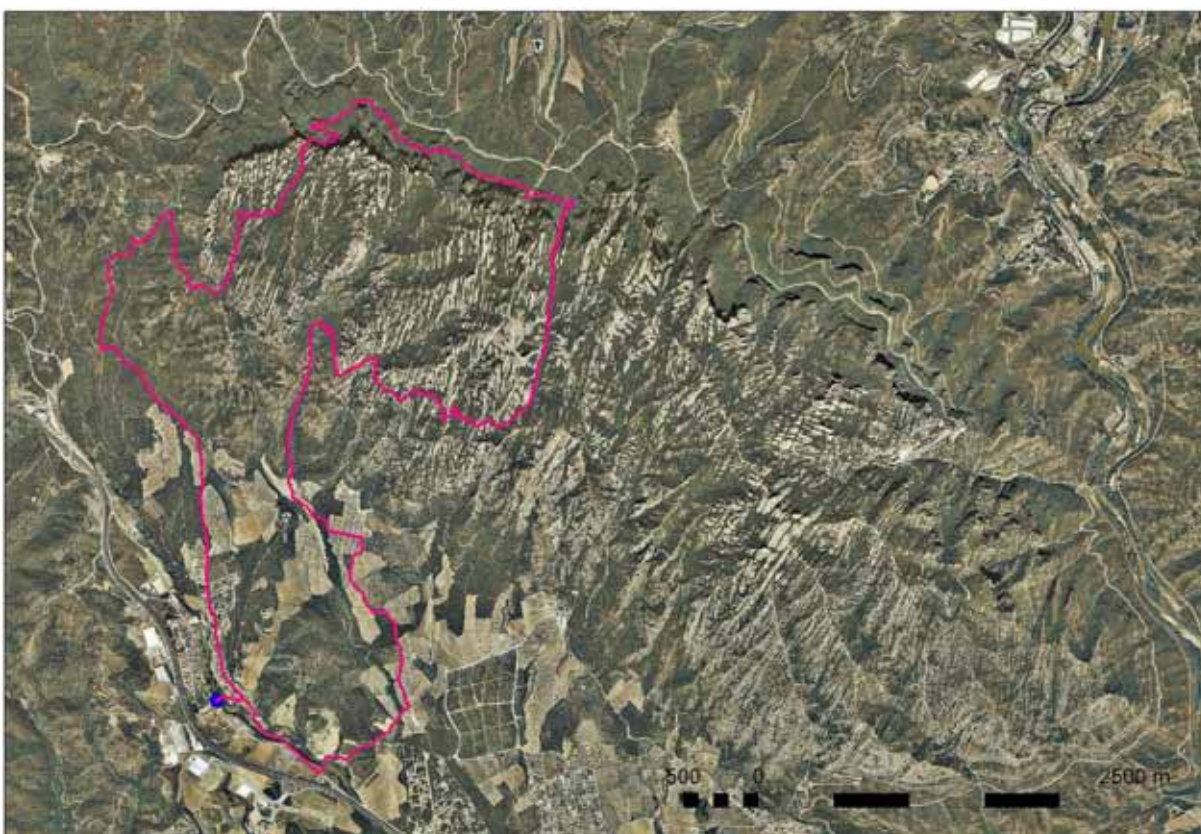
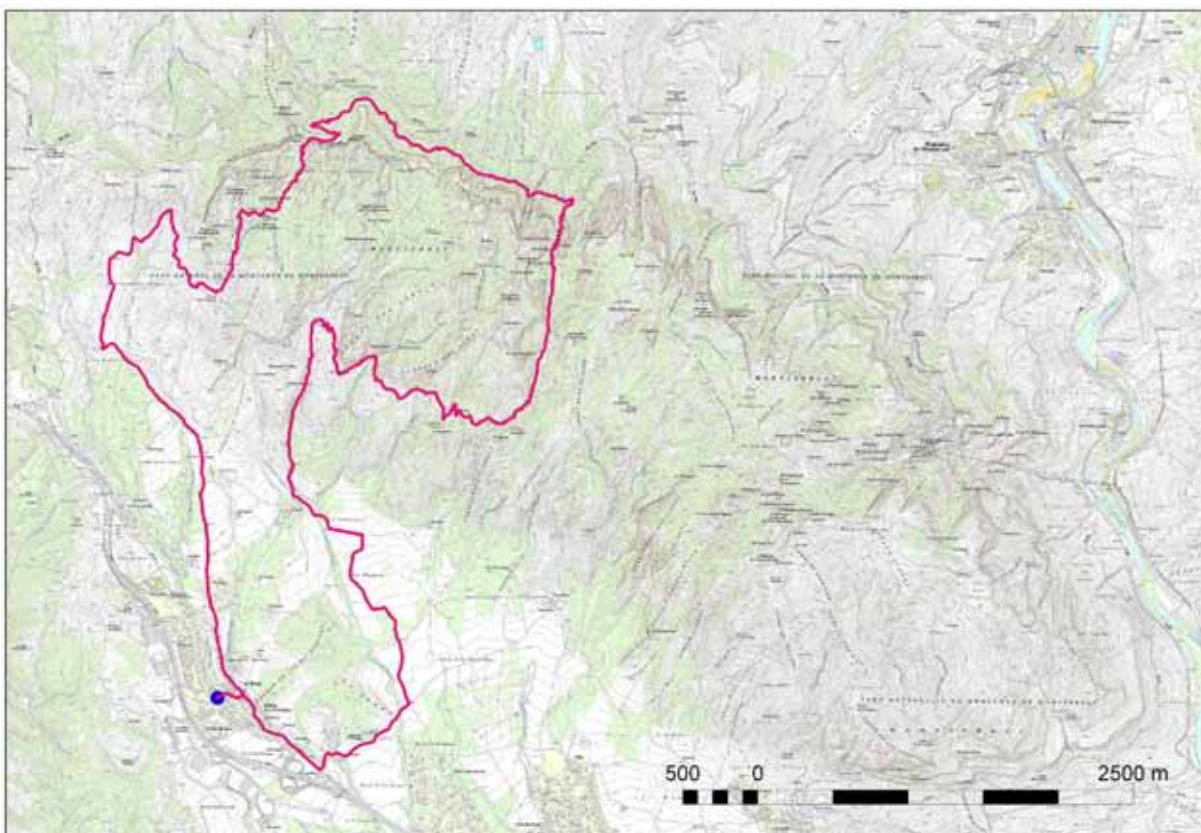
El Montgròs, des del coll de Mosset.

© Foto: J. Nuet Barja

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Recorregut de la ruta

© Base topogràfica i ortofotografia de l'ICC

Itinerari original de Ramon Ribera-Mariné, actualitzat per Jordi López Camps

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Cal tenir precaució quan es transiti pel peu de cingleres, o per les canals de la Font del Llum i de les Agulles: les caigudes de pedres hi són habituals.

Horari: 7 hores i 32 minuts
 Desnivell: +1.000 metres, -900 metres
 Distància: 18,717 quilòmetres
 Altitud màxima: 1.029 metres
 Altitud mínima: 428 metres

Per a facilitar la comprensió de la guia i la comoditat de l'itinerari s'ha dividit en trams. Els trams són:

Tram 1: El Bruc - font del Xebret
 Tram 2: Font del Xebret - coll de Mosset
 Tram 3: Coll de Mosset - coll de Migdia
 Tram 4: Coll de Migdia - coll de les Agulles
 Tram 5: Coll de les Agulles - el Bruc

Tram 1: El Bruc - font del Xebret

1 0 min En el Bruc emprenem aquest itinerari al **pont de la Parròquia**, sobre el torrent de l'Illa, que uneix els barris de Baix i del Mig del poble del Bruc amb el barri de la Parròquia (460 m d'alt.). Travessem el pont en direcció NE. Voregem per la dr. el **parc del torrent de l'Illa**. Indicador. Parc infantil.

El pont de la Parròquia

© Foto: J. Nuet Baeña

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La parròquia de Santa Maria del Bruc. Hi destaquen l'absis i la meitat inferior del campanar romànics

© Foto: J. Nuet Badia

Passem per davant del **Casal**. Font pública i cabina telefònica (dr.). Continuem carrer enllà fins a la Plaça.

La travessem i seguim el **carrer de la Parròquia**, que baixa i passa per una arcada sota una casa.

Més avall, a tocar de la parròquia, a l'extrem del poble, el carrer s'eixampla i es bifurca. Deixem el de l'esquerra, que porta a la parròquia, i prenem el de la dr., que baixa fortament. Deixem les cases del poble i el carrer cimentat es converteix en una pista.

2 10 min **Torrent de l'Illa**, 440 m. Cobert de bardisses, saücs i avellaners. El travessem de biaix i deixem **can Serrat**, centre de creació artística, a l'esquerra. La pista puja al SE fins a la carretera.

3 12 min Desemboquem a la carretera vella, que serveix d'accés al Bruc des de l'A-2, visible a pocs metres. Seguim la carretera a l'esquerra (SE), deixem a la dr. el caseriu de **can Pasqual**, que sorprenentment pertany al llunyà municipi de Pierola, i l'accés a l'A-2. Indicadors. Continuem per la carretera de front (SE). Fita quilomètrica N-IIz 578. Un tros més avall, davant d'una casa isolada, prenem una carretera asfaltada a l'esquerra (indicador: Can Térmens, can Pasqual), que ens porta a una bòbila.

4 16 min **Antiga bòbila Jorba**, ara Baldosas Vallés. Des de l'aparcament davant de l'edifici de la bòbila anem a la dr. fins al costat d'un transformador elèctric.

Can Marquès

© Foto: J. Nuet Badia

Allí, sota unes alzines grosses, prenem un caminet pedregós que voreja **can Marquès** pel darrere de la casa.

Deixem la casa a la dr. i continuem, al NE, per una pista vorejada d'ametllers vells. A l'esq., darrere uns camps, deixem la **pallissa de Can Marquès**.

- 5 **22 min** Trifurcació del camí, 428 m. Indicador mig trencat al peu d'una alzina grossa. Seguim el camí ample del mig (N), que passa per l'esq. d'una edificació en ruïnes (el **for de Can Marquès**). Voregem el serrat de Muixerigues entre camps i oliverars. Més enllà entrem al bosc d'alzines i pi pinyer i baixem fins a un torrent. Marques de PR.
- 6 **26 min** Travessem a gual el **torrent de les Comes**, cobert de ginesteres. Seguim en la mateixa direcció NE. Remuntem la clotada fins a un pla.
- 7 **28 min** Cruïlla de pistes a l'indret conegut com **els Quatre Camins**, enmig d'oliverars. Indicador. Girem per la de l'esq. (NNW). Els altres camins porten a la Vinya Nova i Collbató (ENE), i al Bruc Residencial (SE). Travessem els oliverars.
- 8 **33 min** Bifurcació de la pista, 457 m. Indicador. La pista de la dr. porta a can Jorba. Seguim per la de l'esquerra cap al N. Suau pujada entre oliverars. Pocs metres més enllà, deixem a l'esq. les ruïnes de la **Barraca Cremada**, mig coberta de bardisses. Passem entre un oliverar (dr.) i el bosc de pi blanc (esq.). Deixem una pista a l'esq. i continuem per dins el bosc. Aviat tornem a sortir als oliverars.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El clot del Tambor des de sota el Castell

© Foto: J. Nuet Badia

9 47 min La Fonollosa, 507 m. Gran oliverar calçat de sòl pedregós. Sortim a la pista principal, on fa una girada en angle recte. Indicators. La pista de front (N) porta a can Jorba.

Continuem a l'esq. (W), travessant l'oliverar i, més enllà, al final de l'oliverar, baixem fins al fons del torrent. Travessem el **torrent de l'Estevet**, poc evident dintre el bosc, i de seguida sortim a un oliverar jove en el fons codolós del clot del Tambor.

10 55 min Clot del Tambor, 497 m. Fons d'una vall coberta de codolars amb oliveres joves plantades. A sobre, en un turonet cobert de bosc de pi blanc i alzines, tenim la **casa del Castell**.

La pista fa un revolt tancat al marge del bosc. A l'interior del revolt, cobert de bosc, hi ha l'anomenat **Pou del Castell**, que no és pas cap pou sinó un forn.

En aquest indret, cal deixar la pista immediatament abans que giri a l'esquerra i endinsar-se per la petita coma al NNW-N travessant, sense camí, l'oliverar jove plantat sobre el codolar.

Un cop al bosc trobem alguna fita de pedres al costat del torrent del Tambor. El nom del clot i del torrent, Tambor, prové de l'antic propietari d'aquest indret. No té res a veure amb la batalla del Bruc. Seguim un camí petit al fons del torrent pel marge esq. de la llera, coberta de bardisses i arbustos. Marques de pintura vermella.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

- 11 1 h 3 min** Bifurcació del camí, 511 m. Rètol indicant les zones d'escalada controlada. A partir d'aquí no hem de seguir el camí amb marques vermelles, que ens portarien al **clot del Boixar**, que surt a la dreta. Pel costat del cartell seguim un corriol que ens porta al N. Fites de pedres i marques de pintura blanca. La rambla del torrent és un codolar molt ample, cobert de roldors i de bardisses, que seguim sempre cap al N. Anem remuntant el torrent guiats per les fites de còdols i per les marques blanques. En algun punt hem de superar alguna roqueta petita i fàcil. El fons del torrent s'estreny. Passem pel peu d'una paret que deixem a la dr.
- 12 1 h 20 min** **Torrent del Tambor**, en un espai una mica ample al peu d'una petita roca balmada (esq.). A partir d'aquí el camí no continua pel fons de la llera, sinó que es veu obligat a passar pel vessant enlairat del fons. Fita a la dr. El corriol puja ràpidament pel peu d'una roca. Cal fer atenció a agafar bé el camí, al principi menys evident que el torrent, totalment impracticable per mitjans naturals. El camí s'enfila ràpidament per damunt del marge esquerre del torrent entre alzines. Pugem fortament en petites llaçades, per un camí antic, com testimonien algunes parets seques, de pedres grosses que sostenen el camí. El buc del torrent queda a l'esquerra, i de seguida ens trobem a gran altura. Sortim a dalt d'una roca com un mirador. Anem pujant pel vessant esq. del torrent, enlairats del fons.

Els marges de pedra seca de l'antic camí del clot del Tambor.

© Foto: J. Nuet Barcia

La cova de l'Arcada, vista des del fons del torrent de les Grutes.

© Foto: J. Nuet Bardia

Avancem vall amunt entre la característica **roca del Tambor** (dr.) i l'**agulla del Castell** (esq.), més arran del torrent, que ací pren el nom de torrent de les Grutes. Passem uns blocs molt grossos caiguts dels cingles, entre els blocs i el vessant, i un tros més endavant més.

13 1 h 23 min Roca del Tambor, en uns grans blocs al fons del torrent del Tambor, 632 m. Els superem per la dr. i arribem un altre cop al buc del torrent, que aquí és planer i obert.

14 1 h 26 min Torrent de les Grutes, 632 m. El camí torna a la llera del mateix torrent del Tambor, que aquí canvia de nom, ara en una zona oberta. Deixem a l'esq. el camí que porta al **coll del Xincarró** i a la coneguda zona d'escalada del Vermell del Xincarró, i des d'allí, a la pista de la Diablera. A la dreta hi ha un altre camí que duu a un dels camins del clot del Boixar. Tots dos camins estan marcats amb fites.

Pugem pel llit del torrent de les Grutes, aquí ample, avançant ara clarament cap al N. Marques de pintura vermella.

15 1 h 28 min Bifurcació del camí, 647 m. El corriol de l'esquerra, amb marques de color blanc, ens portaria al Lloro a través d'un pas amb ferros. Cal seguir el camí de la dreta, més ample i marcat amb pintura vermella, que puja a l'E. Per aquest indret val la pena de veure la grandiositat de la **cova de**

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

l'Arcada, un grandiosa arcada natural d'uns quaranta metres, a la paret del cingle, a la desembocadura fòssil del torrent de la coma Cirers.

Pocs metres després trobem, a uns vint metres a la dr. del camí, al peu d'una roca, una font.

Tram 2: Font del Xebret - coll de Mosset

16 1 h 30 min Font del Xebret, 660 m. Situada al peu d'un ressalt rocós, en un forat, ombrejat i voltat d'un agradable espai amb una aigua fresca i bona. Tornem al camí principal i continuem pujant en ziga-zagues, per guanyar altitud, en la mateixa direcció que dúiem.

17 1 h 36 min Bifurcació del camí. El de l'esquerra porta al **pas del Príncep**, pel torrent de les Grutes i l'Estació d'Assarriar, o bé al Lloro, a través del camí del **torrent del Lloro**.

Continuem pel camí de la dreta. Les marques de pintura, normalment vermelles i algunes de blaves, en aquest indret ens poden ser molt útils, ja que passada l'activa zona d'escalada, de la qual hem de saber sortir bé, avancem cap al S per una exuberant i densa màquia que s'ha apoderat de les antigues feixes de fa temps abandonades. Planegem d'entrada per la base del cingle, que tenim a l'esquerra, i abandonem la coma del Tambor.

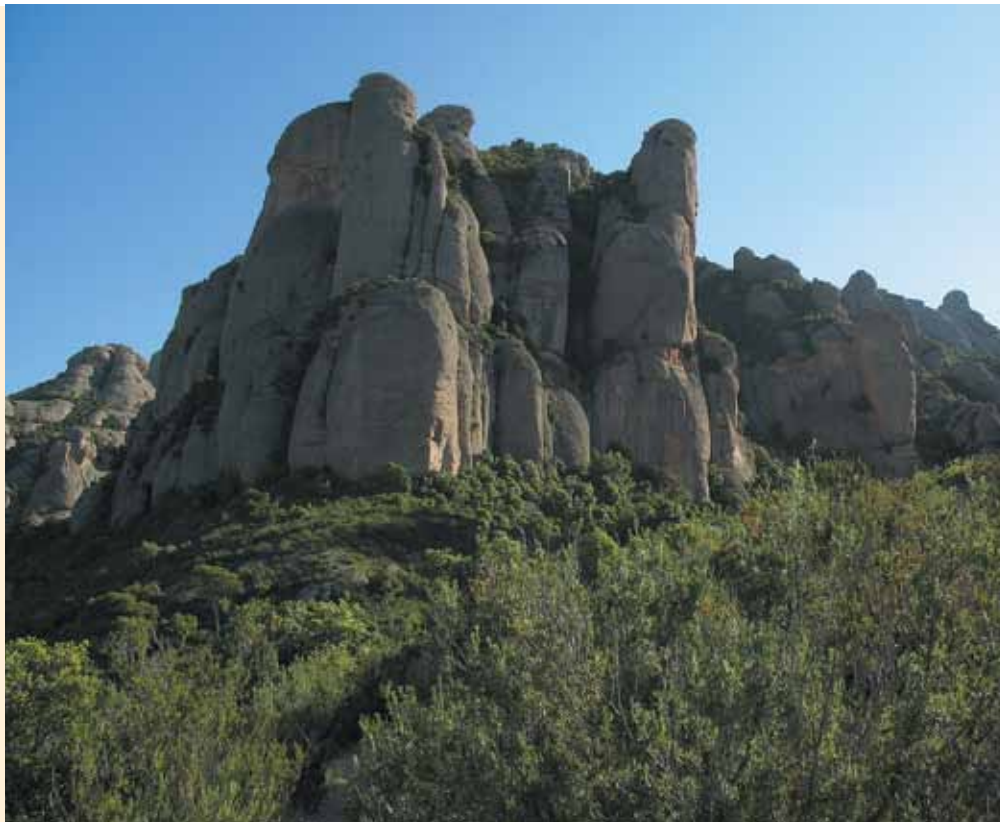
L'amagada font del Xebret, al torrent de les Grutes.

© Foto: J. López Camps

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El serrat del Cabrit.

© Foto: J. Nuet Barcia

Poc després el camí puja vessant amunt, però el deixem aviat per un altre que planeja a la dr. Atenció!, si continuéssim amunt arribaríem al peu de les vies d'escalada del **serrat del Cabrit**.

Més endavant el camí baixa i s'acosta a les roques del cingle que tenim al damunt. Baixem un pas de roca, curt i fàcil (atenció si la roca és mullada!). Passem pel peu mateix de la roca, que aquí és una mica balmada, però de seguida abandonem la base del cingle i, pel corriol ondulat per dins el bosc baix, anem a parar al peu d'una altra roca. Continuem vorejant el vessant fins a una carena ampla.

18 1 h 47 min Serrat del Cabrit, 710 m. Arribem a la punta del cingle dominada per l'**agulla de la Proa**, a la base de la qual s'obre la **cova del Cabrit**. Una mica separats del cingle, el camí es bifurca. Deixem un sender marcat que segueix avall per la carena i seguim el corriol que ressegueix la base de la cinglera entrant a la coma del **Clot del Boixar**.

El corriol manté l'altitud, però constantment fa pujades i baixades. Travessa unes llenques de roca nua (atenció si està mullada o glaçada!), i ens porta al fons del torrent.

19 1 h 52 min Torrent del Boixar. Travessem el torrent al costat d'uns grans blocs de roca caiguts dels cingles, passem pel costat d'una petita balma i continuem flanquejant pel vessant seguint un corriol marcadament ondulat i força tapat per la vegetació, no gaire alta però densa.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La roca del Faraó, a la capçalera de la coma d'en Pastor.

© Foto: J. Nuet Badia

20 1 h 58 min Serrat del Faraó. Arribem a una nova carena, ampla i marcada. Passem al peu de les roques de la cresta, una mica més amunt d'un pi blanc gran i isolat. Travessem una codina de biaix, i pugem fins a un altre pi blanc gros isolat en una carena secundària. Marques de pintura vermella.

Travessem, obliquament, una codina inclinada amb pedruscall (atenció a no rrelliscar!). Pugem una mica pel costat d'un altre pi blanc fins a una carena ampla amb vegetació baixa i esclarissada.

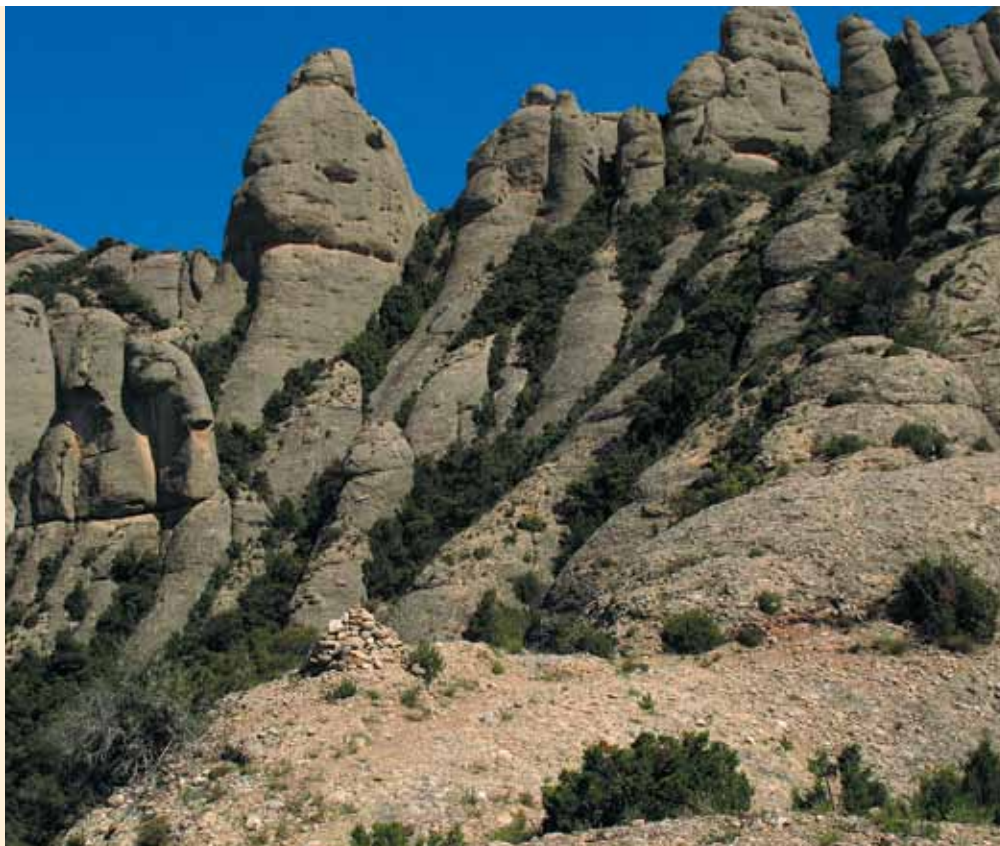
21 2 h 15 min Carena ampla i amb vegetació esclarissada. Entrem a la **coma d'en Pastor**. Deixem, al S, l'itinerari de baixada pel pas de la Llastra, per on segueixen les marques de pintura groga.

La coma d'en Pastor, a la qual entrem, està tancada per la **Palomera** i el **coll de Mosset**. Tenim també belles perspectives de les **roques del Faraó**, a l'esquerra. Unes oportunes fletxes de pintura vermella indiquen la prossecució de l'itinerari, de nou poc evident: seguim en la mateixa direcció de pujada vorejant la coma d'en Pastor, per un terreny aeri i dret. Bells exemplars de savines.

Travessem el llit del torrent sobre roca i ens enfilem a una careneta amb un pi blanc isolat. Fita de pedres. Continuem i travessem un nou torrent sobre roca al costat d'un bloc caigut.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El coll de Mosset, amb les agulles del serrat del Faraó al fons.

© Foto: J. Nuet Baclia

Més enllà creuem una llenca de roca per la part superior (atenció a no relliscar amb el pedruscall menut o bé si està mullada!) i, poc més endavant, una clotadeta també sobre roca amb un pi blanc gros, isolat, a la dr. Continuem pujant pel corriol estret i travessem una llenca de roca, a l'esq. de la qual hi ha la **cova de Mosset**. L'indret on el mosset es trencà el coll descriu gràficament la relativa dificultat del pas, sobretot per als animals de bast, tot i que el camí devia estar en millors condicions!

El corriol deixa la cova a l'esquerra, i gira també a l'esquerra, pujant per roca, per passar per sobre la cova (tram curt estret i una mica aeri) i arribem a un coll.

Tram 3: Coll de Mosset - coll de Migdia

22 2 h 33 min Coll de Mosset, 821 m. Coll planer i estret sobre roca amb bona vista sobre un sector del massís: cap al NE, pel damunt de la canal Roja, s'estén des del Montgròs fins a l'Ajaguda, darrere de la qual s'endevinen les Magdalenes, mentre que cap a l'W, la panoràmica va des de l'agulla del Faraó fins als Pallers.

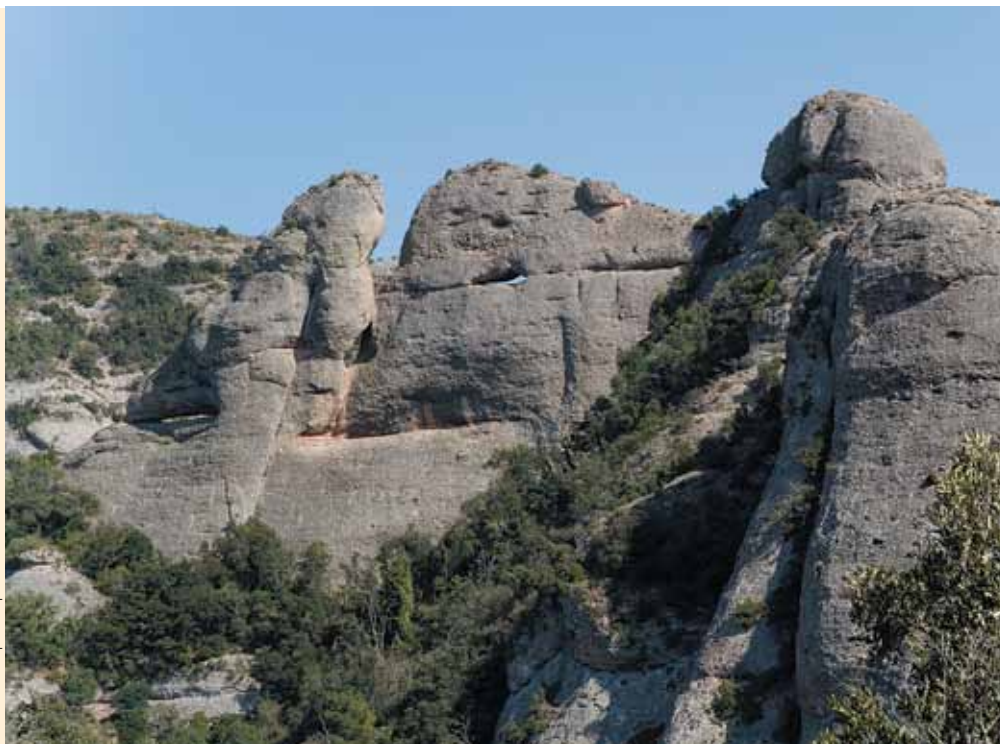
Baixem del coll cap al NE per una roca dreta i de seguida entrem a un bosquet.

Prop del peu d'una paret, el camí fa un revolt d'una ziga-zaga llarga.

Una mica més enllà arribem a una bifurcació.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La roca de l'Ajaguda.

© Foto: Jordi López Camps

- 23 2 h 36 min Bifurcació del camí.** Deixem el camí d'enfront (S), que ens portaria al Bruc, i prenem el de l'esquerra (NE), que baixa fins al torrent.
- 24 2 h 38 min Torrent de la Canal Roja, 783 m.** Des d'aquest punt, a la dreta surt una via ferrada coneguda com Tres en Ratlla. El traïem i pugem fins a una careneta on trobem un camí a l'esquerra. Fita de pedres. Aquest camí puja al Montgròs per la **coma dels Naps de Dalt**.
Travessem un barranquet cobert d'esbarzers i tornem a pujar fins a una altra careneta amb vegetació baixa i esclarissada.
- 25 2 h 47 min Carena, 810 m.** Tenim al davant la roca de l'Ajaguda i, a sota, la **canal de Migdia**. Travessem una petita clapa de roca, un bosquet i sortim a una altra clapa de roca amb pedruscall. La traïem per la part superior (marques de pintura blanca) i arribem a un collet rocós.
- 26 2 h 49 min Collet, 810 m.** En una petita carena estreta i rocosa. Travessem el collet i a partir d'aquí baixem fort pel costat d'una clapa rocosa. I més avall encara el camí és més vertical fins a arribar a un torrent. Els arbres i les arrels ens ajuden en la baixada.
- 27 2 h 52 min Fons del torrent.** Una mica més amunt d'aquest torrent hi ha la **font de la Cajoleta** o del Relleix del Montgròs.
Seguim el buc del torrent, a la dreta, aigües avall. Aviat desemboca al **torrent de Migdia**. Fita grossa de pedres. Si seguíssim el torrent de Migdia a la dreta (S),

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El torrent de Migdia a la bifurcació del camí al coll del Bassal dels Gats.

© Foto: J. Nuet Badia

ens ficàriem a la vertical i estreta barrancada que cau estimbada entre altes parets i que és coneguda com a **Joc de l'Oca**, la primera de les vies ferrades de Montserrat, equipada vers l'any 1970, d'una manera tradicional a la muntanya i amb material casolà!

Continuem de front (ENE). En aquest punt el torrent de Migdia comença a virar al N i forma un petit congost. En diferents punts el fons del torrent és cobert d'esbarzers o està obstaculitzat per algunes roques caigudes. Cal continuar pel buc del torrent cap amunt. Un tros enllà el camí surt de la llera del torrent i, a la riba dreta, vora el fons, travessa un alzinar. Més endavant tornem a la llera codolosa i la remuntem fins a una bifurcació.

El pas pel llit del torrent pot ser entretingut, tant a causa de l'esbarzerar que colonitza ràpidament l'indret ric d'aigua, com per la humitat de les pedres, o fins per la formació de petites cadolles.

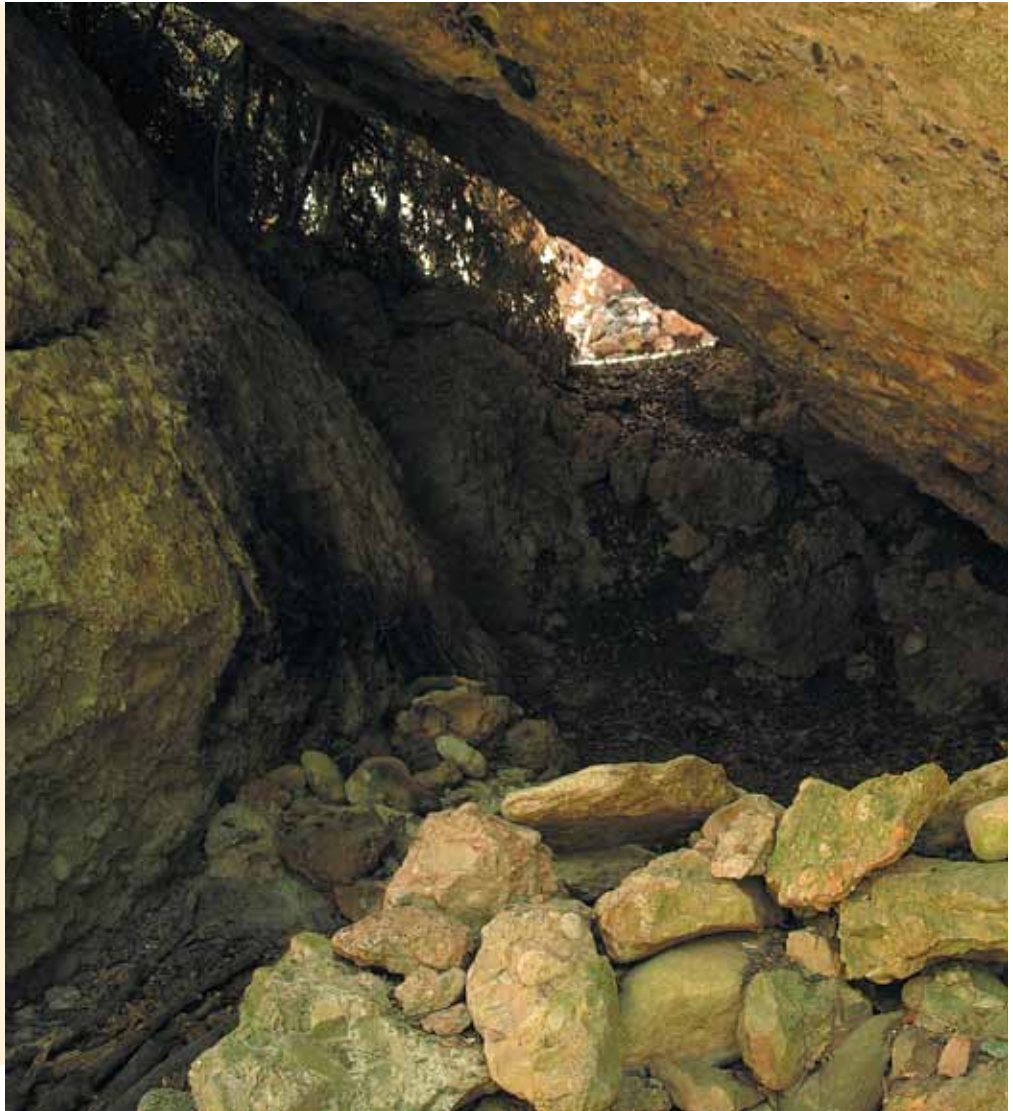
28 3 h 1 min **Torrent de Migdia**, 810 m. Marques grogues a terra. Poc després trobem una gran fita. Pel clap de pedra llis i costerut, a l'esquerra, arrenca l'itinerari dels **Plecs del Llibre**, amb algun pas difícil d'orientació. Marques de pintura i cartell de fusta en un tronc.

A la dreta (SSW) es bifurca el camí que porta al **coll de l'Ajaguda**, on entronquem amb el **camí dels Francesos**. Petits rètols de fusta en els arbres: coll de Migdia, coll Mosset, coll del Bassal dels Gats.

Proseguim la pujada, al N, per la llera codolosa del torrent, ara molt més estreta, en un ambient cada cop més salvatge i fortament alterat pels aiguats del juny

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Les balmes del torrent de Migdia.

© Foto: J. Nuet Bardia

del 2000. Hi ha un rètol de fusta que indica el temps que falta per a arribar al Montgròs.

- 29 **3 h 9 min** **Balmes del torrent de Migdia**, sota uns blocs enormes caiguts en el buc mateix del torrent. Poc després cal remarcar els engorjats de sota els Plecs del Llibre (esquerra). Continuem pel llit mateix del torrent en inclinació constant. El camí és clar, llevat dels obstacles de la vegetació exuberant i els troncs caiguts que hi hagi. Més endavant el torrent queda obstaculitzat per un desprendiment recent que podem passar per l'esquerra.
- 30 **3 h 26 min** L'indret de l'antiga carbonera (935 m) al fons del torrent de Migdia és ara una barrera d'esbarzers, que es pot evitar per l'esquerra, on trobem el camí, poc evident, que ens menarà al **Montgròs**. Continuem pel fons del buc de la canal. Més amunt, ens separem del fons pel corriol que ens enfila pel vessant de la nostra dreta fins al costat d'unes roques dins del bosc.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

L'alzinar del torrent de Migdia, immediat al coll de Migdia.

© Foto: J. Nuet Badia

31 3 h 32 min Bifurcació del camí, 975 m. A la riba esquerra del torrent, entre un bloc després i la paret d'una agulla. Deixem a la dr. el camí que ens portaria al peu del **Camell de Sant Jeroni** (marques de PR).

Continuem pel camí de l'esquerra, que planeja i torna al buc de la canal. Marques de PR.

Anem pujant pel fons del buc, per un camí poc evident, que ens permet arribar al coll pujant per la part de l'esquerra del buc, pel corriol una mica inestable pels còdols.

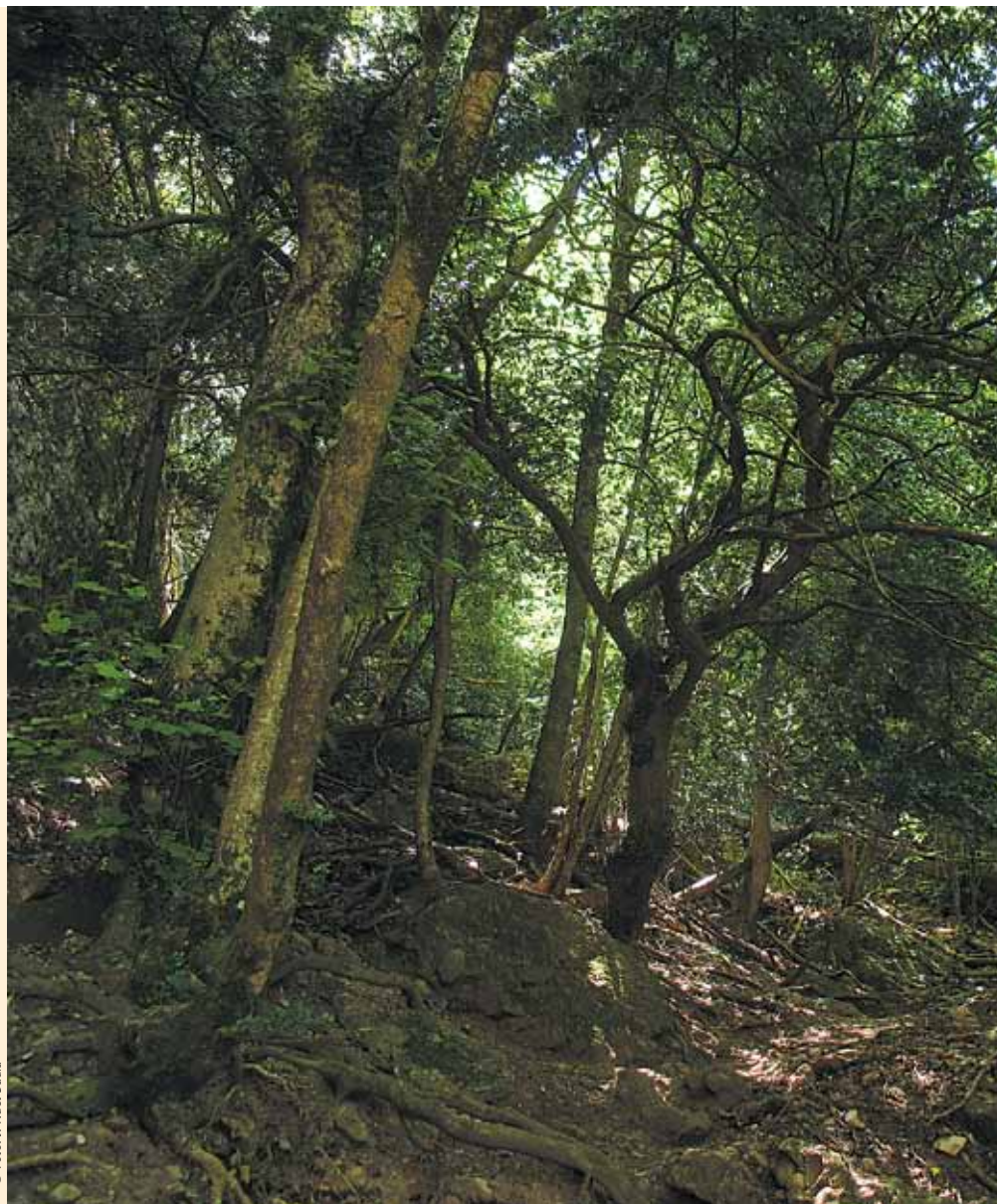
Tram 4: Coll de Migdia - coll de les Agulles

32 3 h 37 min Coll de Migdia, 1.032 m. Collet entre els Ecos i la Talaia, amb roques altíssimes, totalment cobert d'un alzinar dens. El vessant N, la canal de la Font del Llum, és molt vertical, mentre que el vessant S, la canal de Migdia, per on hem pujat, té un pendent més atenuat.

Baixem al N pel buc de la canal de la Font del Llum. El camí, molt pendent, va fent llaçades per perdre altitud. Atenció! El camí és molt inclinat i podeu derrapar. D'alta banda cal evitar erosionar el terreny.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El bosc caducifoli de la canal de la Font del Llum.

© Foto: J. Nuret Bardia

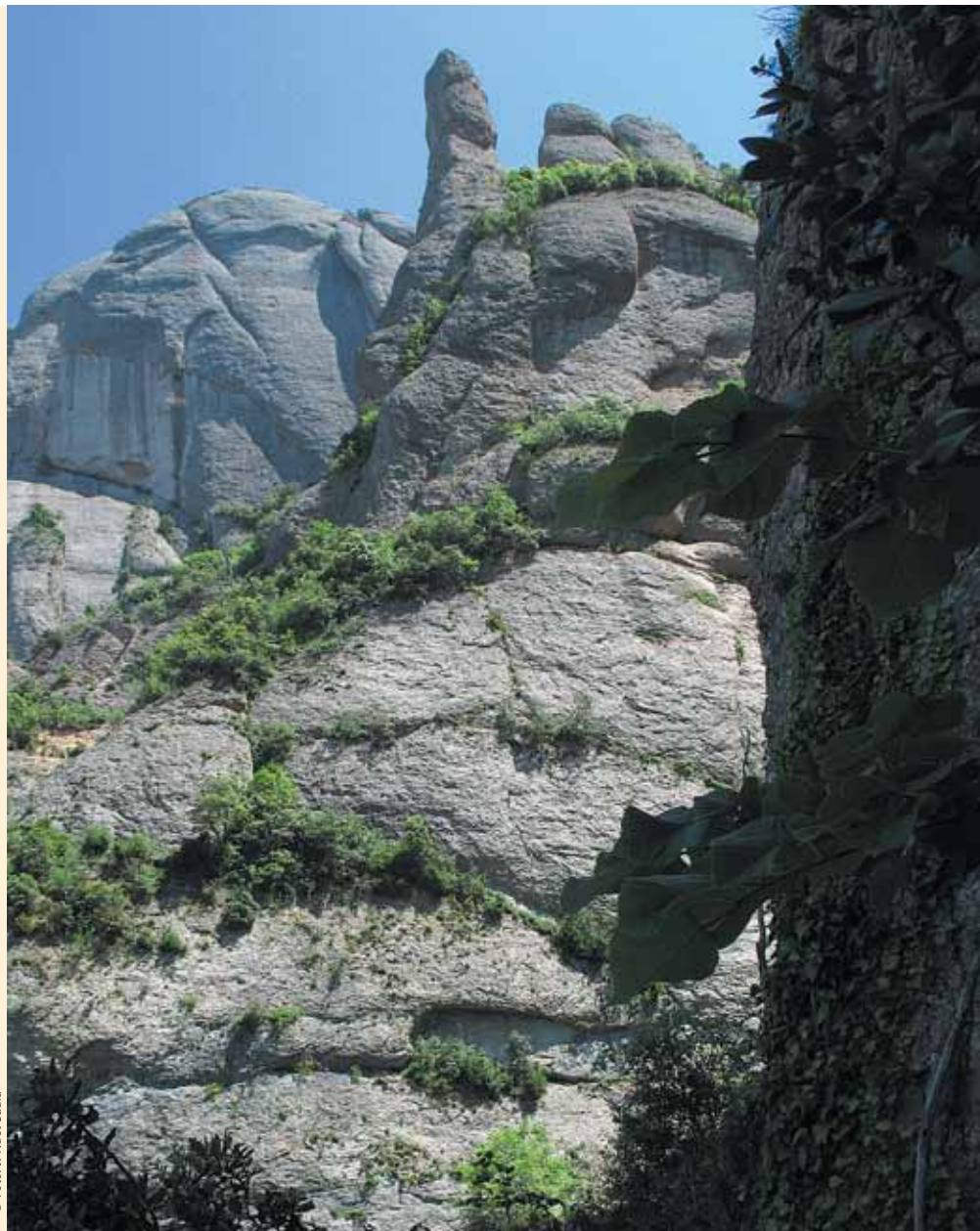
Primer baixem, en llaçades curtes, amb el camí molt pendent, per la canal tancada entre dues parets molt altes. Més avall ho fem pel fons del buc, per un terreny també molt inclinat però més descarnat, on superem un graó rocós d'un metre. Atenció!

Deixem en un replanet d'una antiga carbonera un camí a l'esq. que porta a la propera **font del Llum**, el brollador constant més important de la part alta de la muntanya, a 925 metres d'altitud, situada sota una llastra despresada del cingle del **Camell dels Ecos**, que li fa de balma, i que des d'aquí ens apareix amb tota la seva grandesa.

Continuem baixant pel camí pedregós, en constants ziga-zagues, però sense tant de pendent. Travessem el buc del **torrent de la Font del Llum** tres vegades i en constants ziga-zagues arribem a un camí travesser.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El cim de Sant Jeroni i la canal de la Font del Llum des del peu dels cingles.

© Foto: J. Nuet Bardia

33 4 h 4 min Camí travesser, 810 m. Es tracta del GR 172. Si el seguim a la dreta anirem a Santa Cecília, 685 m; desn.: +25 m, -150 m; 27 min (it. 5). Continuem a l'esquerra (WSW), en lleugera pujada.

34 4 h 5 min Torrent de la Font del Llum, 817 m. El travessem sobre roca llisa per un curt (5 m) però estretíssim relleix que només ens permet posar el peu (atenció!: si la roca és mullada o glaçada, el pas pot ser perillós!).

Més enllà passem per sobre una roca on forma una balconada aèria damunt la carretera, que passa més de cent metres sota els nostres peus. El camí va planejant per dins el bosc d'alzines fins que s'acosta a un barranc ample i fondo. Pugem un tros per la riba dreta del barranc fins que el podem creuar.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La canal del torrent del Malany.

© Foto: J. Nuet Badia

- 35 4 h 14 min** **Torrent del Malany**, 820 m. Travessem el torrent, fortament erosionat per l'aiguat del 2000, pel peu del cingle, passant entre grans blocs de conglomerat. Tornem a baixar per la riba contrària i anem planejant pel vessant de la muntanya. Més endavant travessem diferents barranquets i deixem una balma a l'esq. Travessem un torrentet.
- 36 4 h 31 min** **Bifurcació del camí**, 775 m. Indicador. Marques blaves. El trencall de la dreta davalla en ziga-zagues fins al **pedró del Miracle** de la creu del Regató, ran de la carretera BP-1103. Prosseguim, doncs, pel sender de front (W) en lleugera pujada. Passem pel peu de la paret. Petita balma amb una gran heura que cobreix el cingle.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Indicador a la bifurcació de la canal del Miracle.

© Foto: J. Nuet Badia

- 37 **4 h 33 min** **Canal.** Arribem al peu d'una canal que pujarem per superar un cingle rocós. Pugem pel fons per uns graons rocosos, fins a arribar a uns graons d'obra amb una barana de ferro, ajudats per una corda amb nusos. Després passem per una petita i estreta cornisa amb una cadena per a agafar-nos i, novament, pugem uns graons d'obra amb una barana metàl·lica en el caire del cingle. Continuem, en ziga-zagues curtes, per un camí una mica pendent sobre un terreny rogenc, que ens porta a un replà d'una carena.
- 38 **4 h 40 min** Bifurcació del camí en una carena. Indicador. Deixem a l'esquerra el corriol que puja a la **canal del Miracle**, indicat amb marques de pintura blava. Prenem el camí que baixa a la dreta.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Les roques de la regió de les Agulles i el coll de les Agulles.

© Foto: J. Nuet Badia

- 39 4 h 51 min Placeta:** el camí fa una giragonsa per vorejar un torrentet esbaldregat pels aiguats de l'any 2000. Passem per sota les **coves Roges**, un gran balmat en el cingle que tenim a sobre, a l'esquerra.
- 40 4 h 57 min** Sortim a un revolt d'un camí ample i pedregós, 752 m. Indicador. Aquest indret és un replà amb dues roques caigudes de més enlaire. Des d'aquí podem anar, a la dreta, a la **plaça de Catalunya** i a la carretera BP-1103, i, a l'esquerra, a la roca Foradada i al coll de Can Maçana. Prenem el camí de l'esquerra (W), que puja.
- 41 4 h 59 min L'Embut,** una gran bòfia de dimensions més que regulars, encara en procés actiu d'enfonsament. El camí hi dóna la volta per l'esquerra, arran del forat. Pas una mica relliscós i aeri. La pujada és, en general, força suau, amb el camí quasi sempre orientat clarament a ponent. Avellanosa ben recuperada, després de l'incendi del 1986, en què fou totalment destruïda. Des d'aquest indret tenim bones vistes de la Roca Foradada, la Cadireta i la canal del Coll de les Agulles.
- 40 5 h 8 min Bifurcació del camí,** 837 m, en un replà del vessant totalment tapat pels avellaners i sense vista. Indicador. Deixem el camí de la dr., que planeja cap al peu de la **Roca Foradada** (senyals del GR 172), i continuem pel camí de l'esq. (SE). Marques grogues. El camí puja en constants llaçades per guanyar altitud per dins el bosc d'alzines amb molts caducifolis: avellaners, blades.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

L'avellanosa del vessant obac de la regió de les Agulles.

© Foto: J. Nuet Badia

Més amunt, en una llaçada del camí passem per sobre d'una roca que ens fa de mirador lliure d'arbres. És un bon punt de vista de les parets de les Agulles i la canal del Coll de les Agulles, i també dels plans de la conca del Bages.

Després de tres ziga-zagues, a l'extrem de l'última, trobem una bifurcació.

43 5 h 17 min Bifurcació del camí, 920 m. Enmig del bosc i sota les parets de la regió de les Agulles. Deixem el camí de l'esquerra, que puja al **coll de Port**, i prenem el de la dr. (W), que ens porta al **coll de les Agulles** o portell Estret. El camí planeja pel peu de la cinglera, enmig del bosc molt dens amb predomini de caducifolis. Creuem algun torrentet, un dels quals és una gran esllavissada reforestada ràpidament de forma natural, ja que l'indret és molt humit, que passem sense problemes per damunt d'uns troncs no gaire sòlids. Passem per la base de la **Boleta del Portell Estret** i arribem al peu de la canal.

44 5 h 22 min Peu de la canal del Coll de les Agulles, 925 m. Pugem al SW en petites llaçades pel fons de la canal, superant petits graons de roca, sempre per dins el bosc caducifoli.

Més amunt pugem per un curt pas de roca esmolada, en què el camí està desfet i és relliscós, especialment en temps humit o durant l'hivern, quan no hi toca el sol perquè està orientat al nord i queda a l'ombra de les roques. Ens haurem d'ajudar de les mans i d'alguna arrel.

Continuem pujant fent llaçades, que hem de seguir sempre, sense fer dreceres que trenquen el camí, fins a arribar al coll.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Alzinar del coll de les Agulles.

© Foto: J. Nuet Badia

Tram 5: Coll de les Agulles - el Bruc

45 5 h 32 min Coll de les Agulles, 1.008 m. També anomenat per la gent del país coll Figuera o portell Estret. Lloc idíl·lic cobert d'alzinar que hi dona un ambient ombrívol.

Baixem cap al S, per una valleta relativament ampla i suau, coberta d'alzinar atapeït sense sotabosc, de poc més de cinquanta anys d'existència, quan en aquestes terres foren definitivament abandonats el carboneig i l'eventual conreu de subsistència.

46 5 h 34 min Passem pel peu d'una agulla poc inclinada (esq.), l'**agulla Sense Nom**, on deixem a l'esq. l'itinerari que creua la regió dels Frares Encantats i que baixa fins al coll de Port, ja antigament amb algun pas ferrat.

47 5 h 40 min Voregem per l'esq. uns rocs caiguts —la **cova Ampla**—, un aixopluc actualment sense cap mena d'interès per la proximitat del refugi. Una mica més avall travessem el buc del torrent pel costat d'una clariana de l'alzinar coberta de bardisses i anem baixant vorejant el buc del torrent, una

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El refugi de
les Agulles
«Vicenç
Barbé».

© Foto: J. Nuet Baoria

mica esbaldregat, ara per la dreta ara per l'esquerra, seguint algunes fites de pedres fins a un camí travesser.

48 5 h 47 min Camí del refugi de les Agulles «Vicenç Barbé» al coll de Port, 915 m. Sortim a aquest camí al peu del **torrent de la Canal Ampla**, per la qual hem baixat, a les proximitats evidents del refugi. Pedra gravada indicadora! Cap a l'esquerra aniríem al coll de Port.

Continuem a la dreta (W). Marques de PR. Planegem per dins l'alzinar. Més enllà passem pel peu d'una roca balmada i arribem al refugi.

49 5 h 49 min **Refugi de les Agulles «Vicenç Barbé»** (890 m), obert i guardat els caps de setmana amb servei de venda de begudes i farmaciola d'urgència. Baixem, al NW, per un camí molt fressat i pedregós, que ens porta al fons del **torrent de les Boigues**. El travessem de biaix i aviat trobem una bifurcació.

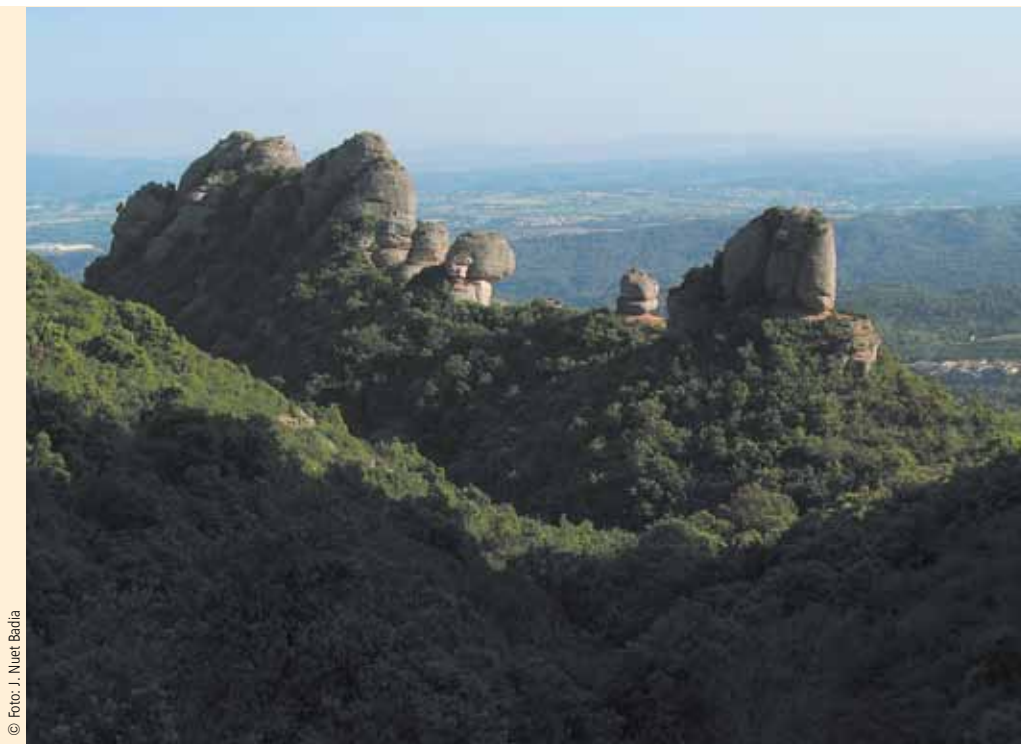
50 5 h 54 min **Bifurcació del camí** (883 m), enmig de l'alzinar dens. Indicador baix, sense informació.

Deixem el camí de front (S), planer, que ens portaria a la **Portella** i al **coll de Guirló**, i prenem el de l'esquerra, que baixa al SE, cap a l'Era dels Pallers.

Baixem fent llaçades i més avall seguim pel buc del torrent fins que en sortim per la riba dreta. Planegem i, més enllà, travessem una clapa de roca al final de la qual el camí gira sobtadament i es fica al bosc. Voreja un torrentet i arriba a l'aiguabarreig de dos torrents. Continuem per la llera del torrent avall i aviat en

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Les roques dels Pallers i el coll del mateix nom a la dreta.

© Foto: J. Nuet Badia

sortim per la riba dreta. Travessem una clapa petita de roca i baixem al buc del torrent dels Cirerers, que travessem, i en sortim per unes escales de troncs al peu d'una paret. Superem una roqueta i baixem, en diagonal, per dins l'alzinar, fins al torrent.

51 6 h 4 min **Torrent dels Cirerers**, 786 m. Travessem la llera del torrent, coberta de còdols, i planegem per dins un alzinar baix fins a un coll.

52 6 h 7 min **L'Era dels Pallers**, 762 m. Coll amb el sòl d'argila rogenca, entre la carena dels Pallers i l'extrem del serrat de la Portella.

Travessem el coll i baixem, a l'W, per un camí igualment de sòl rogenic per entre una brolla fins a una pista.

53 6 h 11 min Pista, 717 m. Indicadors. La prenem cap a la dreta (N). Primer puja lleugerament i després planeja fins al fons del torrent de la Diablera, el travessa i surt a una altra pista.

54 6 h 21 min Ens unim a una pista. Indicador. Si la seguíssim a la dreta, pujant, aniríem al collet de Guirló i al coll de Can Maçana. Continuem a l'esquerra, primer planejant i més enllà baixant.

55 6 h 31 min Desemboquem a una nova pista, 683 m. Indicador del Camí de les Batalles.

Continuem a l'esquerra, seguint poc o molt una carena ampla i suau. A la dreta

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La regió de les Agulles des del camí de les Batalles.

© Foto: J. Nuet Badia

de la pista hi ha una pineda, i a l'esquerra, uns espais coberts de fenassar, car és el límit de la zona cremada el 1986.

La pista baixa progressivament fins a una tanca metàl·lica.

56 6 h 43 min Cruïlla de pistes, 633 m. Indicators de l'espai Montserrat - Coll de Can Maçana de l'Obra Social de Caixa Catalunya i del camí de les Batalles. Deixem dues pistes a la dr.: el camí de les Batalles i una altra que porta a la carretera vella del coll del Bruc, i continuem per la pista principal, que gira a l'esquerra (E), fa una llaçada ampla i continua cap al SE per dins la pineda.

Un tros més enllà trobarem a l'esquerra una dreuera que podem prendre, o bé continuem per la pista, que passa pel costat d'un oliverar, fa una llaçada i travessa el torrent de la Diablera, on troba la dreuera al costat d'una casa isolada.

57 6 h 57 min Casa isolada de construcció recent, a la dreta. Seguim la pista al SE.

58 7 h 1 min Al costat d'un oliverar deixem a l'esquerra (NE) el camí ample d'entrada al **Vermell del Xincarró**, una zona important de pràctica d'escalada, i a la canal del Pagès. Indicador.

Voregem un oliverar que tenim a l'esquerra.

59 7 h 3 min Al final de l'oliverar (552 m), al peu d'un pal de la línia telefònica, deixem a l'esquerra el camí que voreja el camp i mena a la **cova de l'Arcada**,

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

que actualment no podem veure des d'aquí. Al costat hi ha plantades unes atzavares i una iuca.

Continuem pista enllà, cap al S. Travessem un tros de bosc i voregem l'oliverar de la Plana Llarga, que deixem a l'esquerra. Tornem a travessar un tros de bosc i, quan en sortim, la pista es bifurca.

60 7 h 12 min Bifurcació de la pista, 519 m. Deixem la pista de l'esquerra, que va a **can Salses** i a **can Xico**. Continuem de front, al S. Voregem un oliverar, que tenim a la dreta, i deixem l'entrada a **can Rovira** a la mateixa mà. Més avall passem pel costat dels xalets de la **urbanització del Mas Grau**.

Seguim la pista que continua al S, pel camí de Can Salses, fins a l'entrada de la població.

61 7 h 21 min Unió de pistes a l'entrada al nucli urbà del **Bruc de la Parròquia**, 492 m. Se'ns uneix una pista cimentada per la dreta. Continuem endavant i entrem al Bruc de la Parròquia pel **carrer de la Parròquia**.

Recorrem aquest carrer entre torres i cases de poble de planta i pis, fins a una bifurcació que trobem més avall.

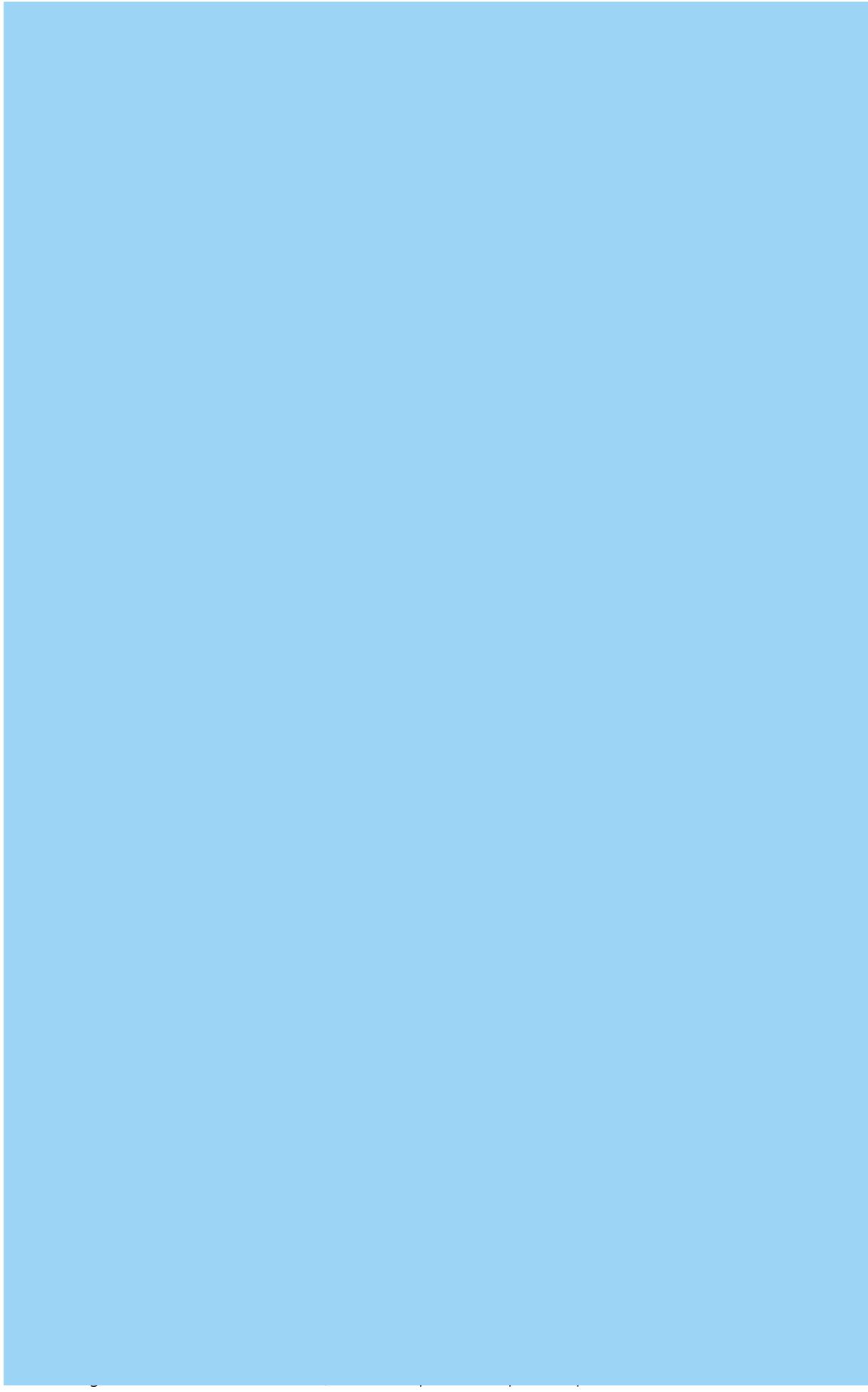
62 7 h 26 min **El Bruc de la Parròquia**, bifurcació del carrer de la Parròquia. A l'esquerra veiem una creu de ferro forjat, commemorativa d'una missió de l'any 1959, i uns bancs.

Continuem pel carrer de l'esquerra. Poc més enllà, també a l'esquerra, deixem l'entrada a la finca del **mas Colom** i poc després arribem a la plaça.

63 7 h 29 min **El Bruc de la Parròquia, la Plaça**, 464 m. Girem a la dreta en angle recte i sortim pel carrer de la Plaça, passem entre **el Casal** (esquerra) i el **parc del Torrent de l'Illa** (dreta), i arribem al pont.

64 7 h 31 min **El Bruc, pont de la Parròquia**, 460 m.

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT ■

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

**Mapes i
ortofotografies**

Base cartogràfica i ortofotografies
de l'Institut Cartogràfic de Catalunya
(ICC)

Versió 2010

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

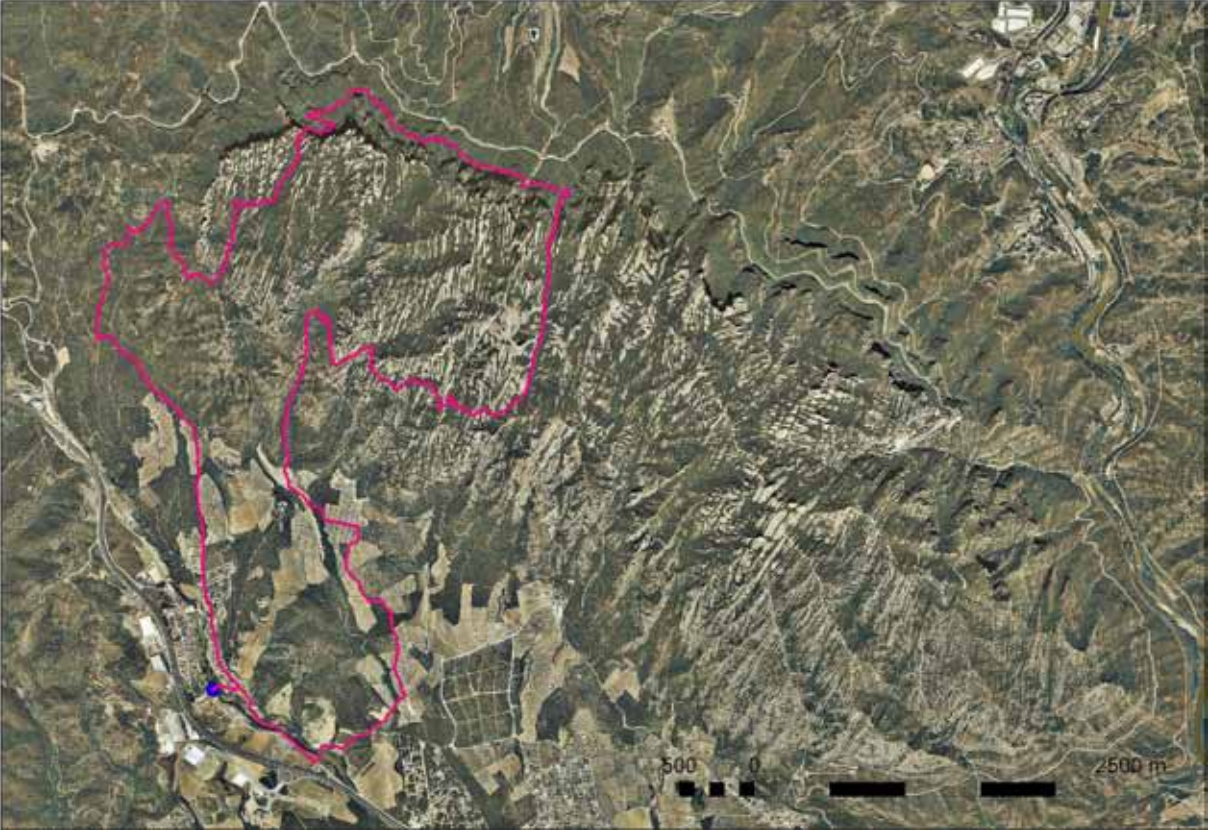
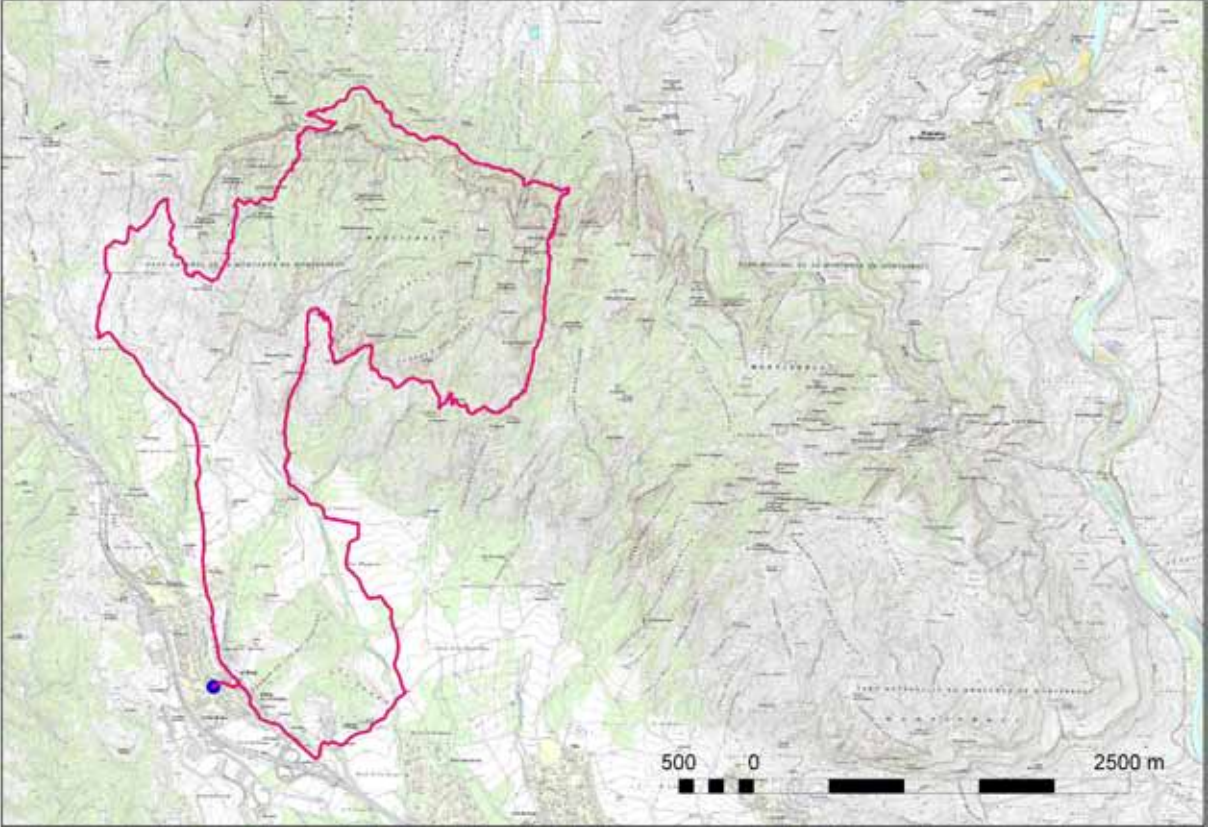
© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

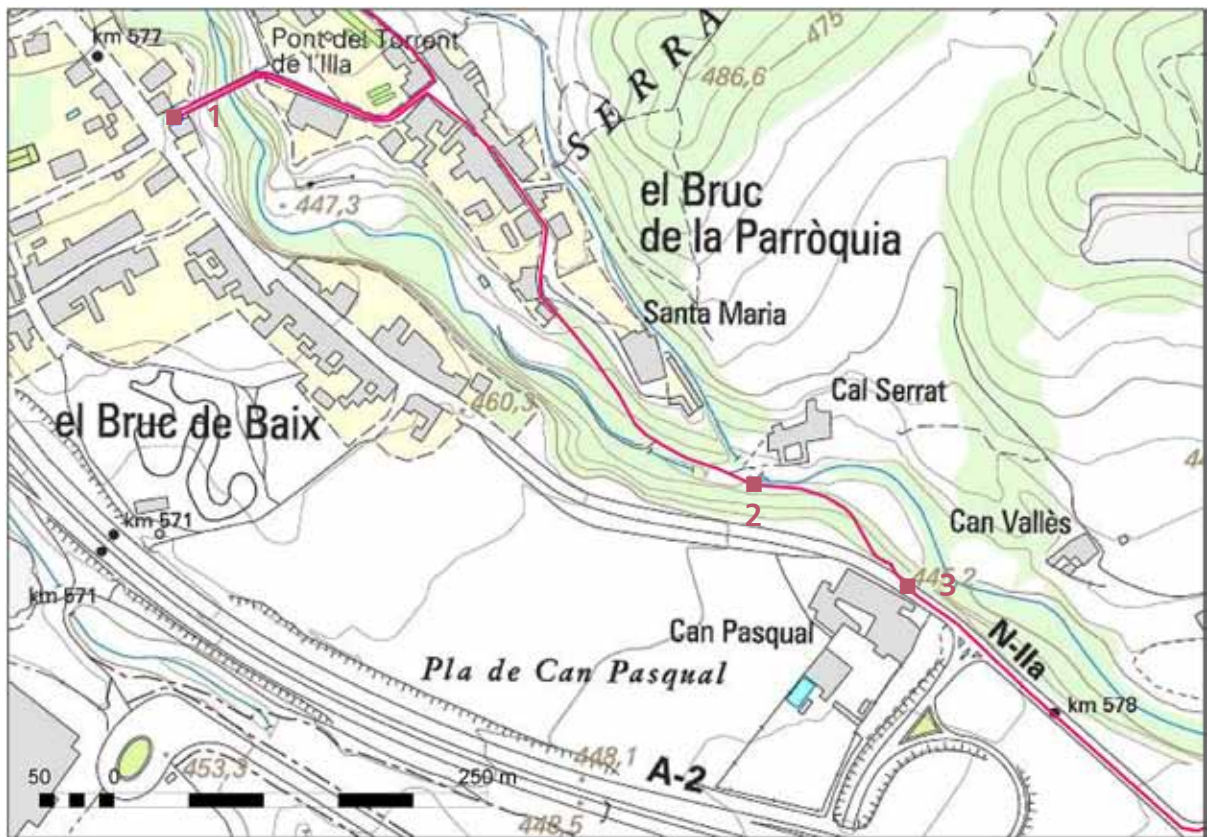

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

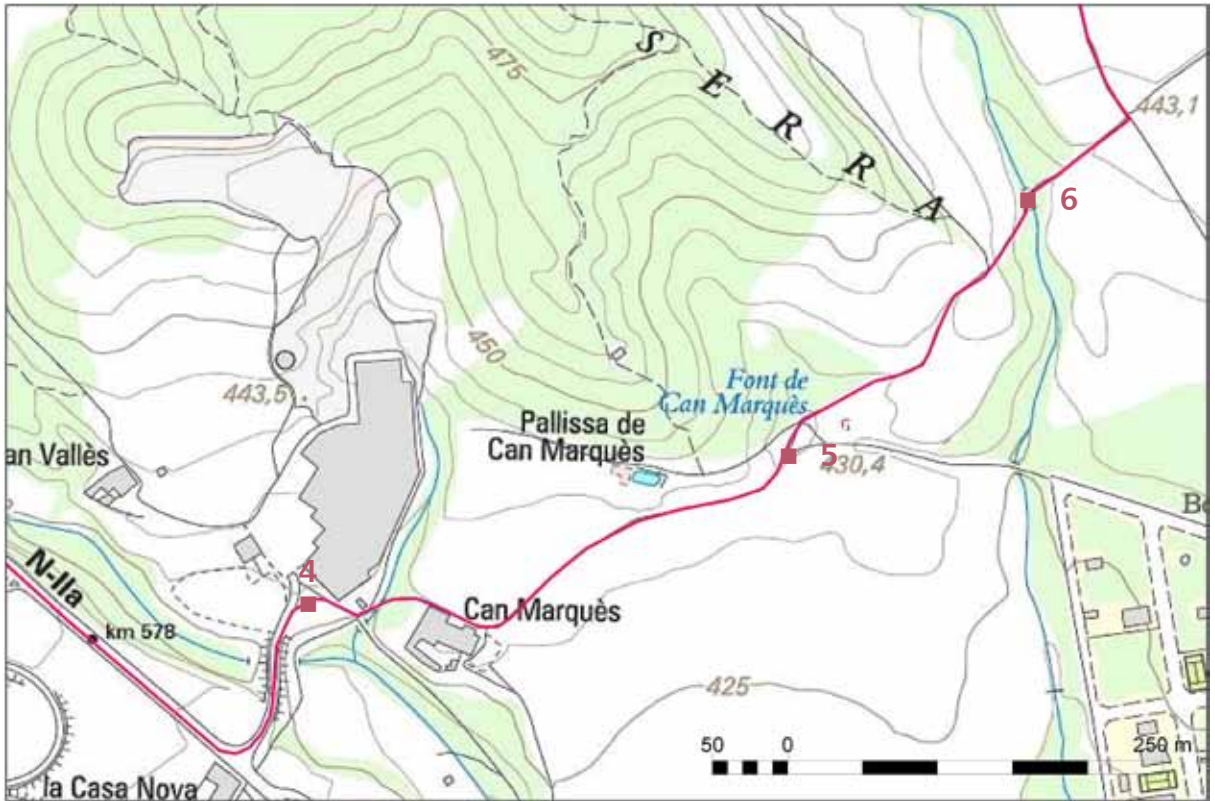

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

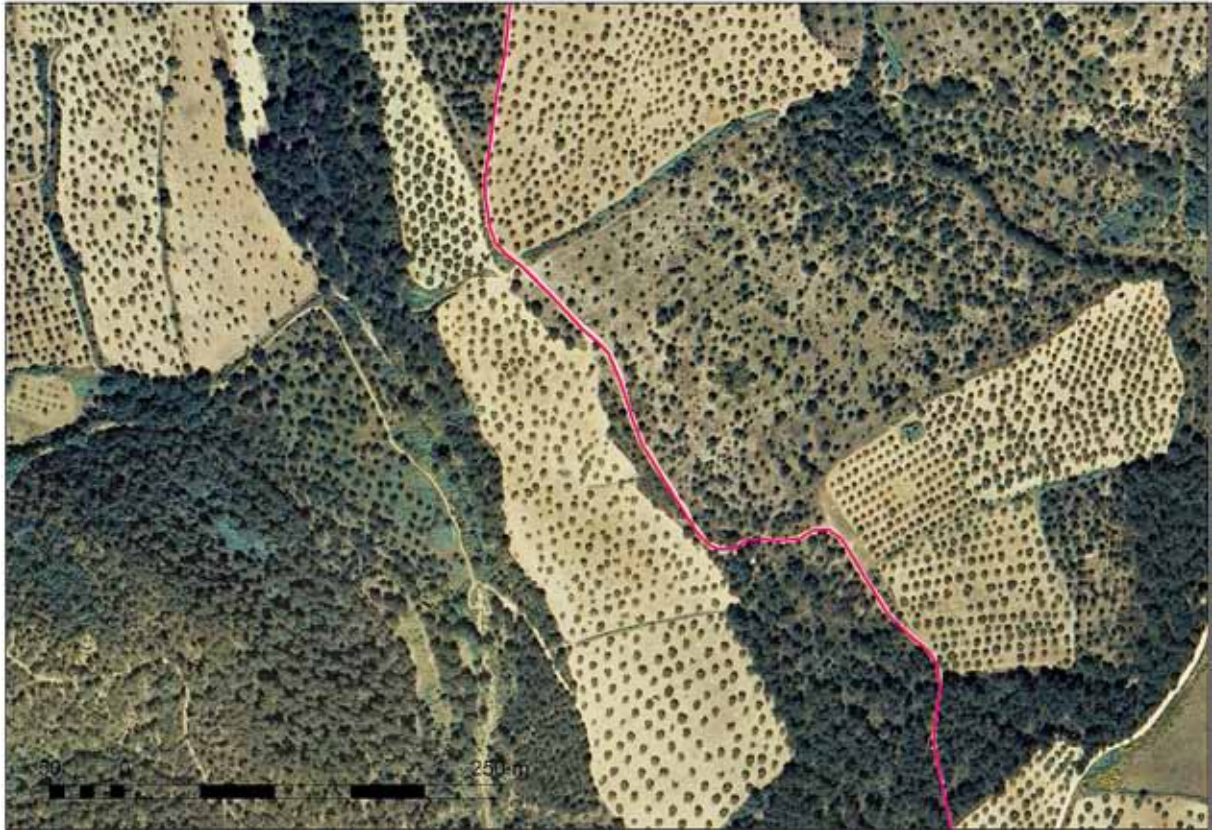
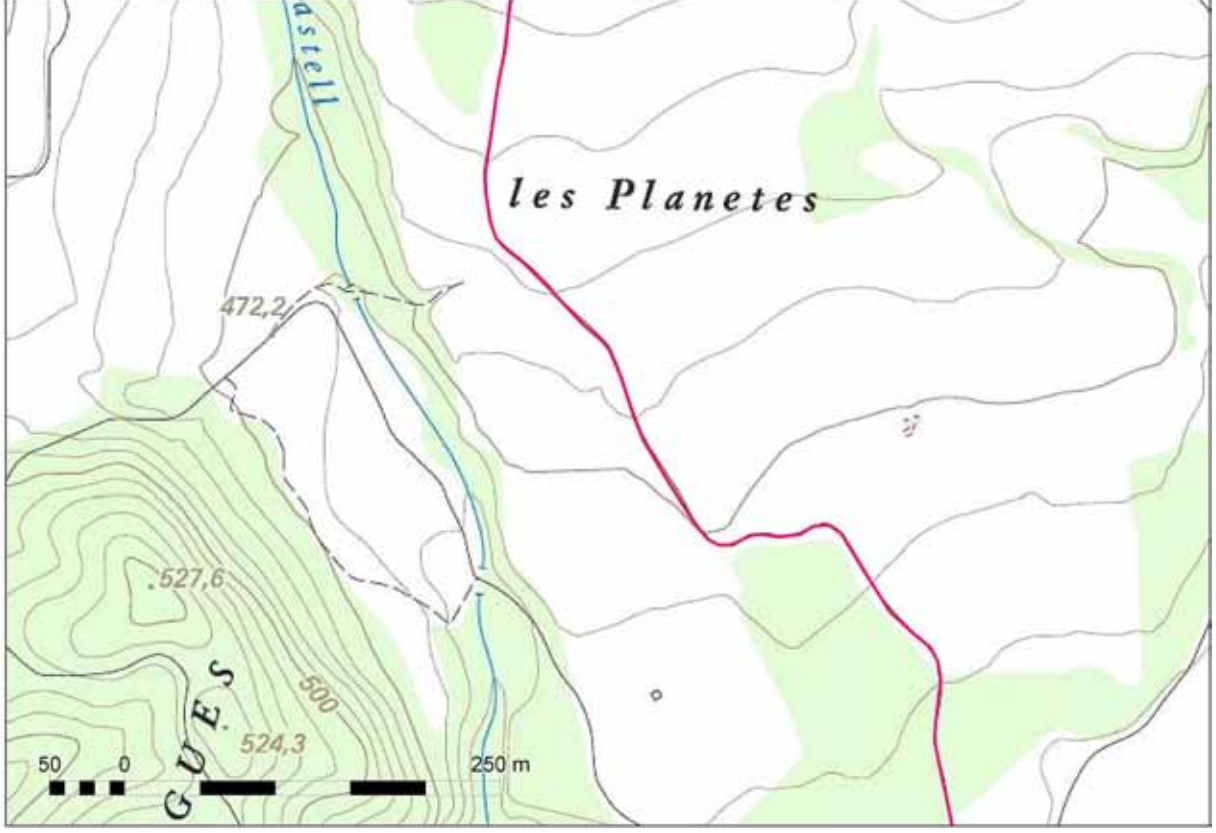

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

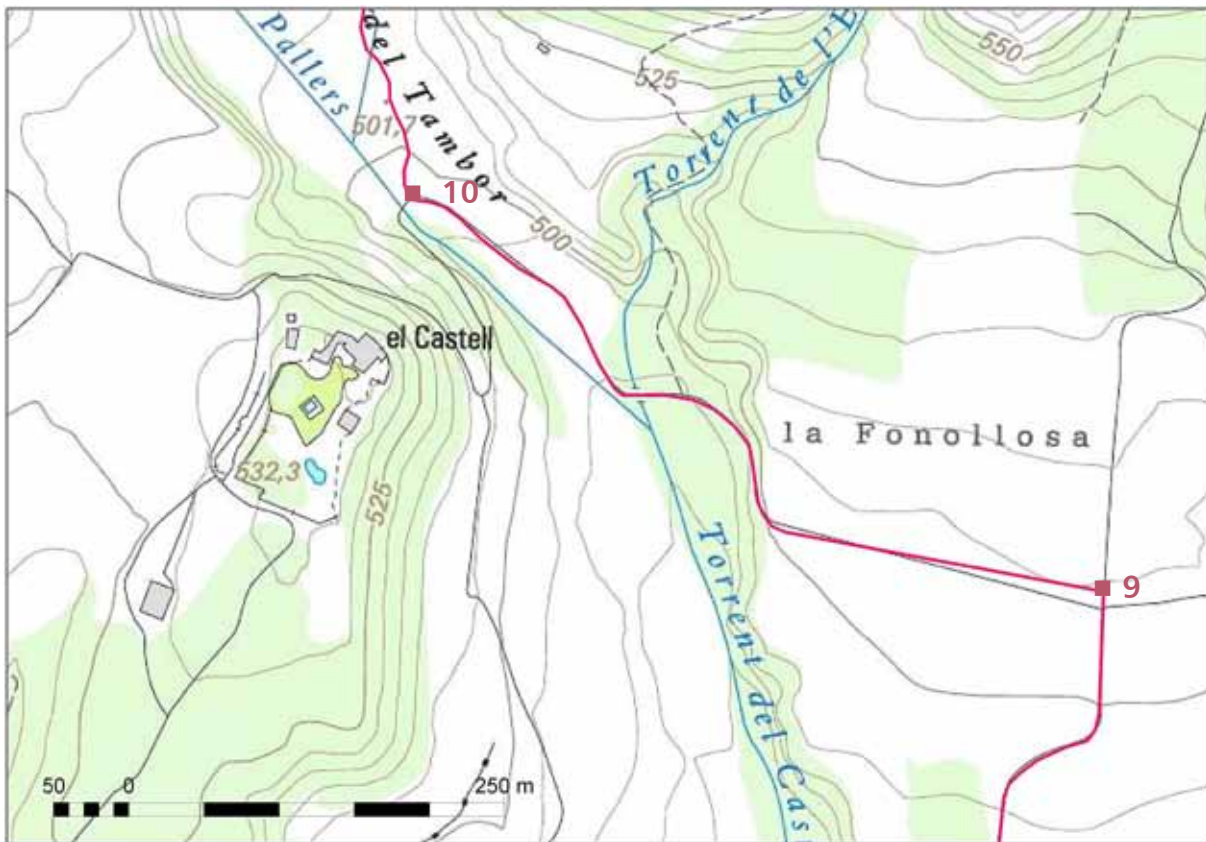
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

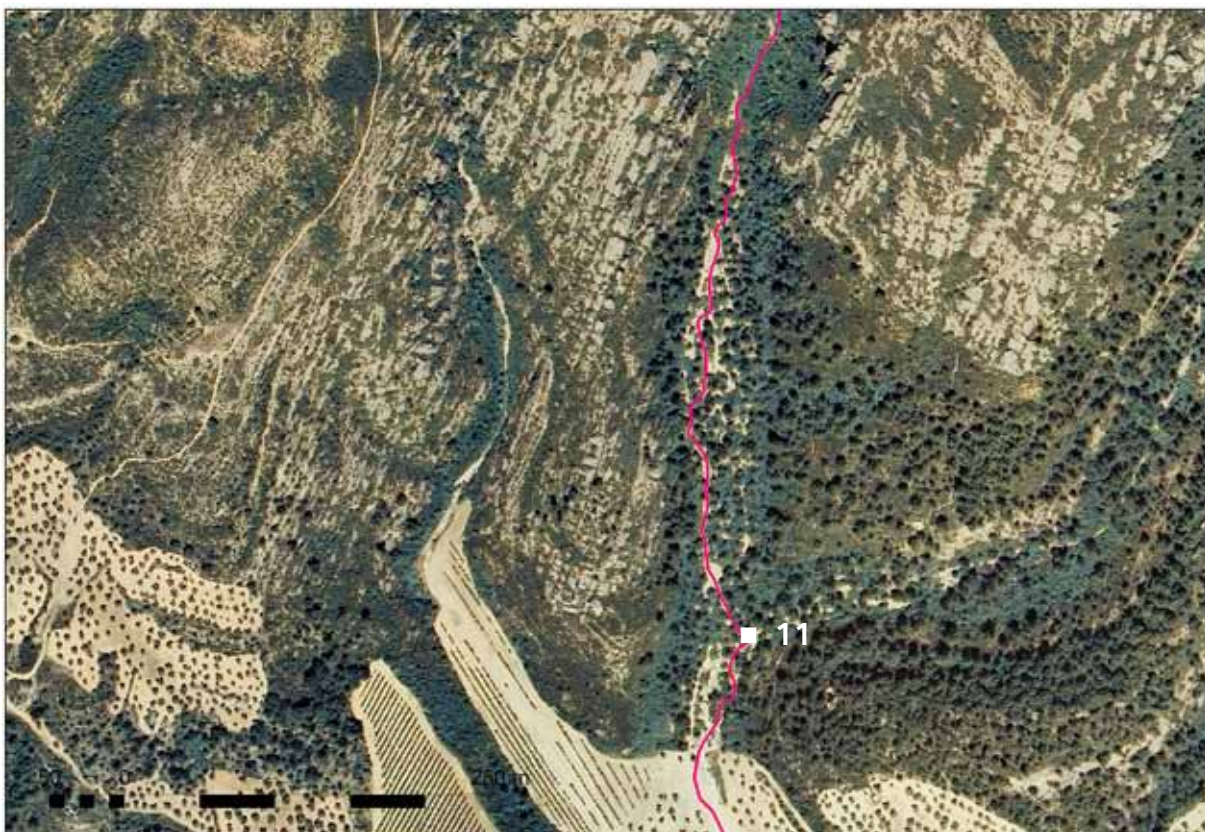
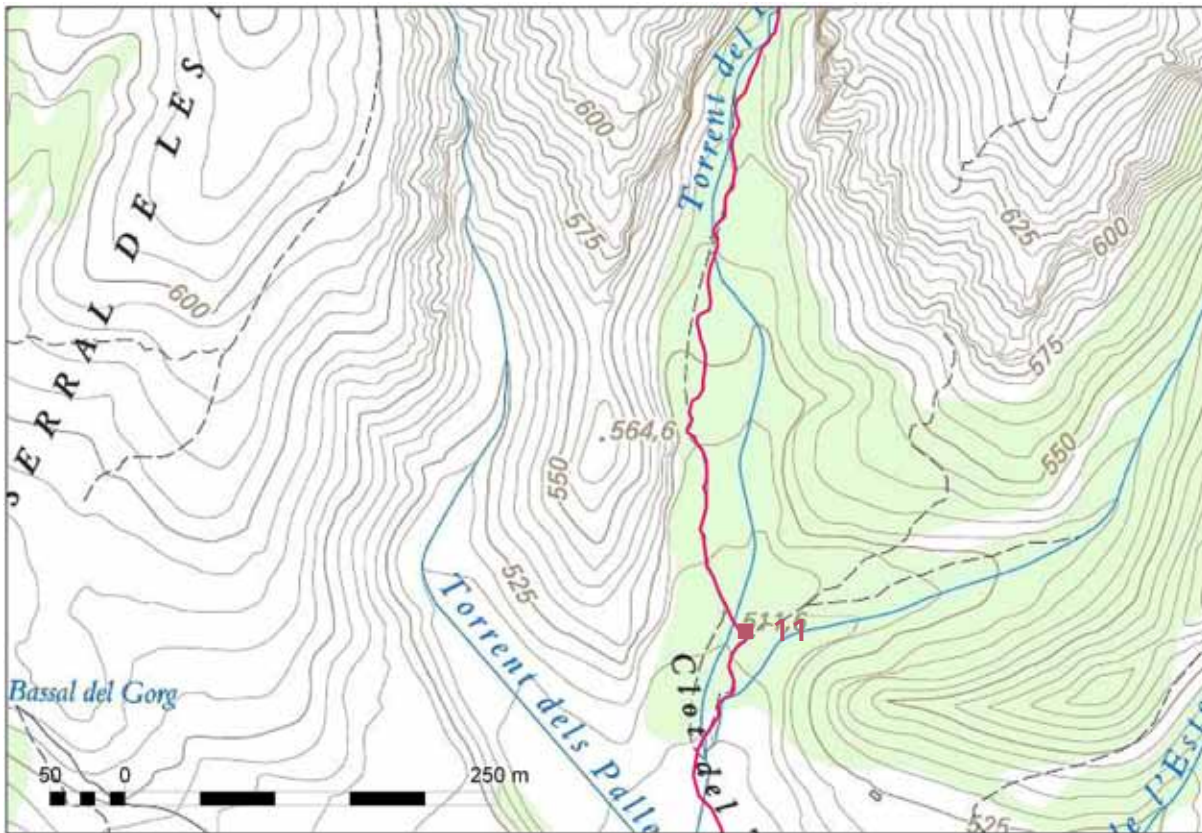

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

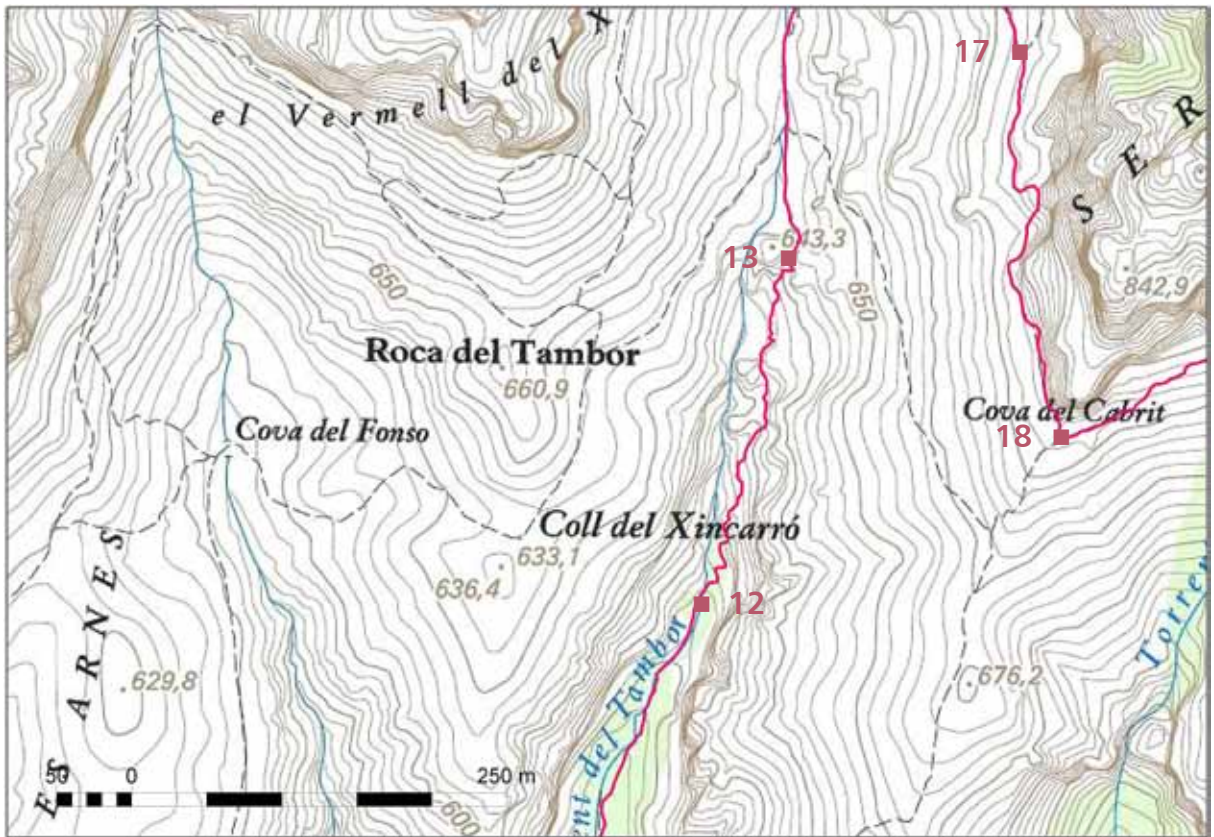

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

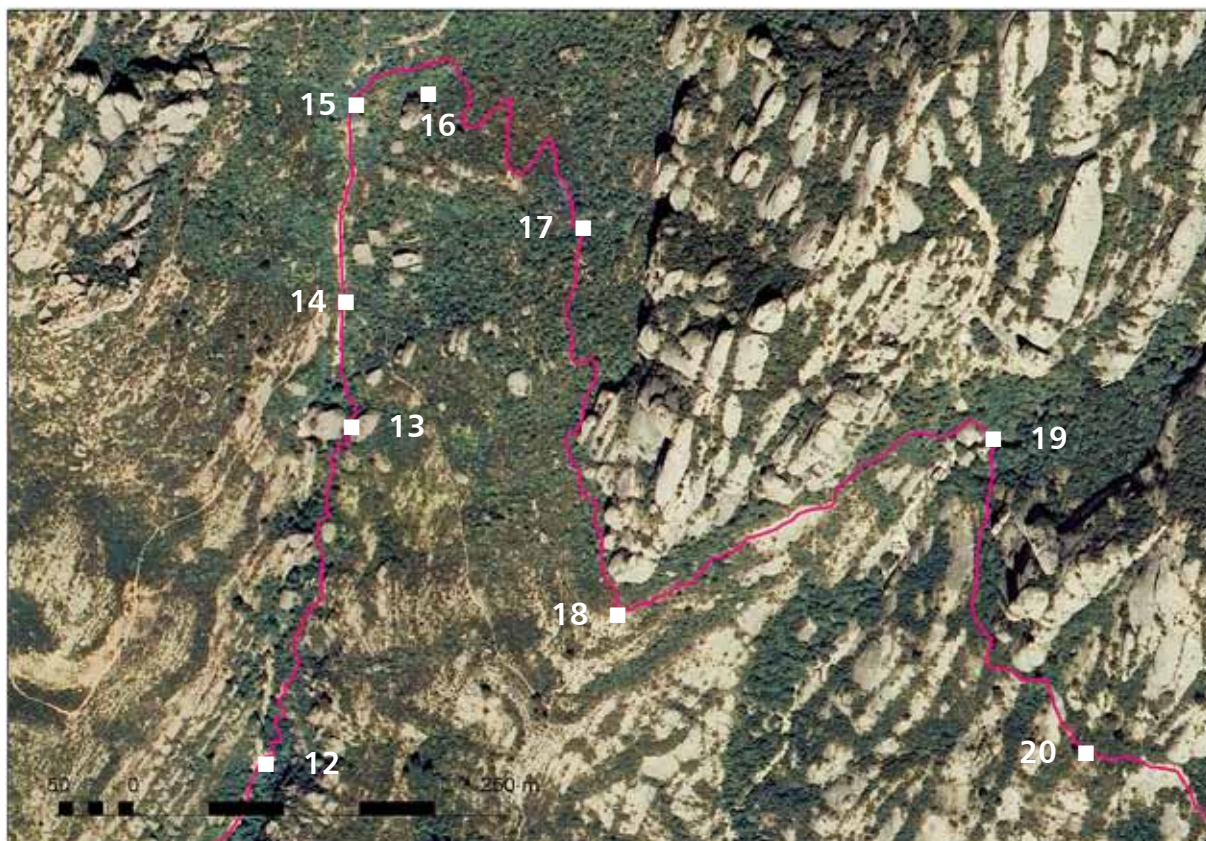
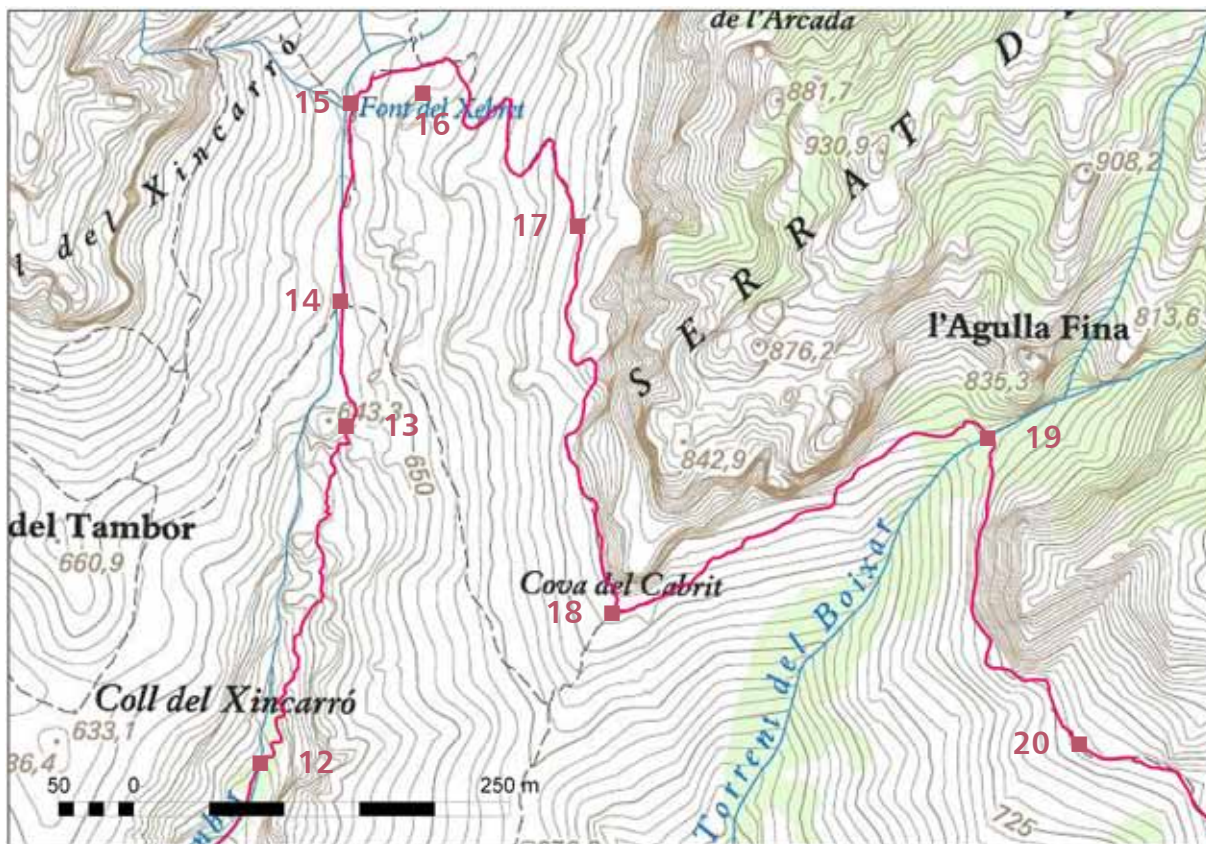
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

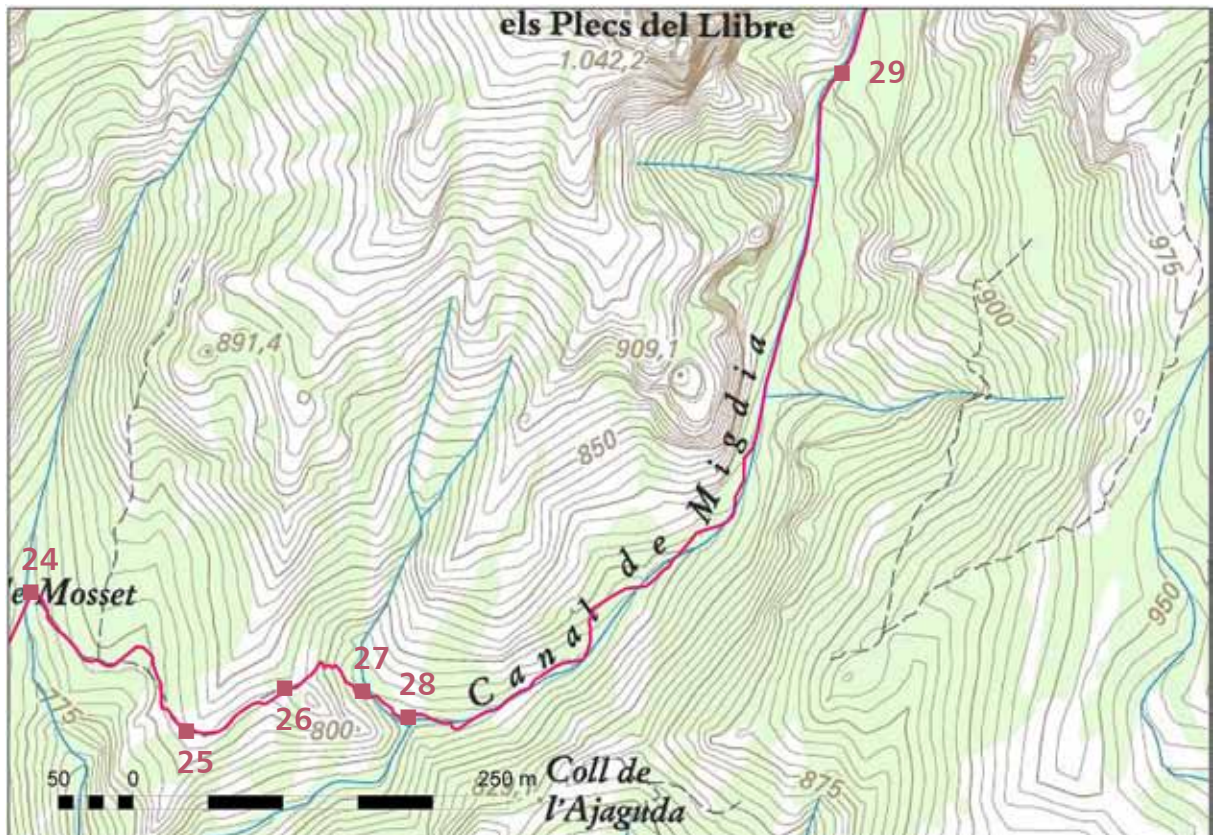
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

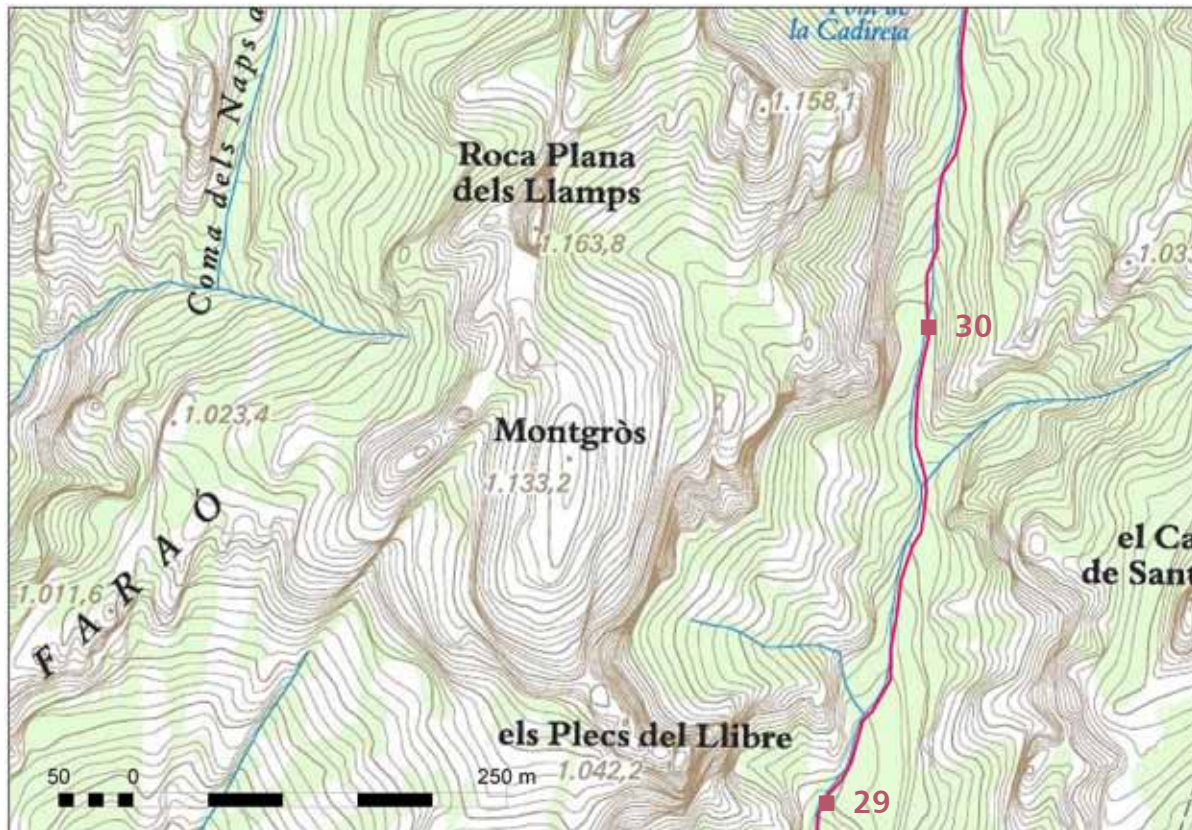
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

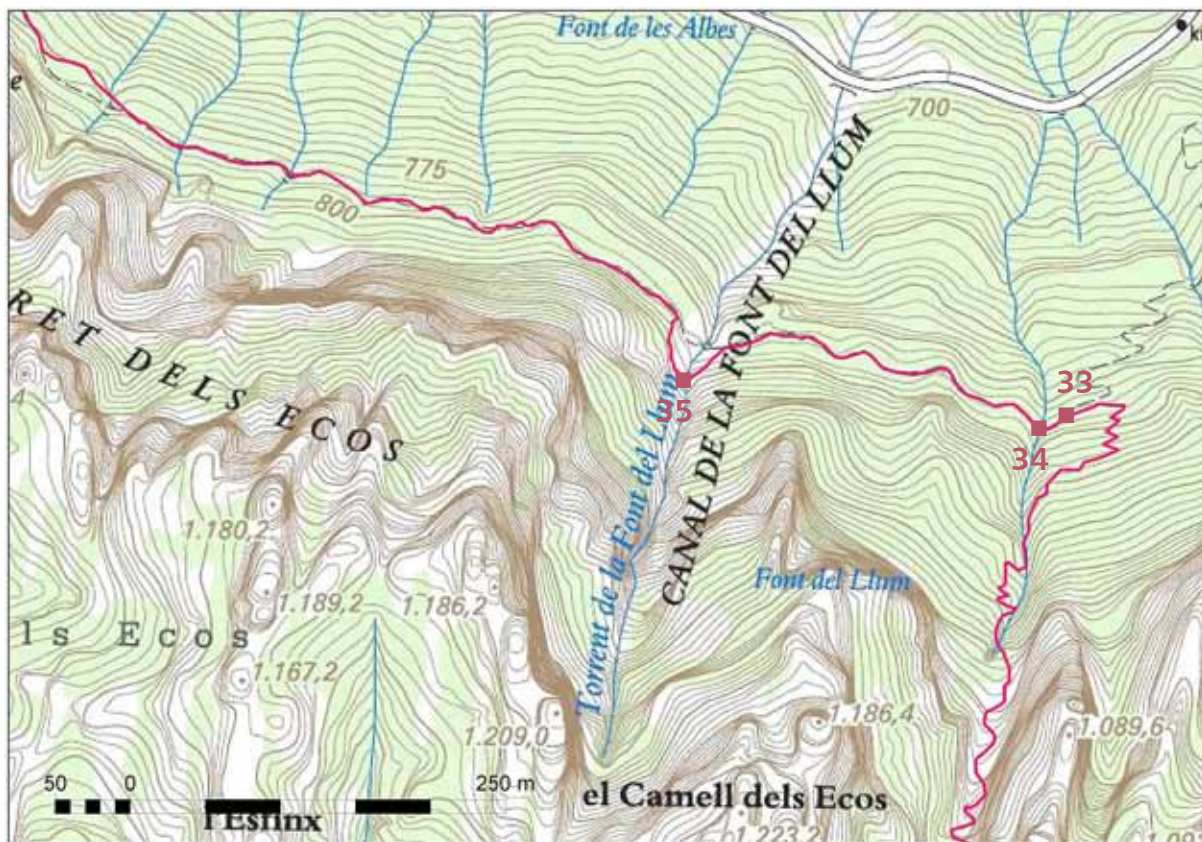
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

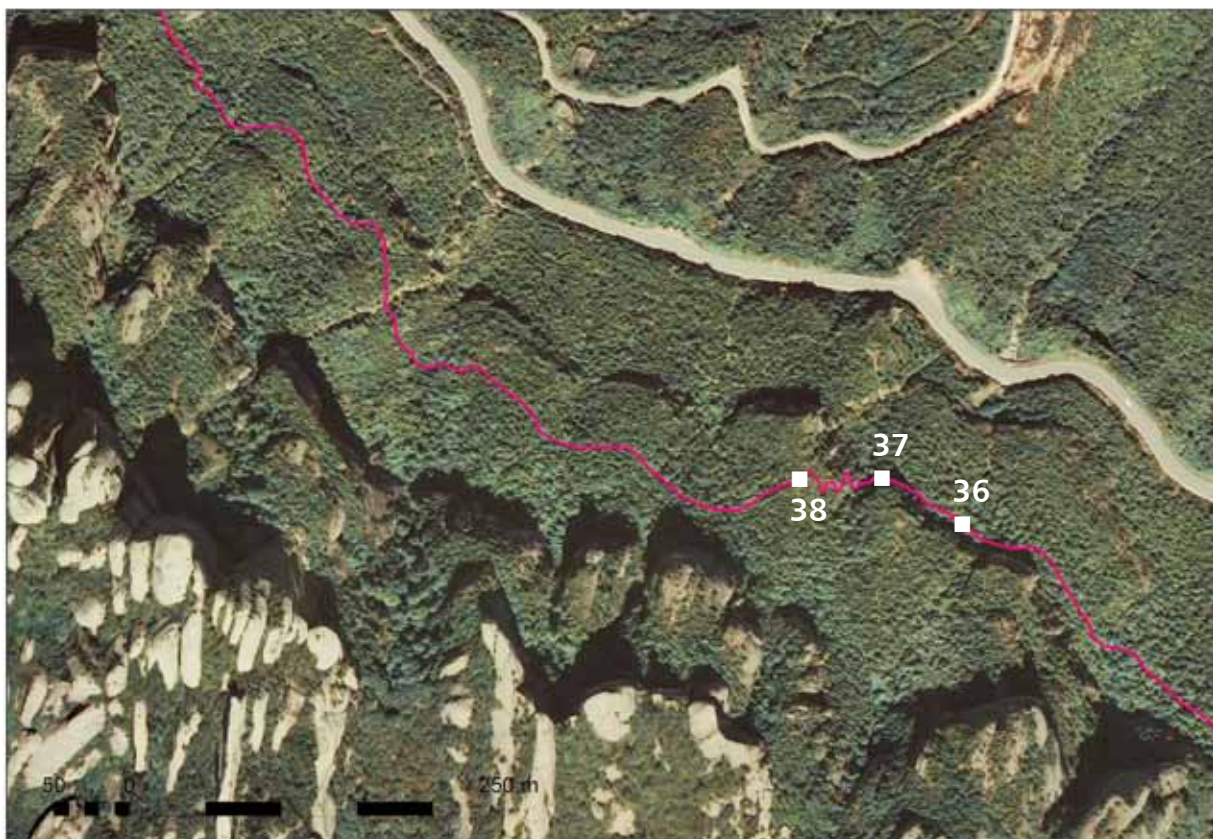
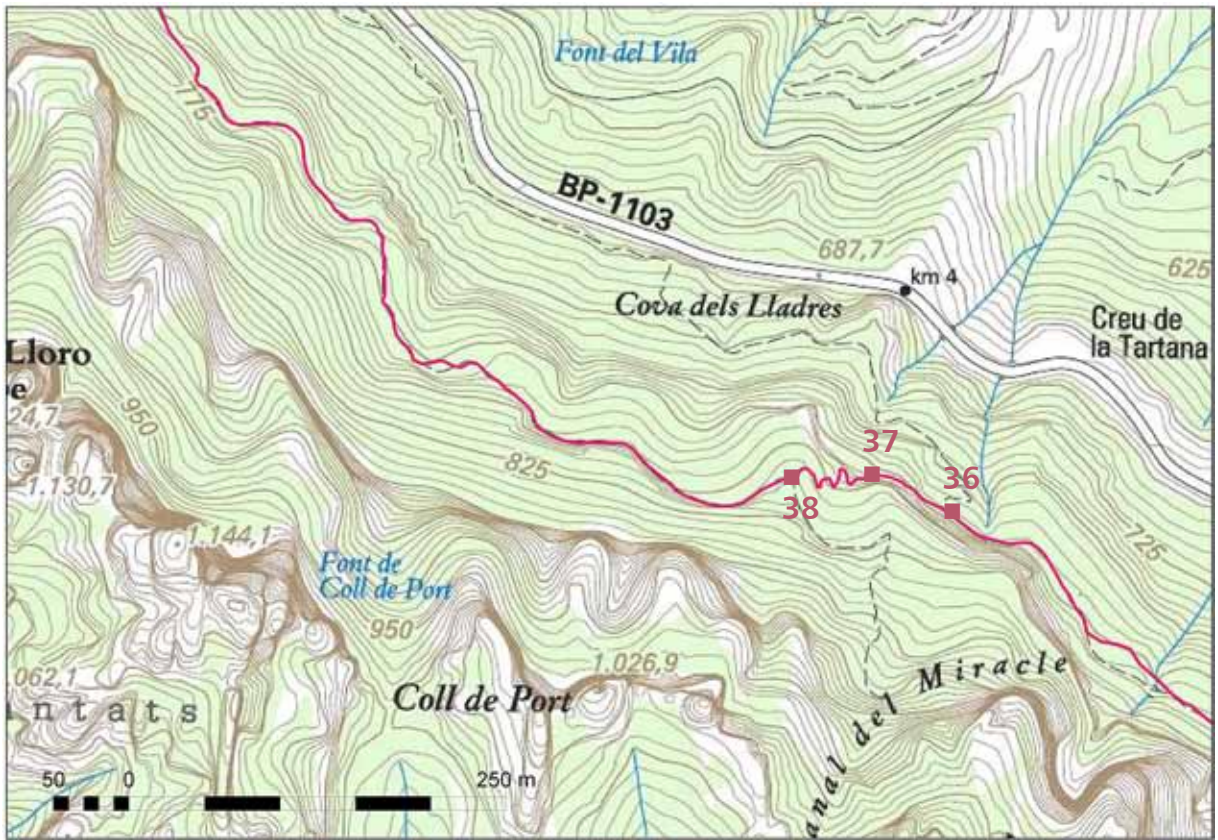

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

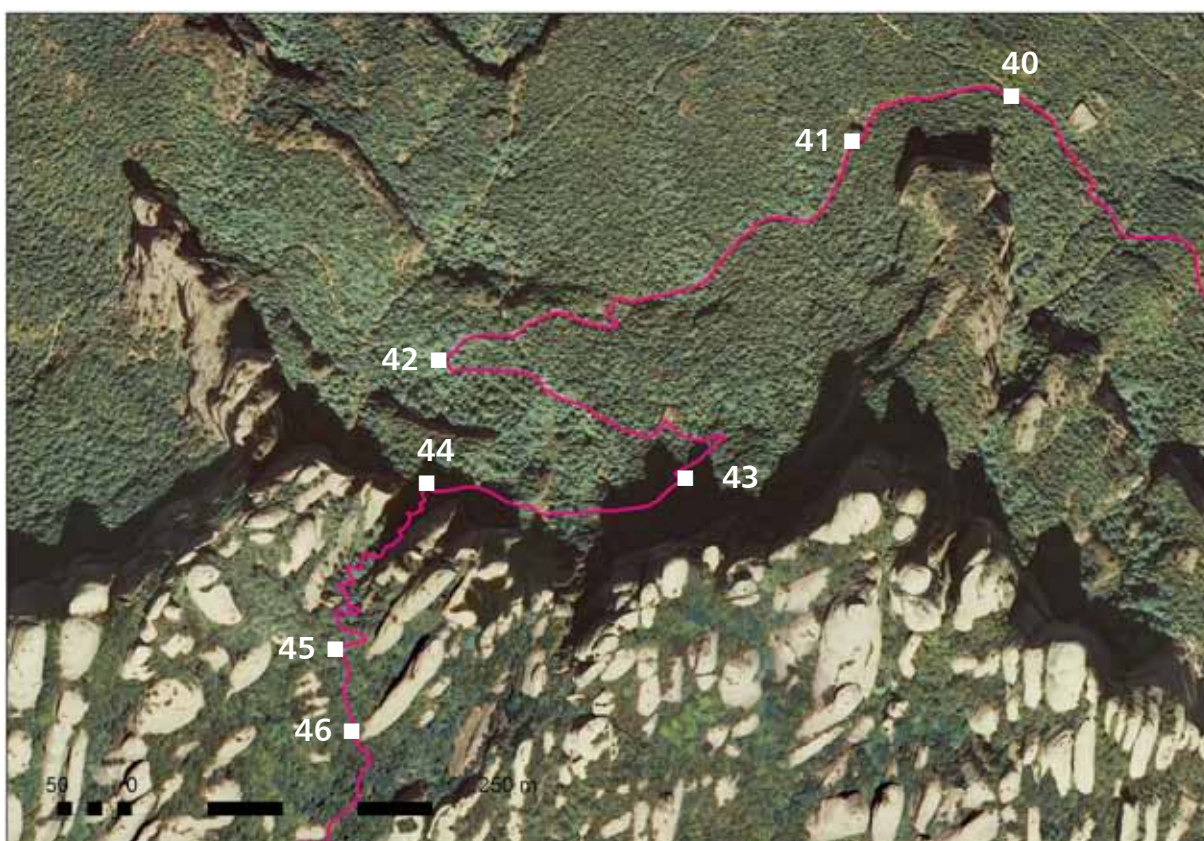
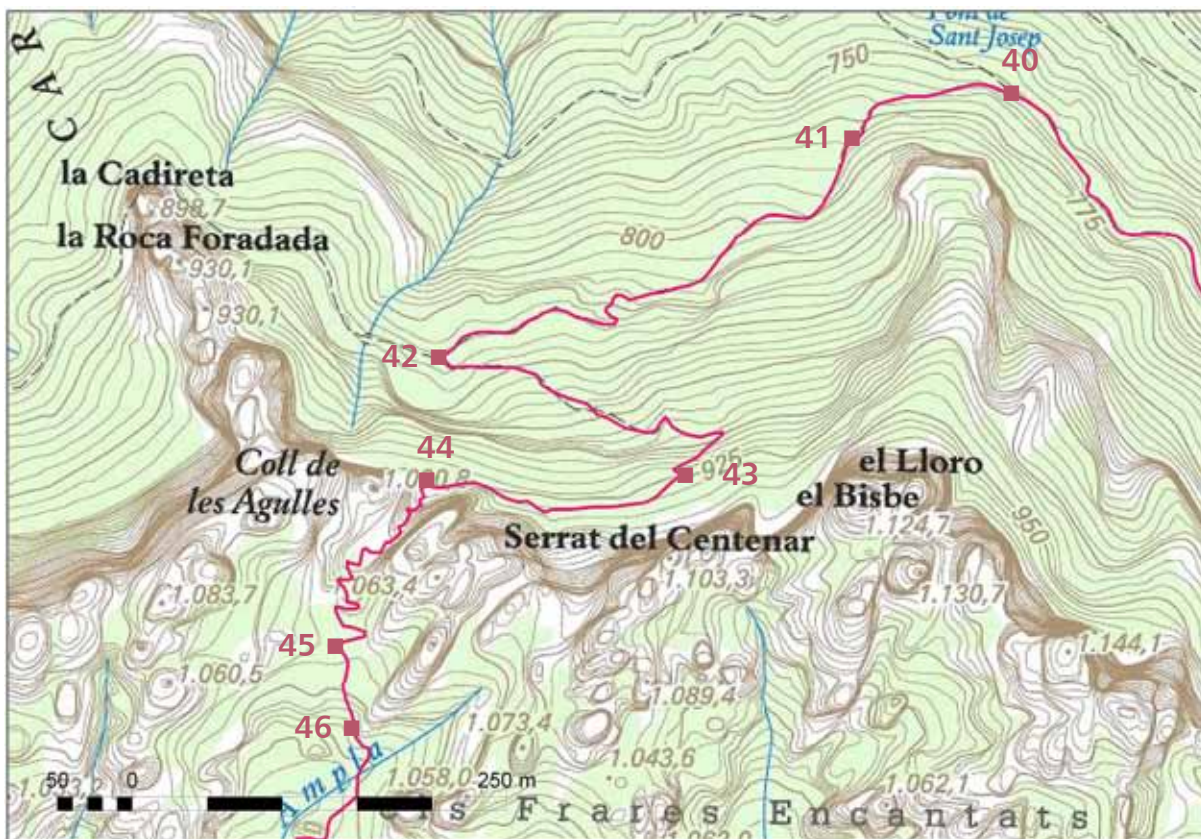

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

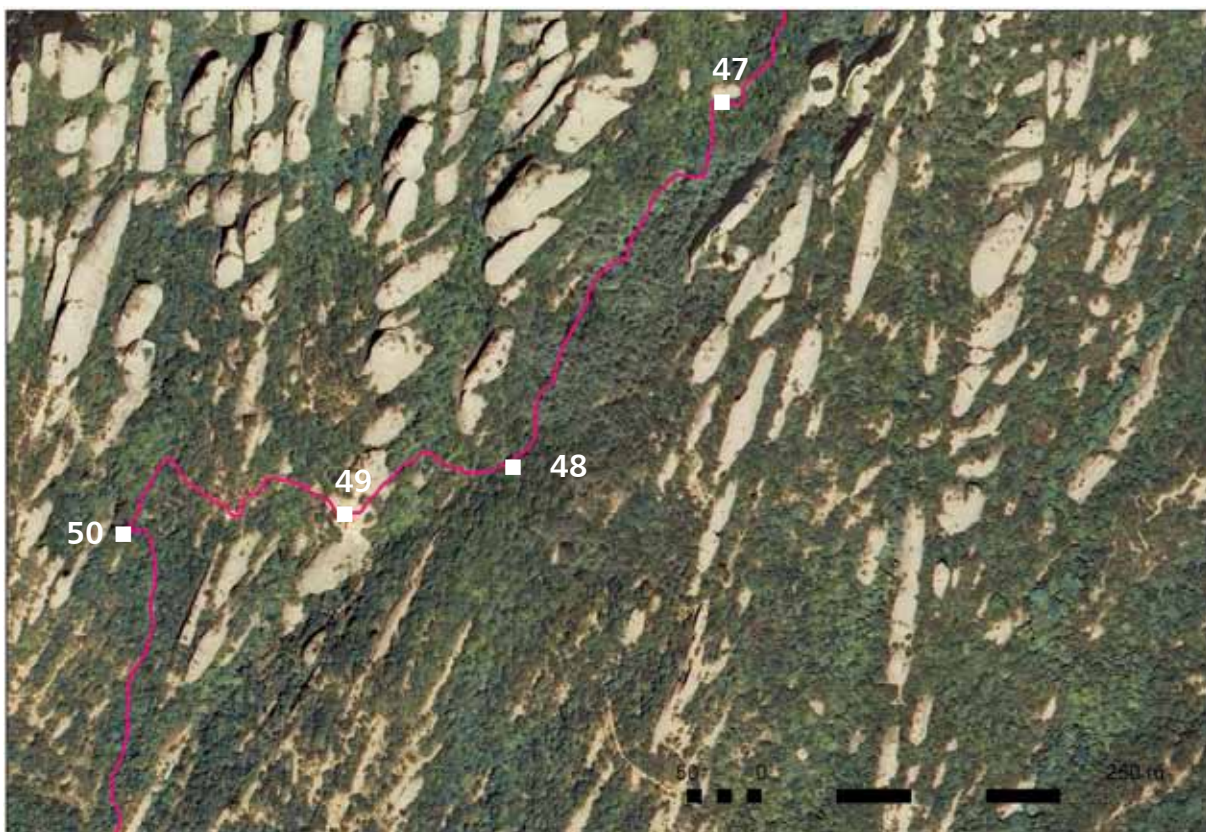
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

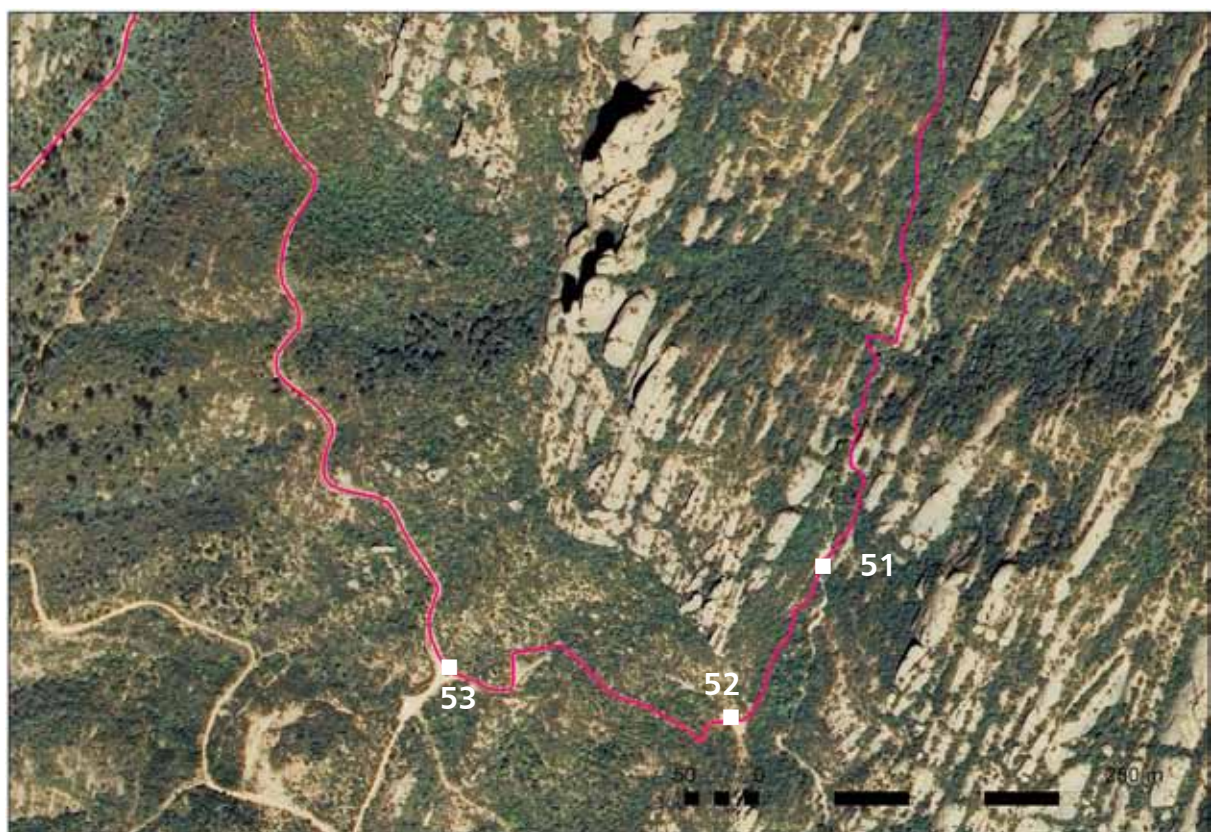
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

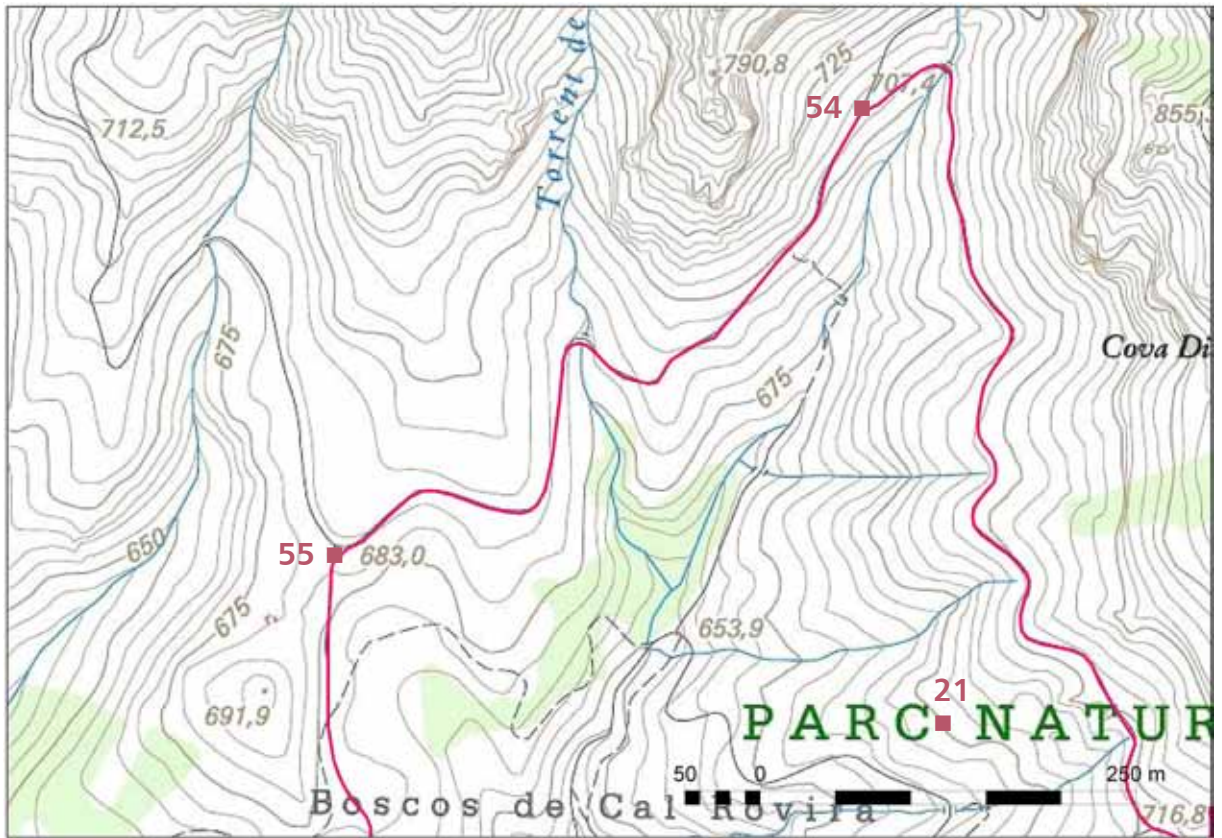
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

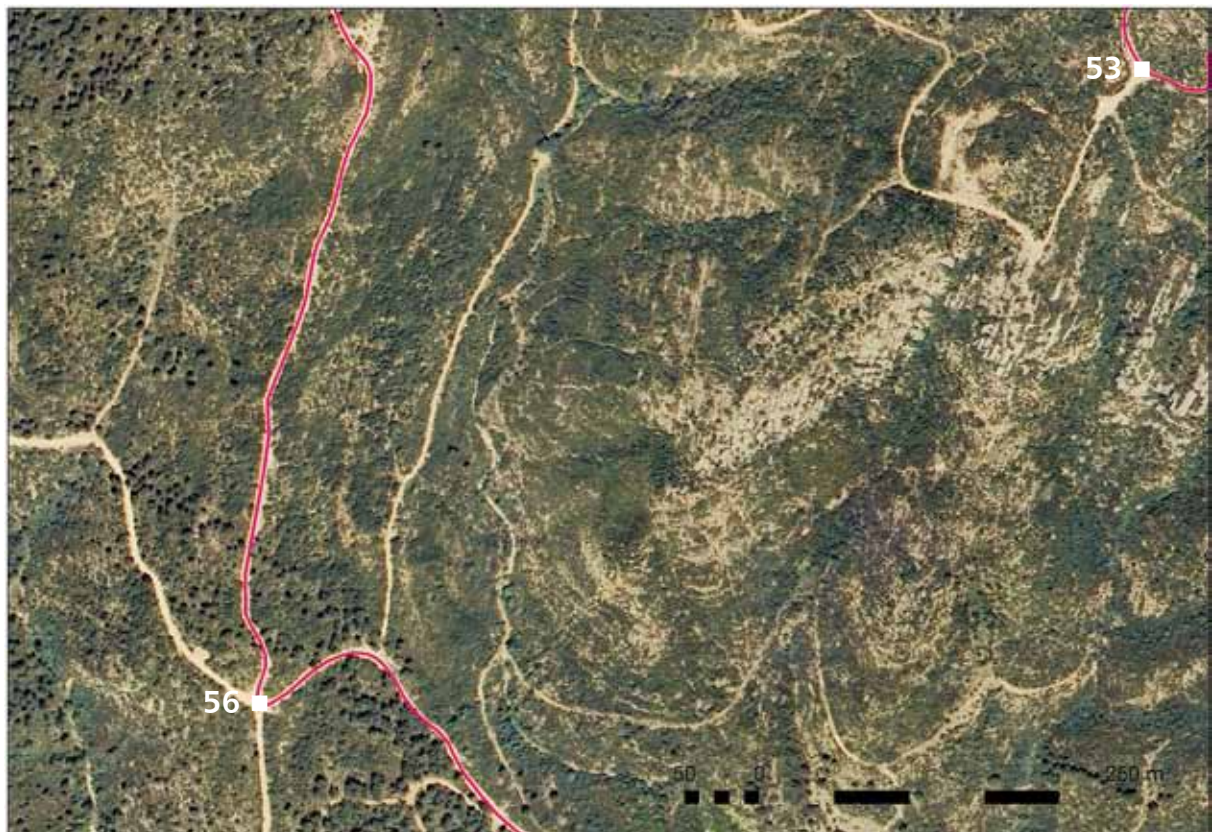
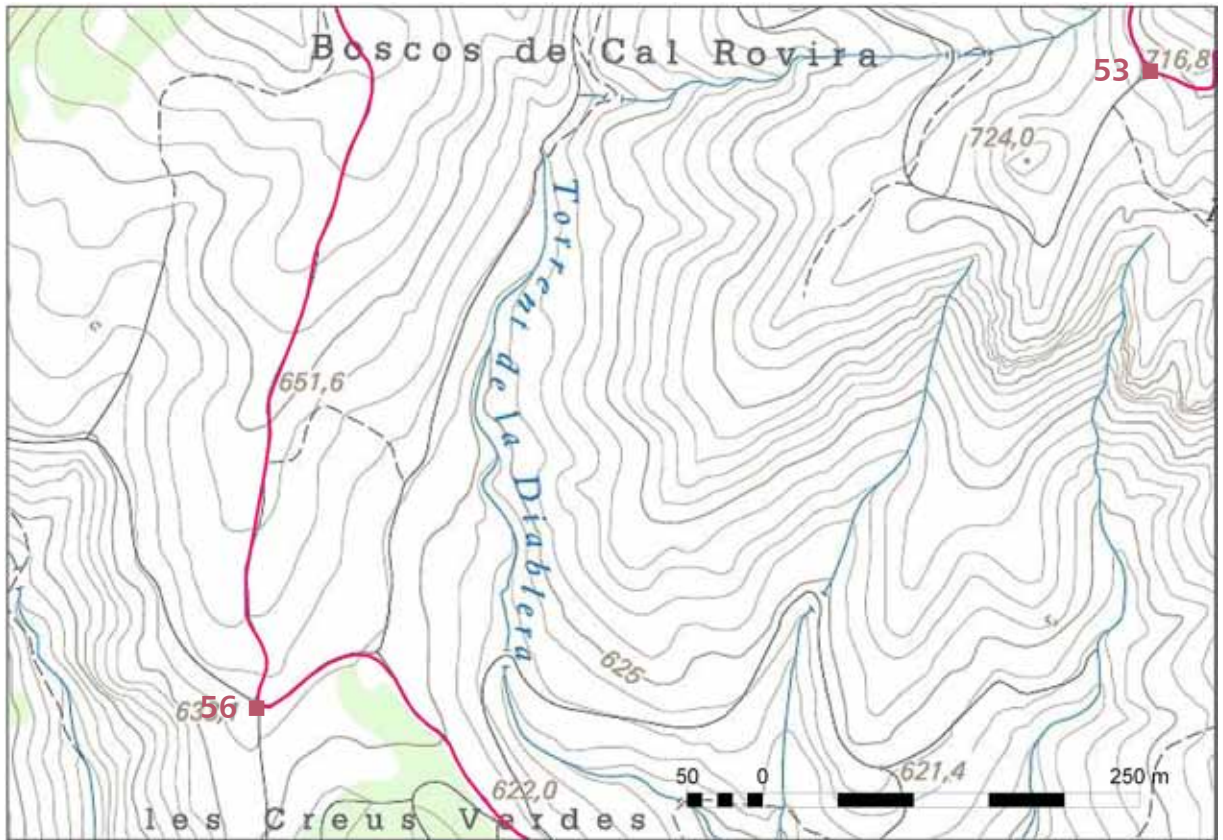

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

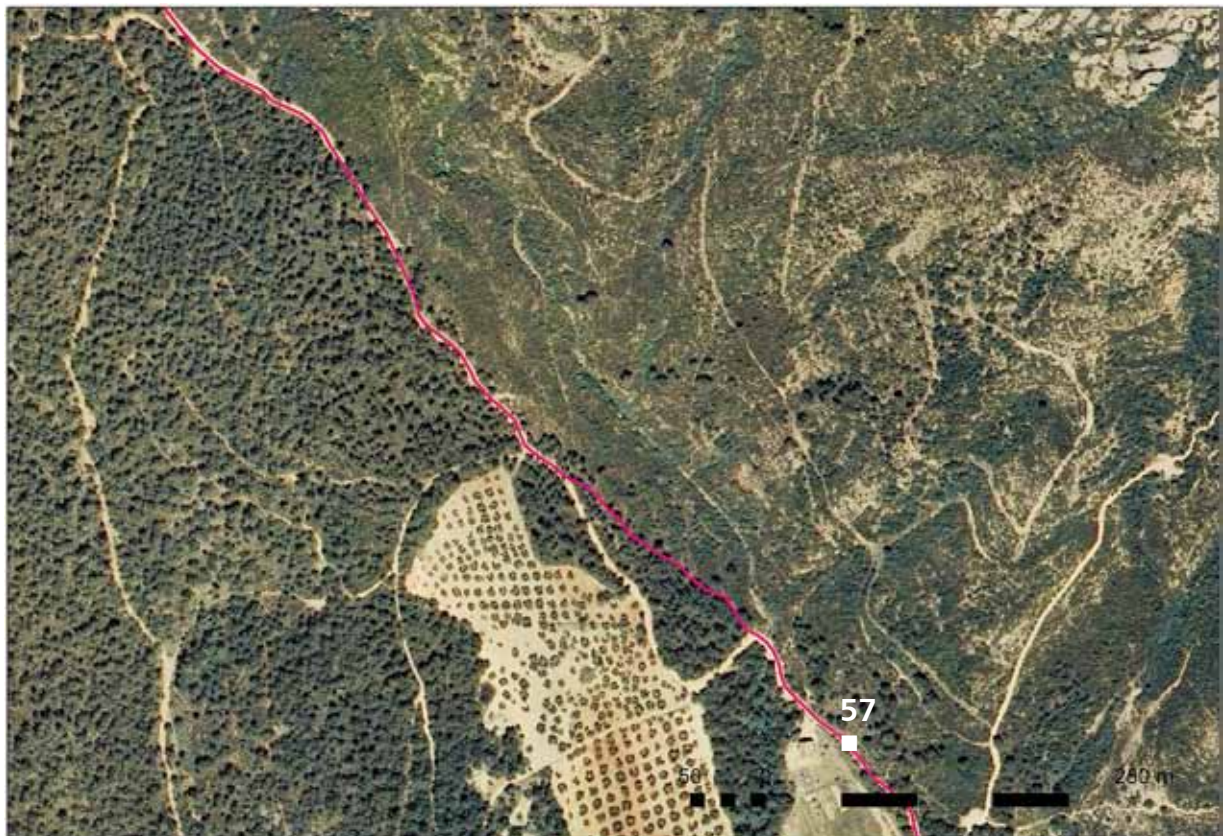
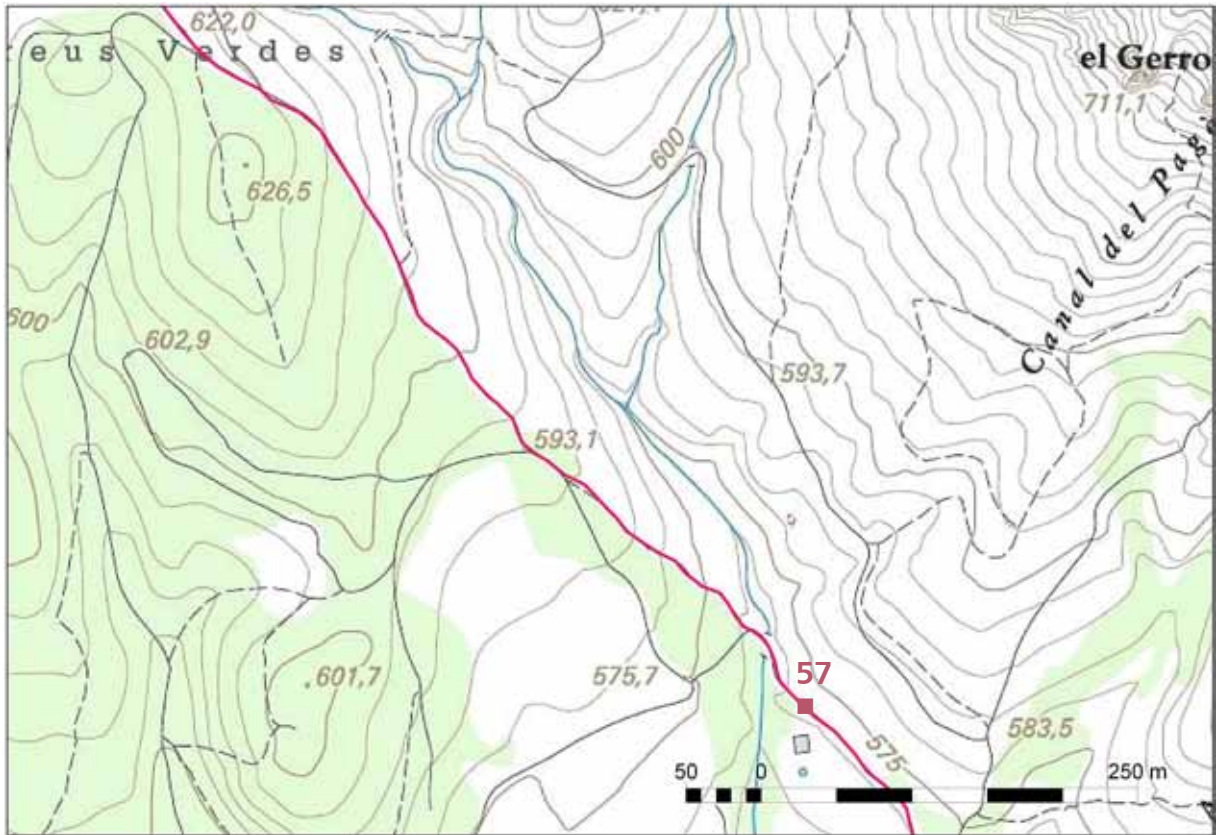

Rutes pel Parc Natural de la Muntanya de Montserrat

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

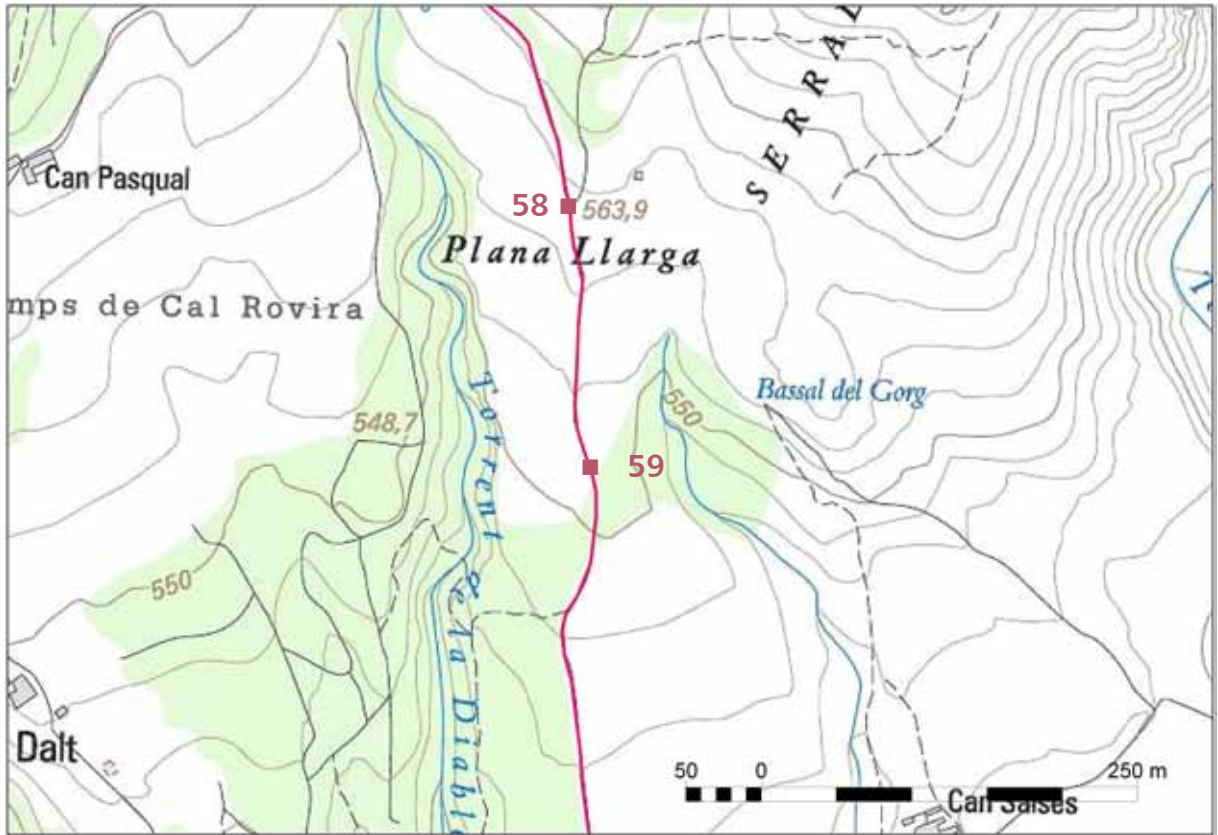

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

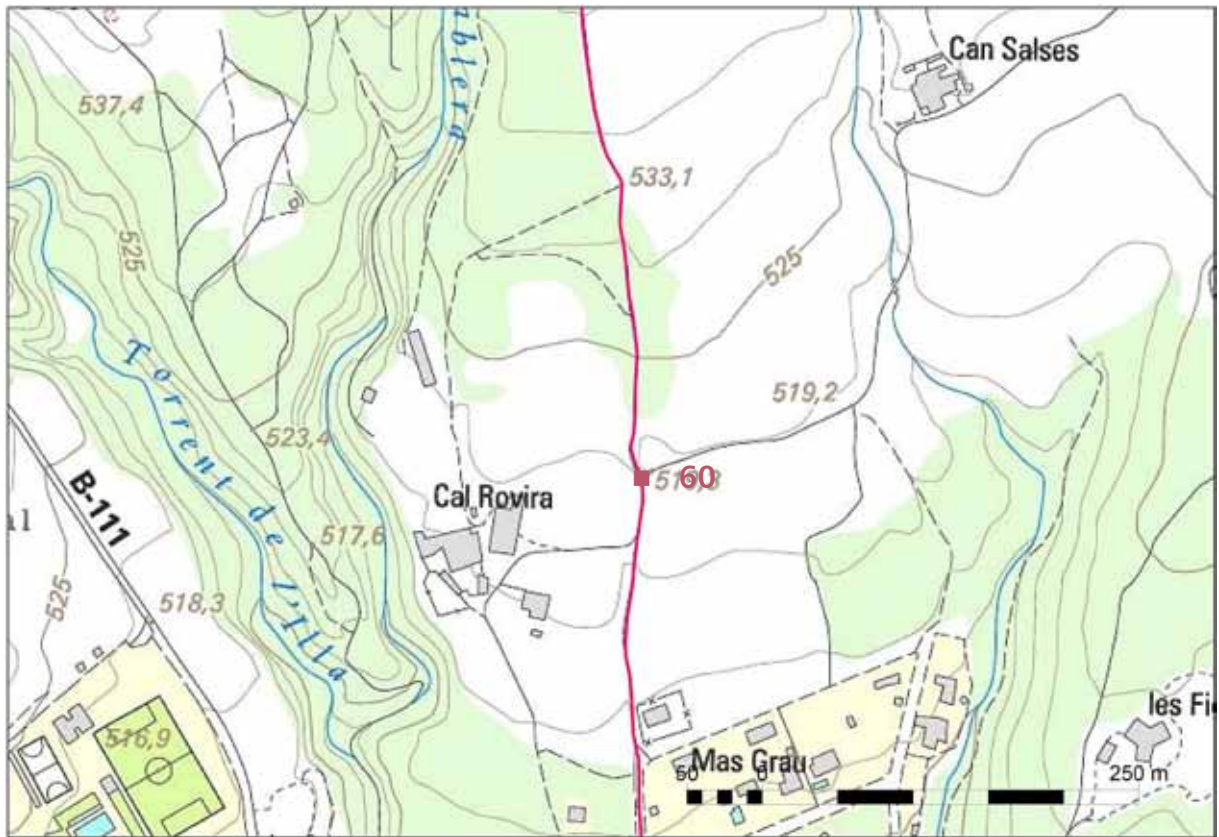

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

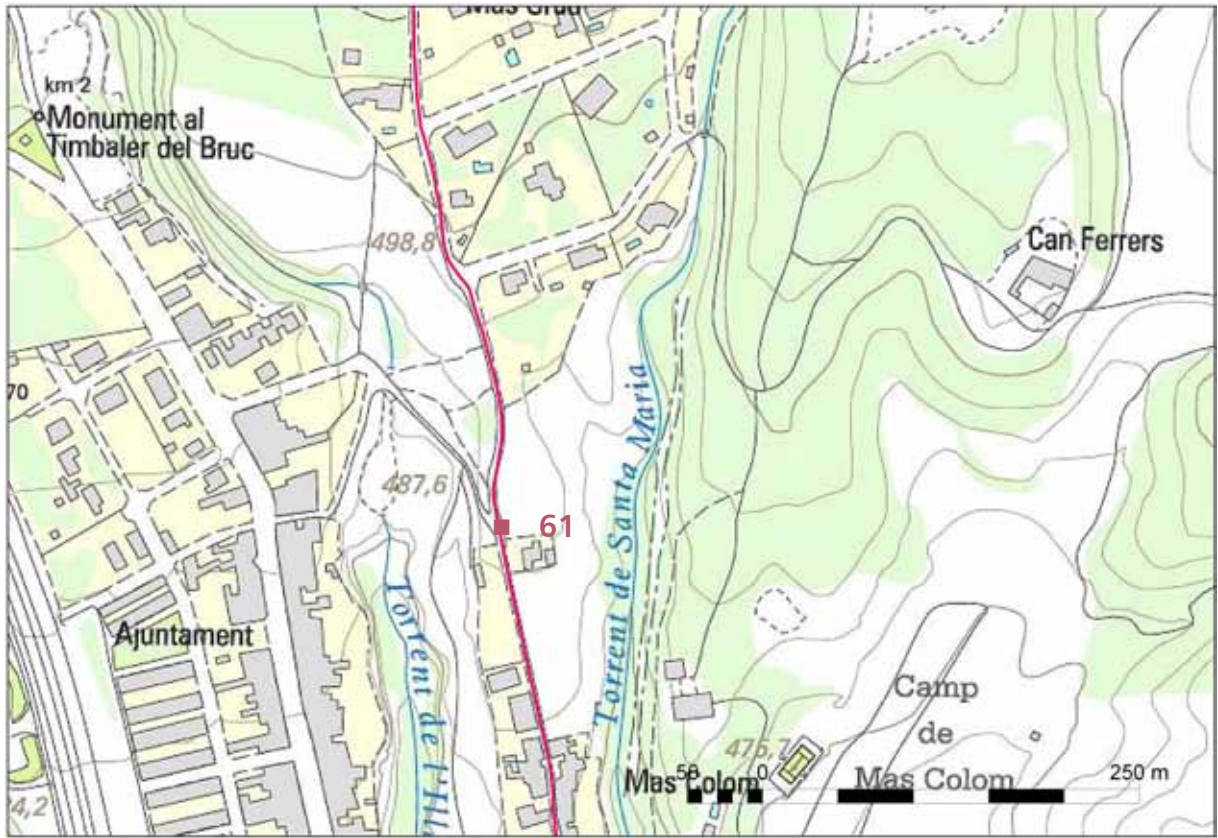
Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

Panorames

Versió 2010

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

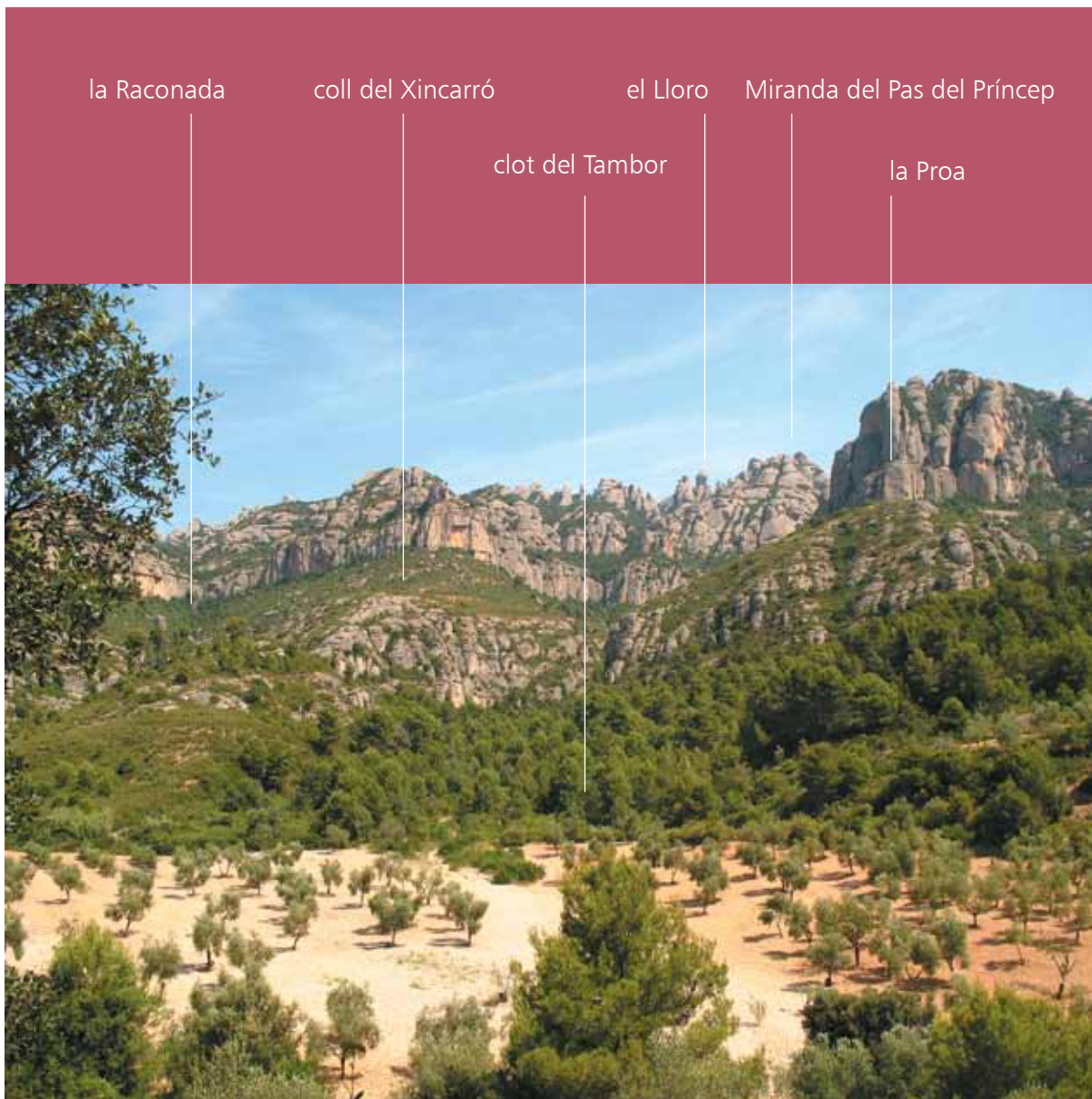
© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

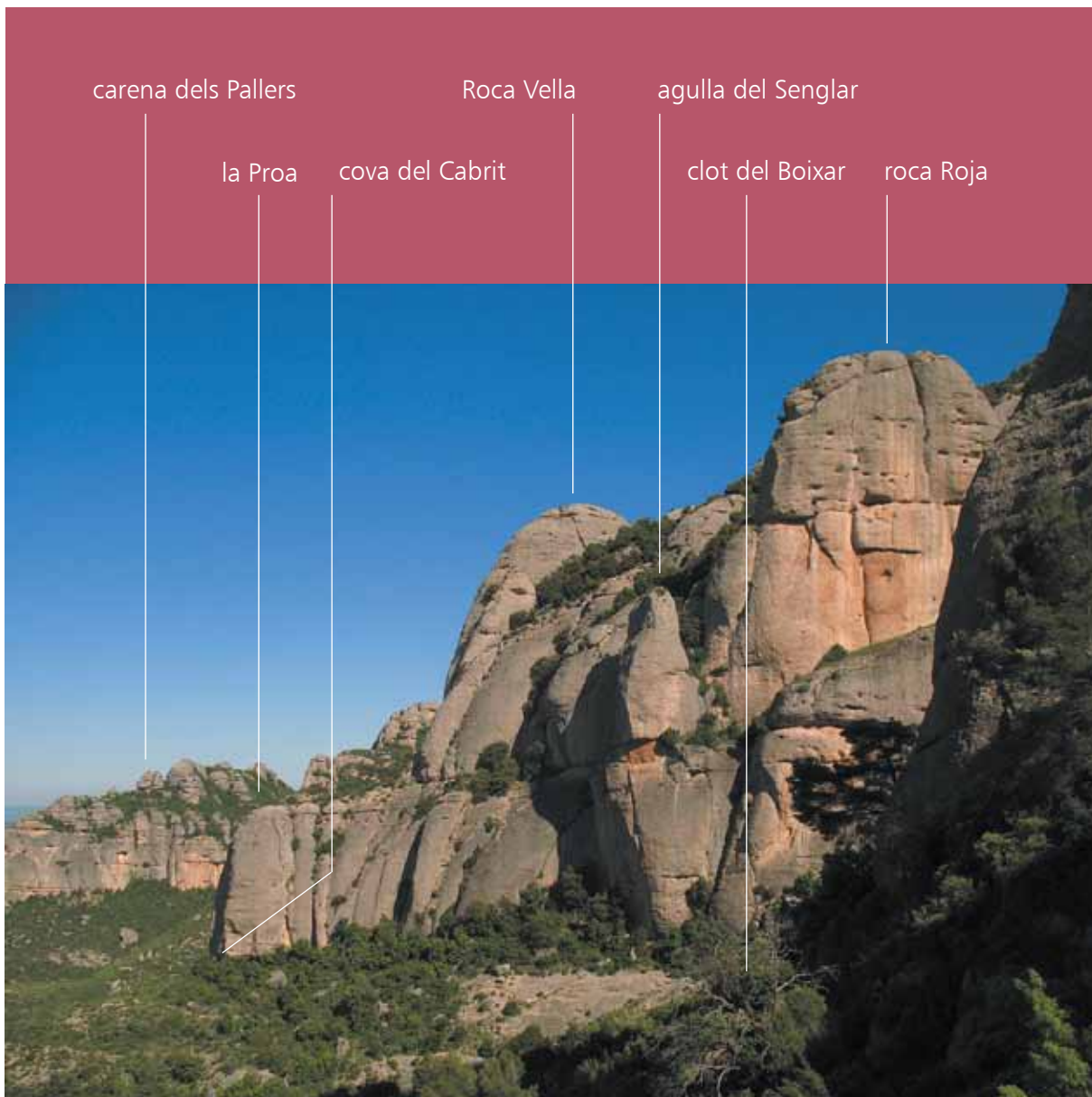

© Foto: J. Nuet Badia

Des del peu del Castell veiem, a primer terme, el clot del Tambor, cobert d'oliverars plantats sobre el codolar del torrent. Més enre, els primers contraforts del vessant meridional de la muntanya de Montserrat, amb la vall del torrent del Lloro.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

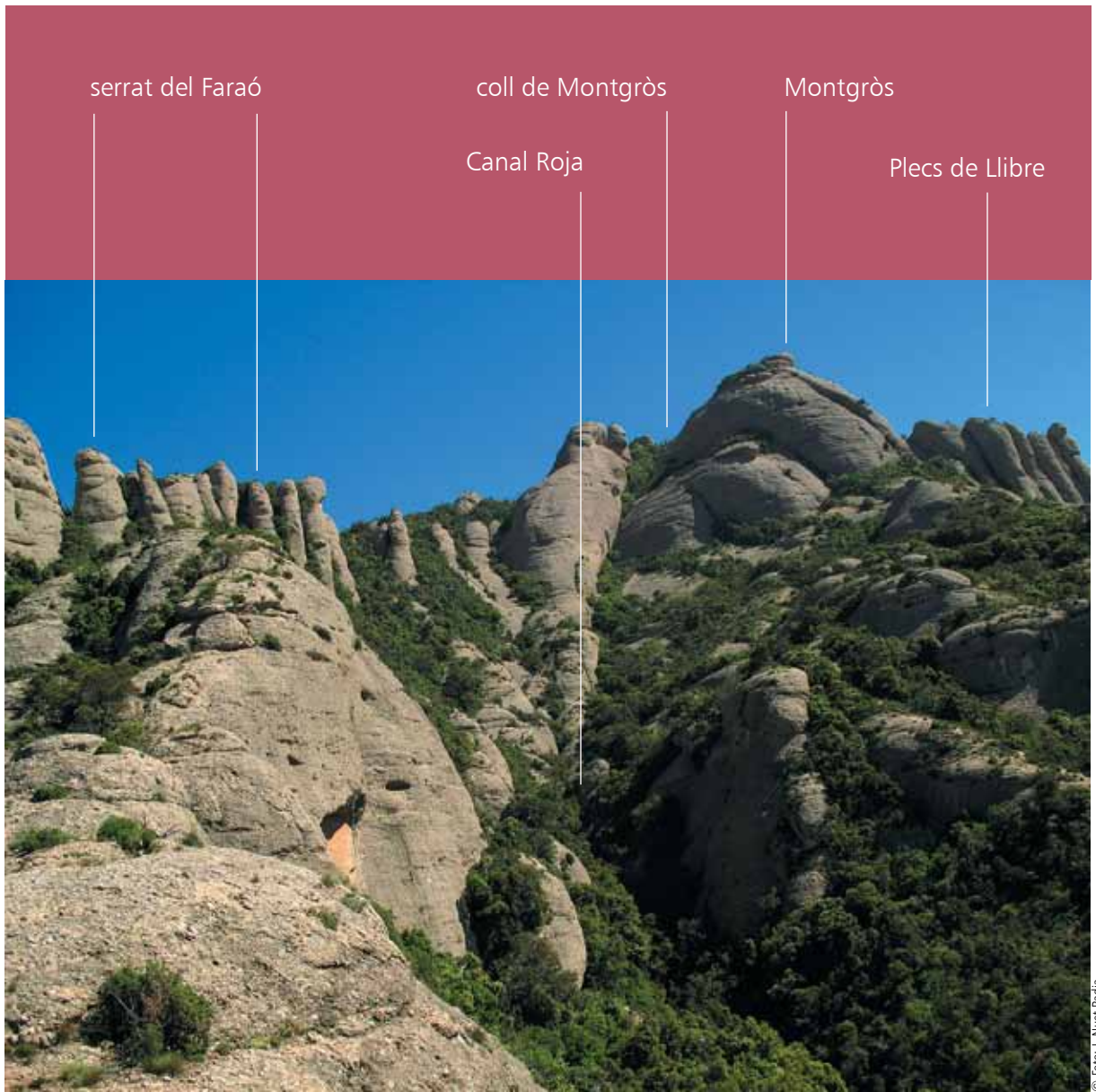

© FOTO: J. NUET BADIA

Des del camí del Cabrit, es veu l'inici d'aquest camí transversal que voreja una part del vessant meridional de la muntanya de Montserrat. L'inici del camí és al peu de la cova del Cabrit, sota la roca de la Proa, a la carena que separa el torrent del Tambor del clot del Boixar.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

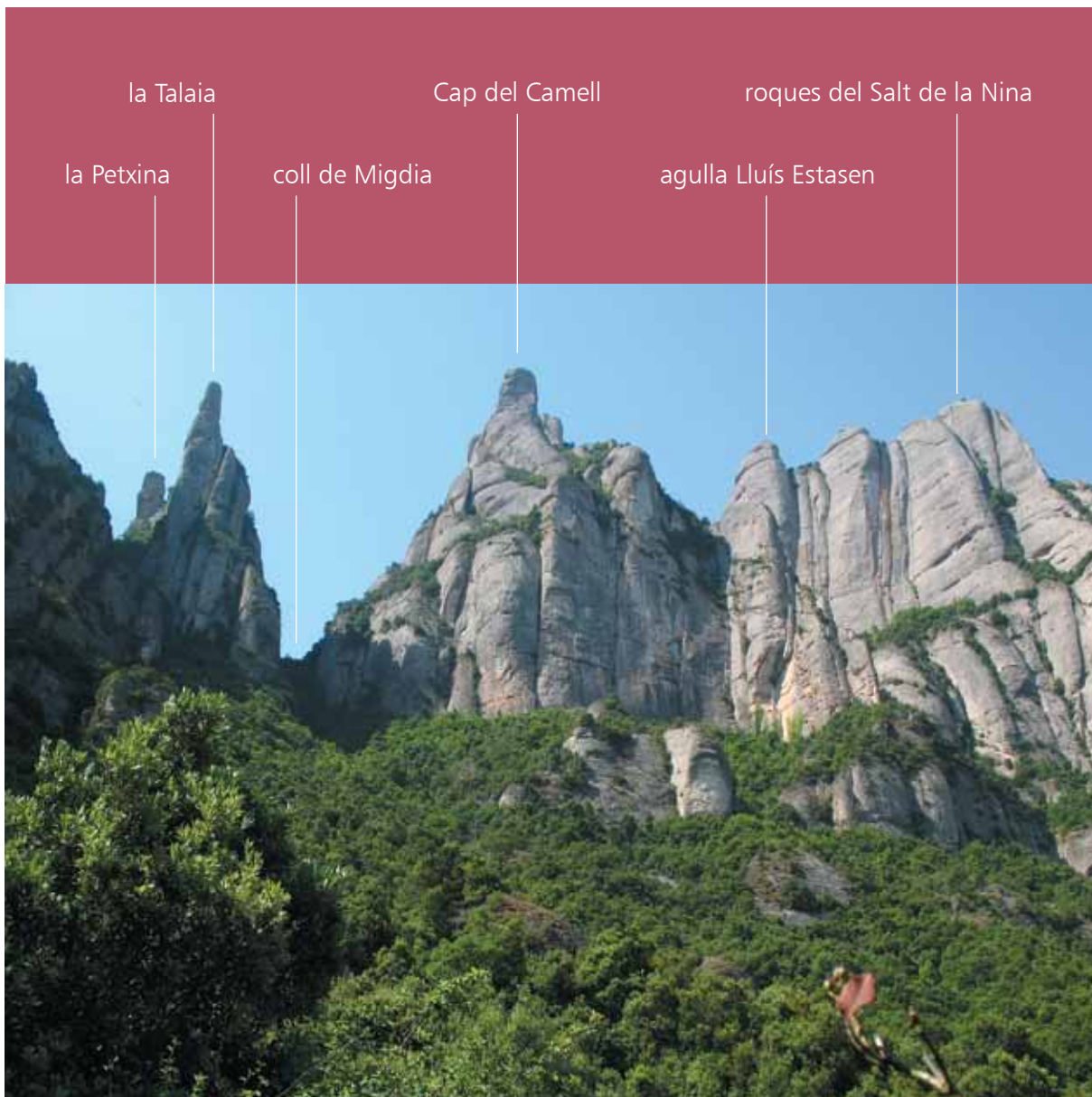

© Foto: J. Nuet Badia

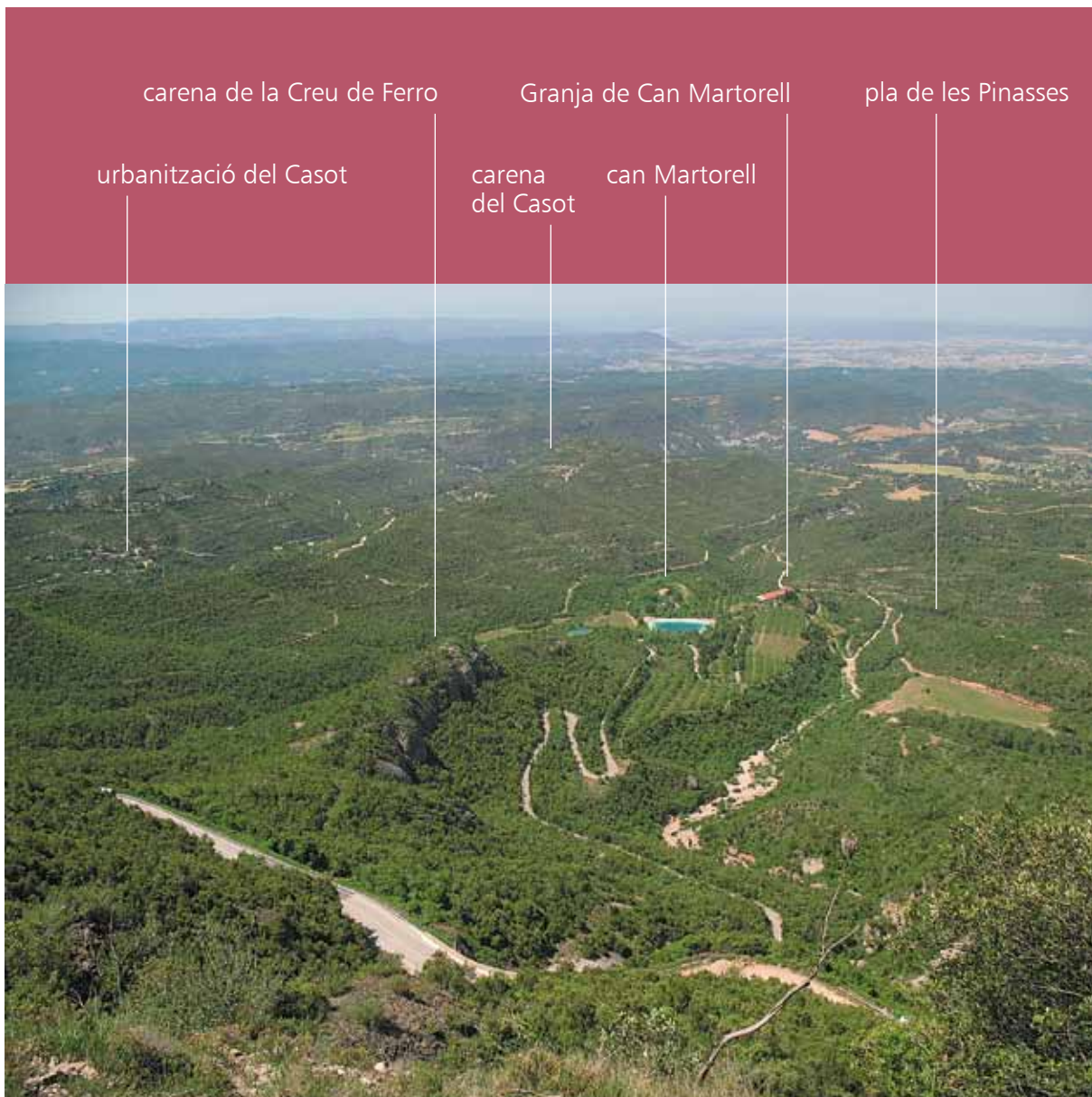
Des del coll de Mosset tenim una bona vista sobre el vessant meridional del Montgròs, amb la canal Roja, que correspon a una fractura del terreny.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

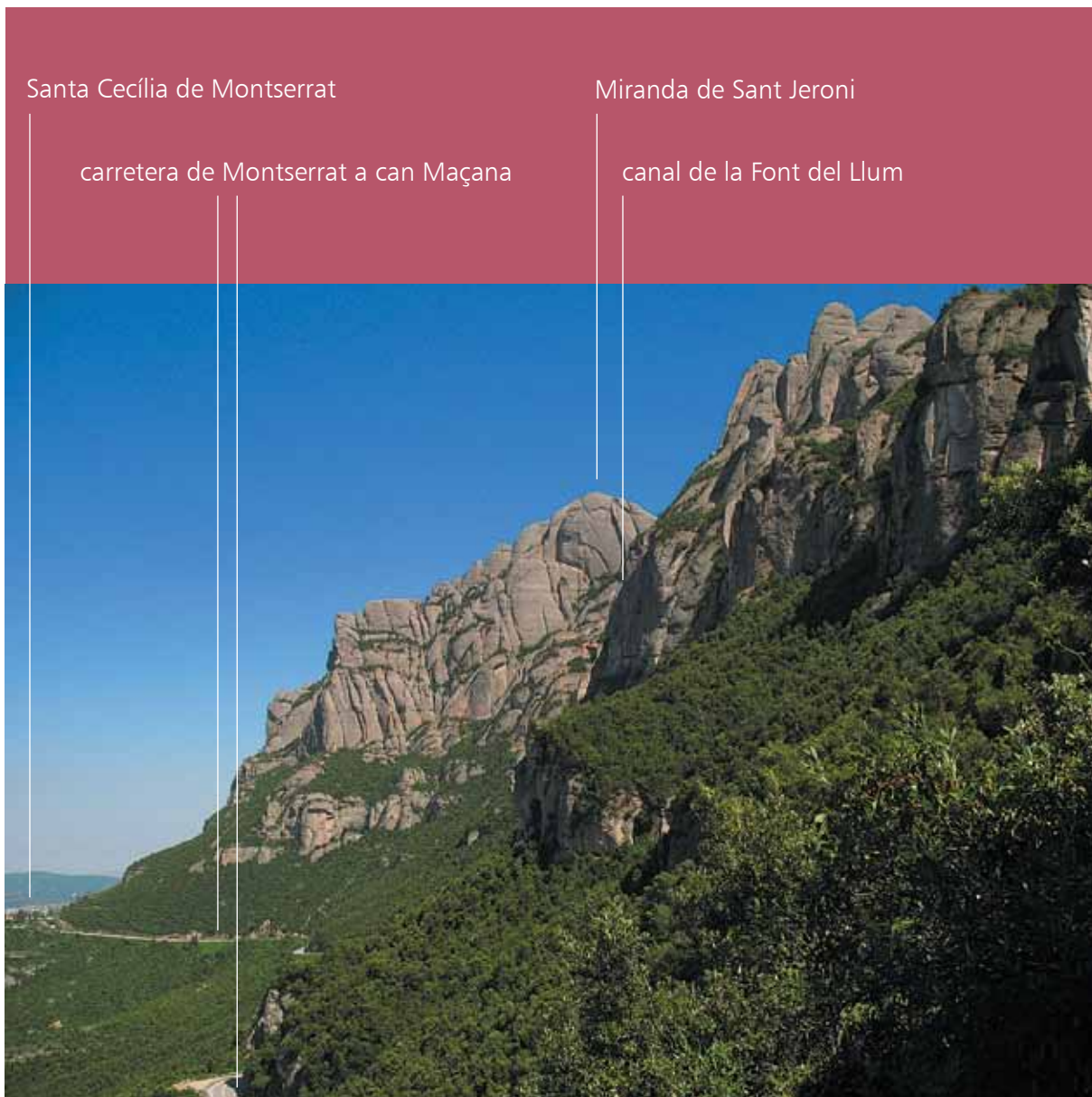
Des del peu de la canal de la Font del Llum, a l'altura del GR 172, tenim una bona vista sobre el coll de Migdia i les agulles que envolten els Ecos, amb les grans parets que caracteritzen el vessant septentrional de la muntanya de Montserrat.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Des del camí GR 172 veiem les valls suaus que desguassen a la riera de Marganell. Aquí destaca la vall del Torrent de la Font del Llum i can Martorell i, a l'esquerra de la fotografia, la urbanització del Casot. Notem que el paisatge està cobert de bosc, sobretot de pi blanc, amb brolles i garrigues.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

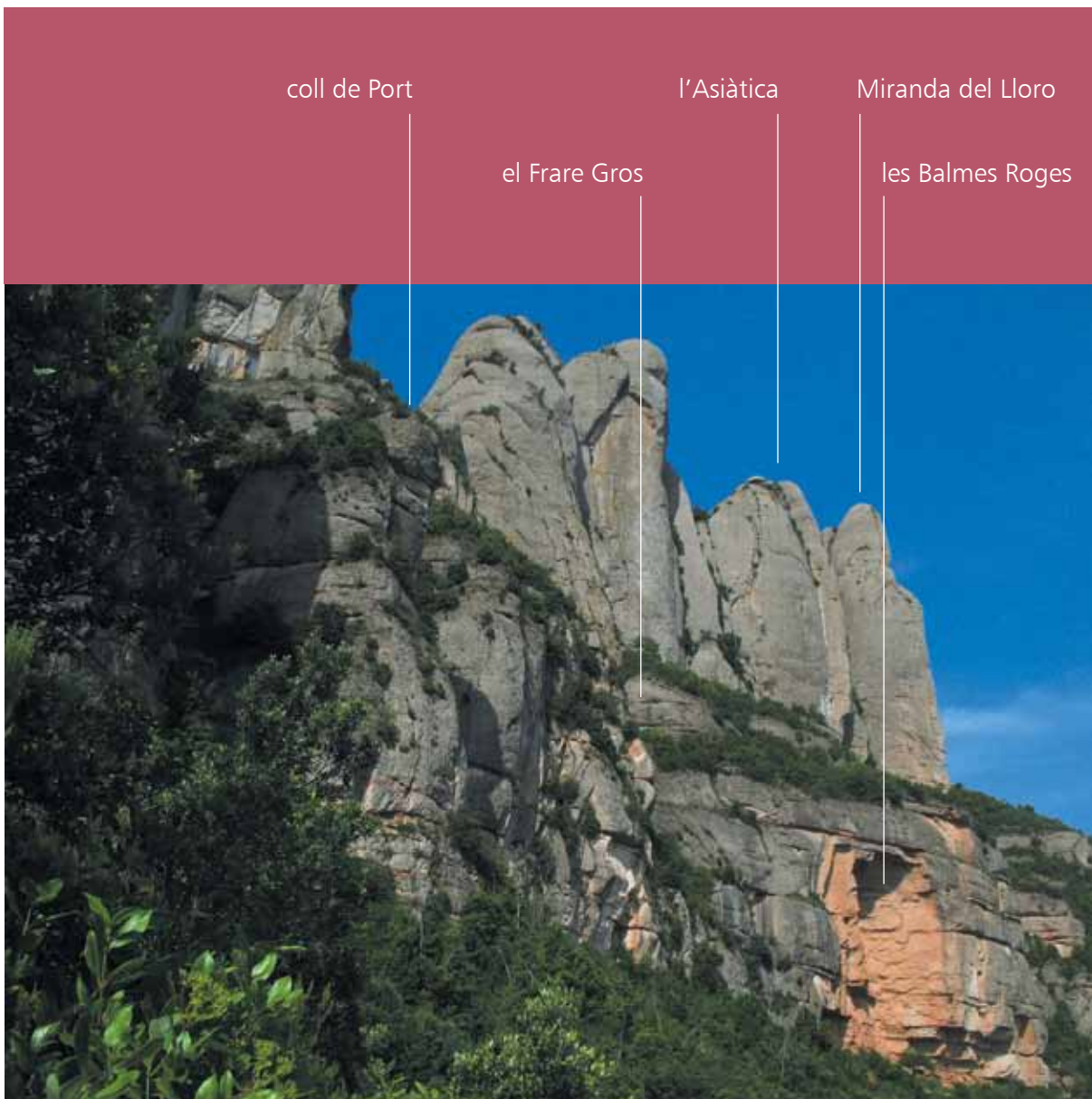

© FOTO: J. NUET BADIA

Des del camí GR 172, tenim una bona vista sobre el vessant septentrional de la muntanya de Montserrat, que en conjunt és molt abrupte i estimbat. La part inferior està coberta per alzinars densos, en molts indrets barrejats amb arbres caducifolis: avellaners, blades i tells.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

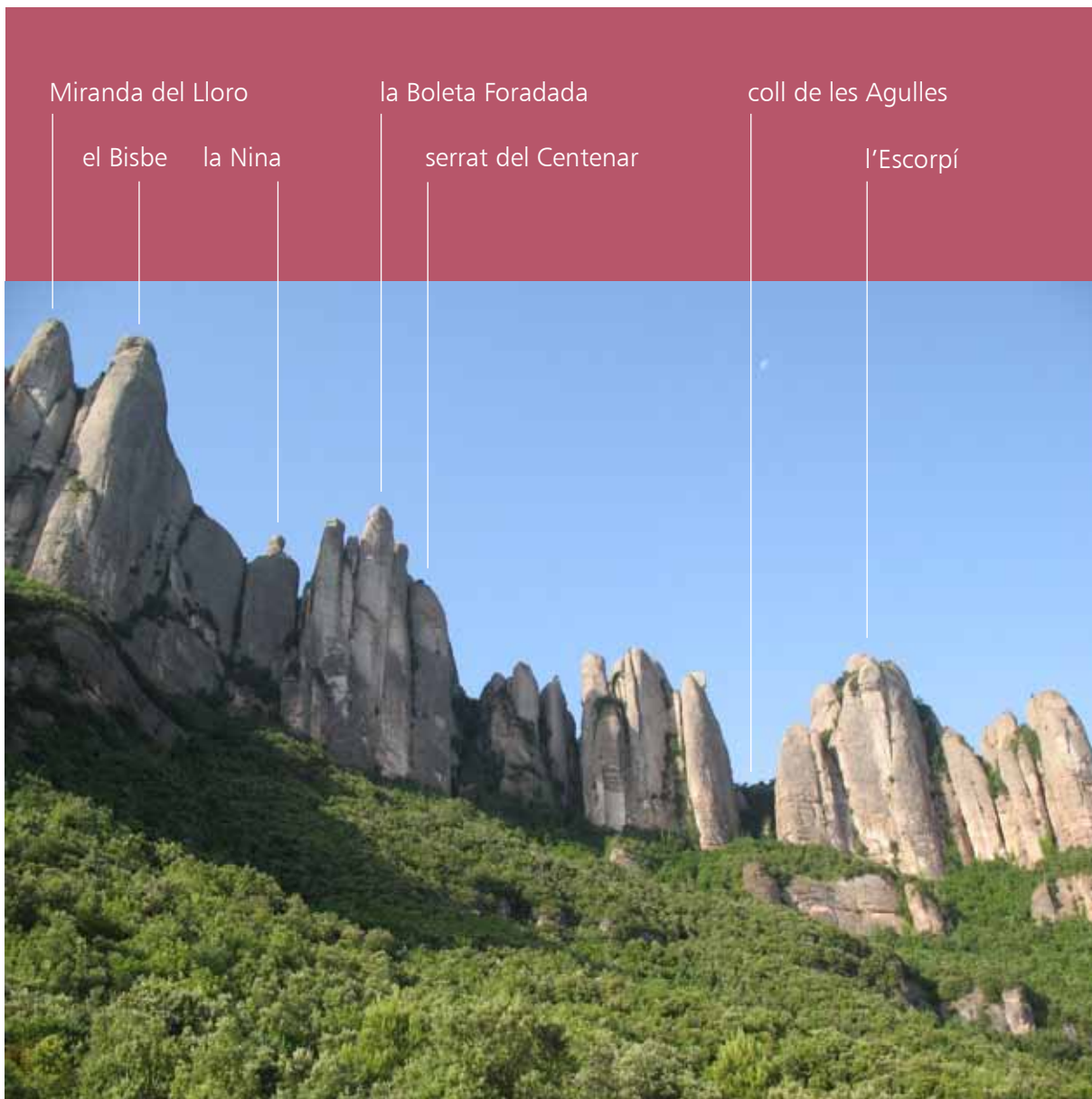

© Foto: J. Nuet Badia

Des de l'obaga dels Frares Encantats prop de la canal del Miracle tenim una bona vista sobre les balms Roges i els grans monòlits de la regió de les Agulles: el Frare Gros, la miranda del Lloro.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

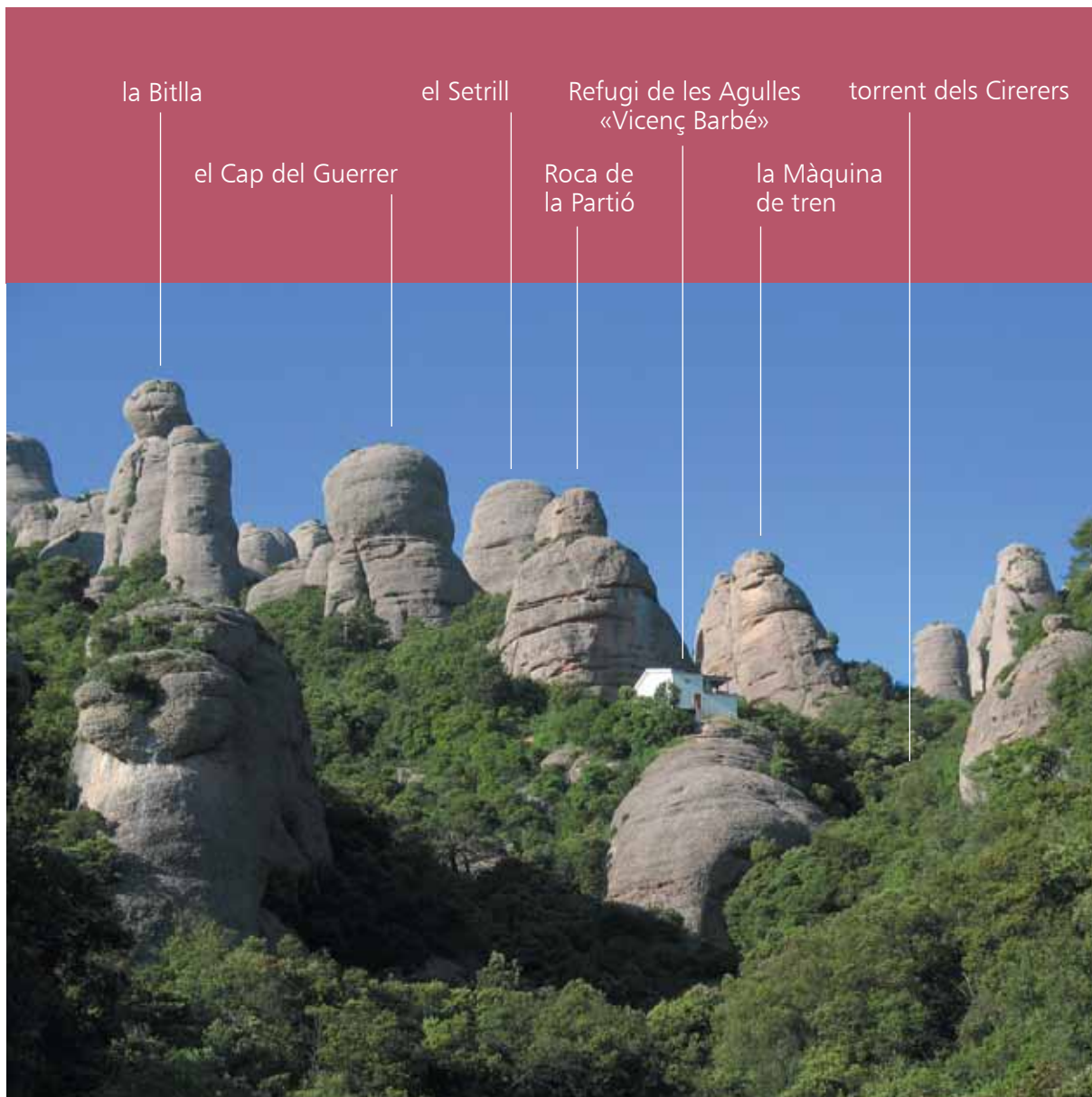

© Foto: J. Nuet Badia

Des de la Plaça de Catalunya tenim una bona visió de la paret nord de la regió de les Agulles i del coll de les Agulles, l'únic pas que ens permet creuar aquesta carena tan abrupta de nord a sud.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

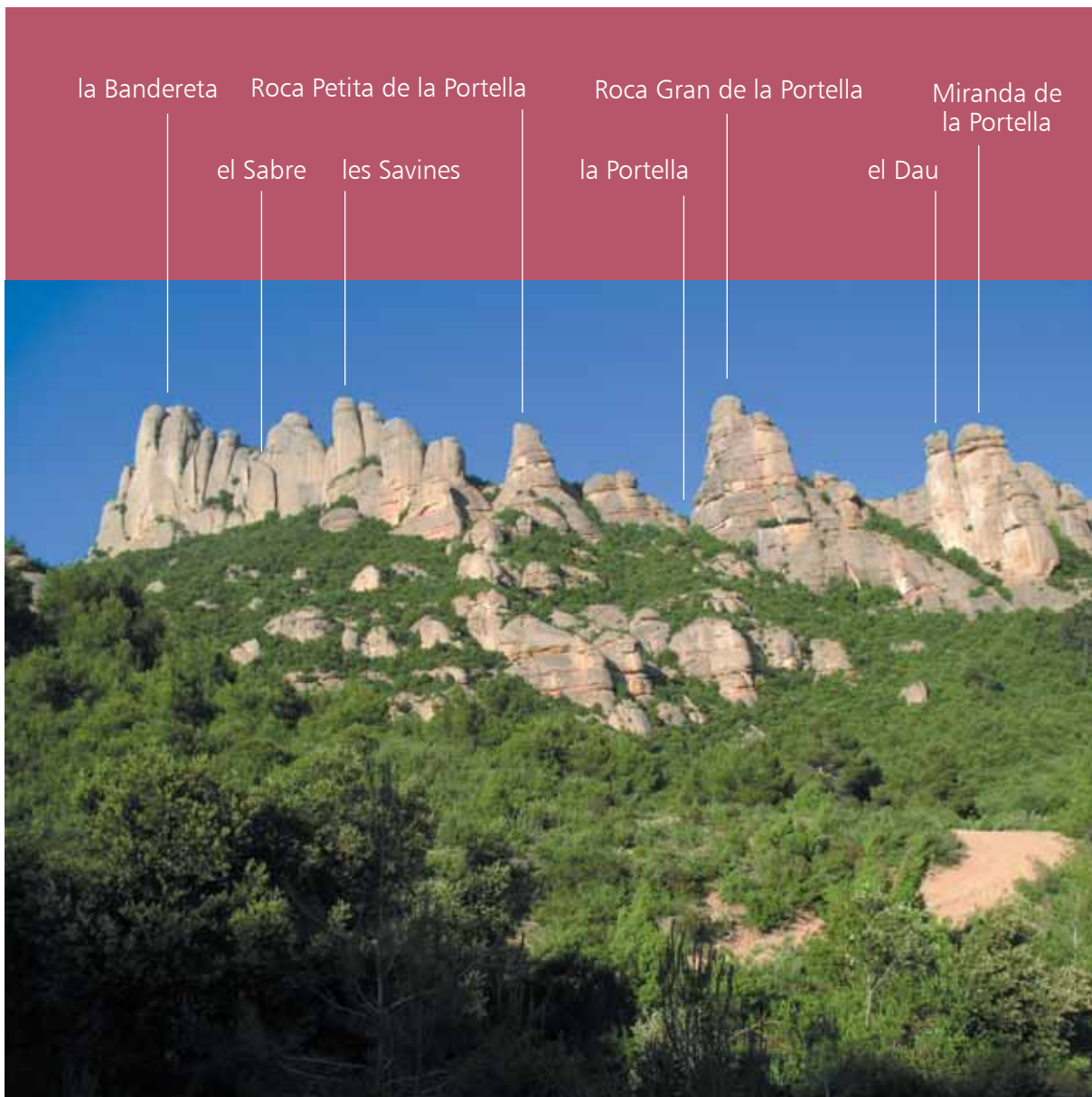

© Foto: J. Nuet Badia

Des del camí de l'Era dels Pallers al refugi de les Agulles «Vicenç Barbé» podem veure aquest racó característic de la regió de les Agulles. El refugi i les agulles que l'envolten són un indret que els escaladors visiten amb freqüència.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

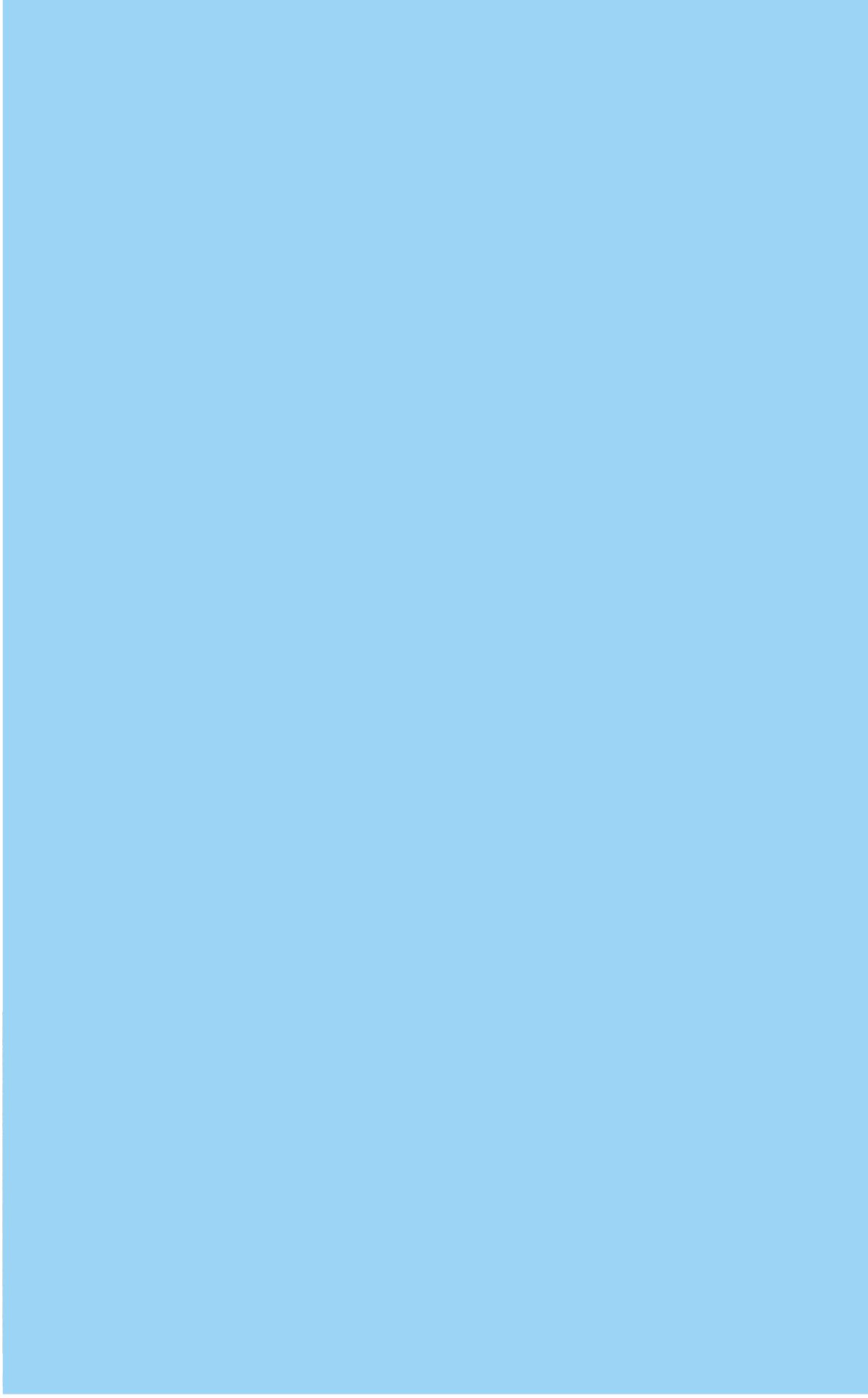

© Foto: J. Nuet Badia

Des del torrent de la Diablera es veuen les agulles del serrat de la Portella. Aquesta serra, orientada de nord a sud, tanca la regió de les Agulles per l'oest. Més a ponent ja el relleu és més suau i els conglomerats massius i les agulles alteroses han desaparegut.

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT ■

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

Àlbum de fotografies

Versió 2010

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El pont de la Parròquia del Bruc i el parc del Torrent de l'Illa. Foto: © Josep Nuet Badia.

El pont de la Parròquia del Bruc. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La façana de la parròquia de Santa Maria del Bruc. Foto: © Josep Nuet Badia.

La rectoria del Bruc. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Camí de can Marquès vorejat d'ametllers. Foto: © Jordi López Camps.

L'oliverar de la Fonollosa. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El forn anomenat Pou del Castell. Foto: © Josep Nuet Badia.

La boca del forn anomenat Pou del Castell. Foto: © Josep Nuet Badia.

■ Ruta 7 El Bruc - el Bruc

El clot del Tambor. Foto: © Josep Nuet Badia.

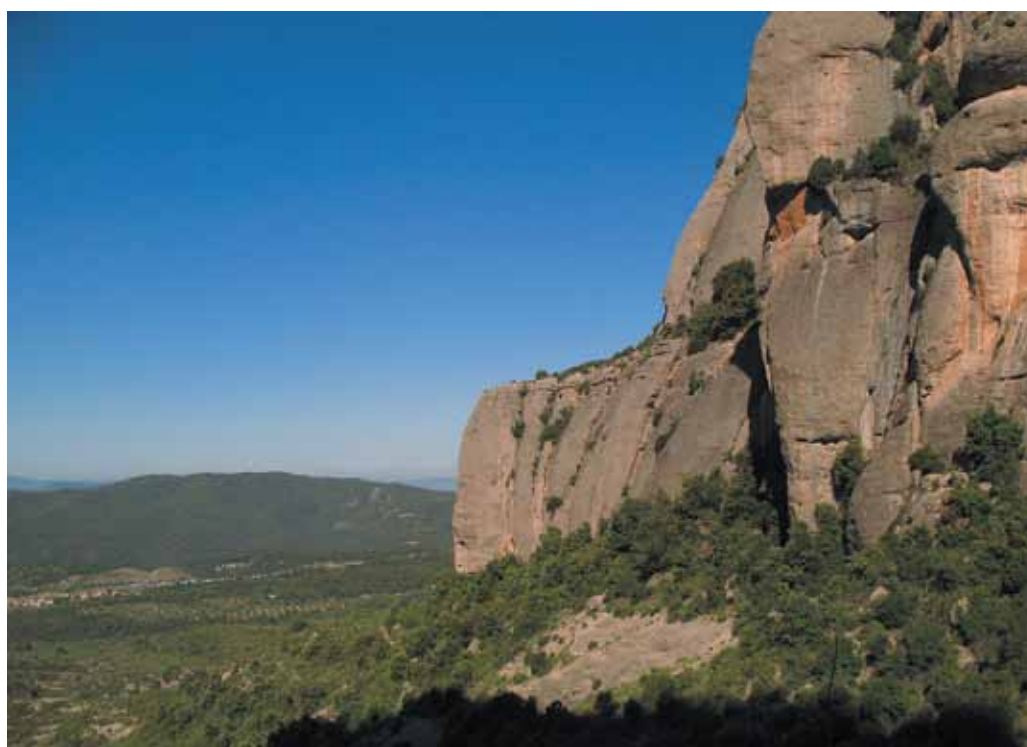

El clot del Tambor. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

Sant Esteve de Marganell. Foto: © Josep Nuet Badia.

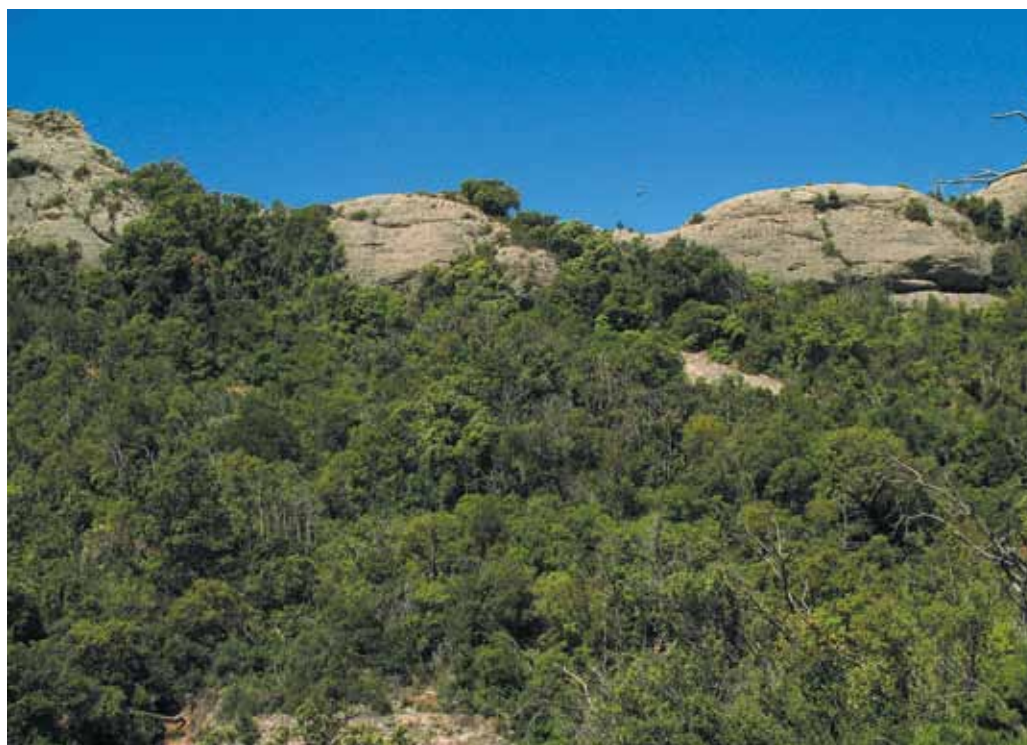

La roca de la Proa i, al fons, el Bruc de Dalt. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

La cova de Mosset. Foto: © Josep Nuet Badia.

El coll de Mosset des de la canal Roja. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

L'alzinar amb boix que cobreix la canal de Migdia. Foto: © Josep Nuet Badia.

La font del Llum. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

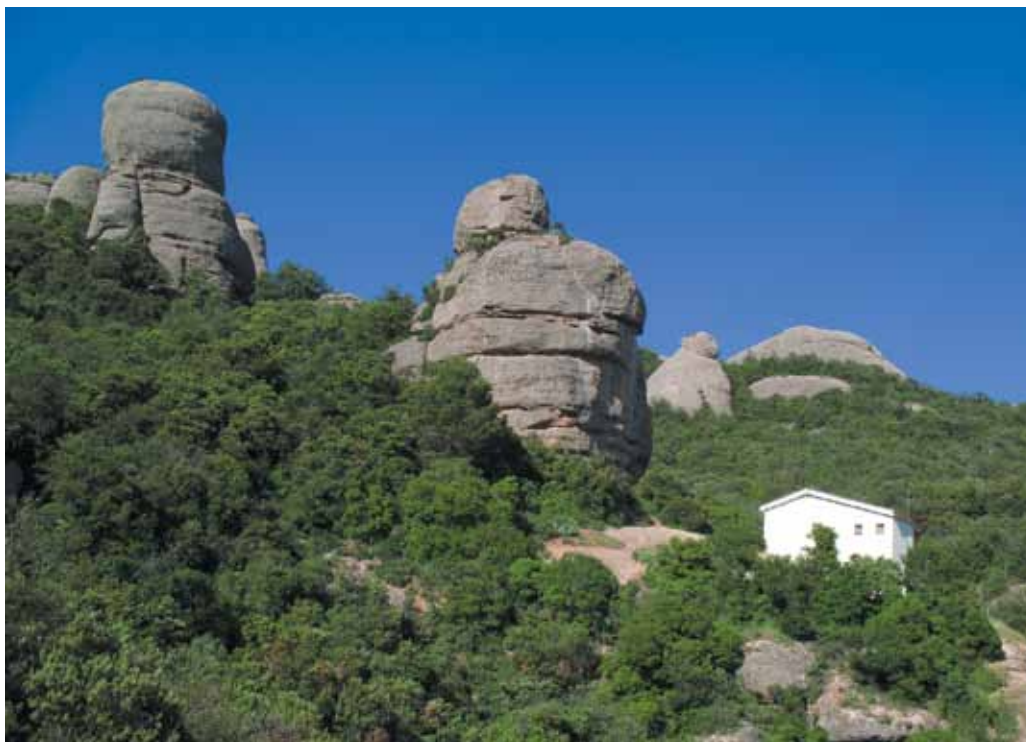

El camí GR 172 que flanqueja el vessant de l'obaga. Foto: © Josep Nuet Badia.

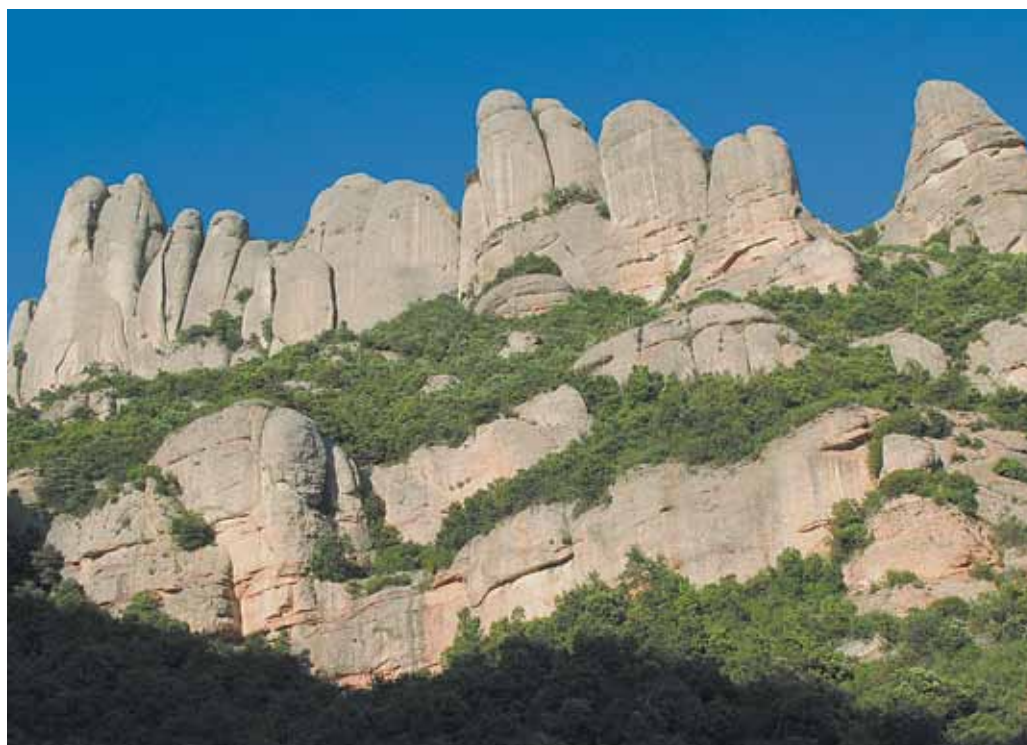

La Miranda del Lloro i el Bisbe. Foto: © Josep Nuet Badia.

Ruta 7 El Bruc - el Bruc

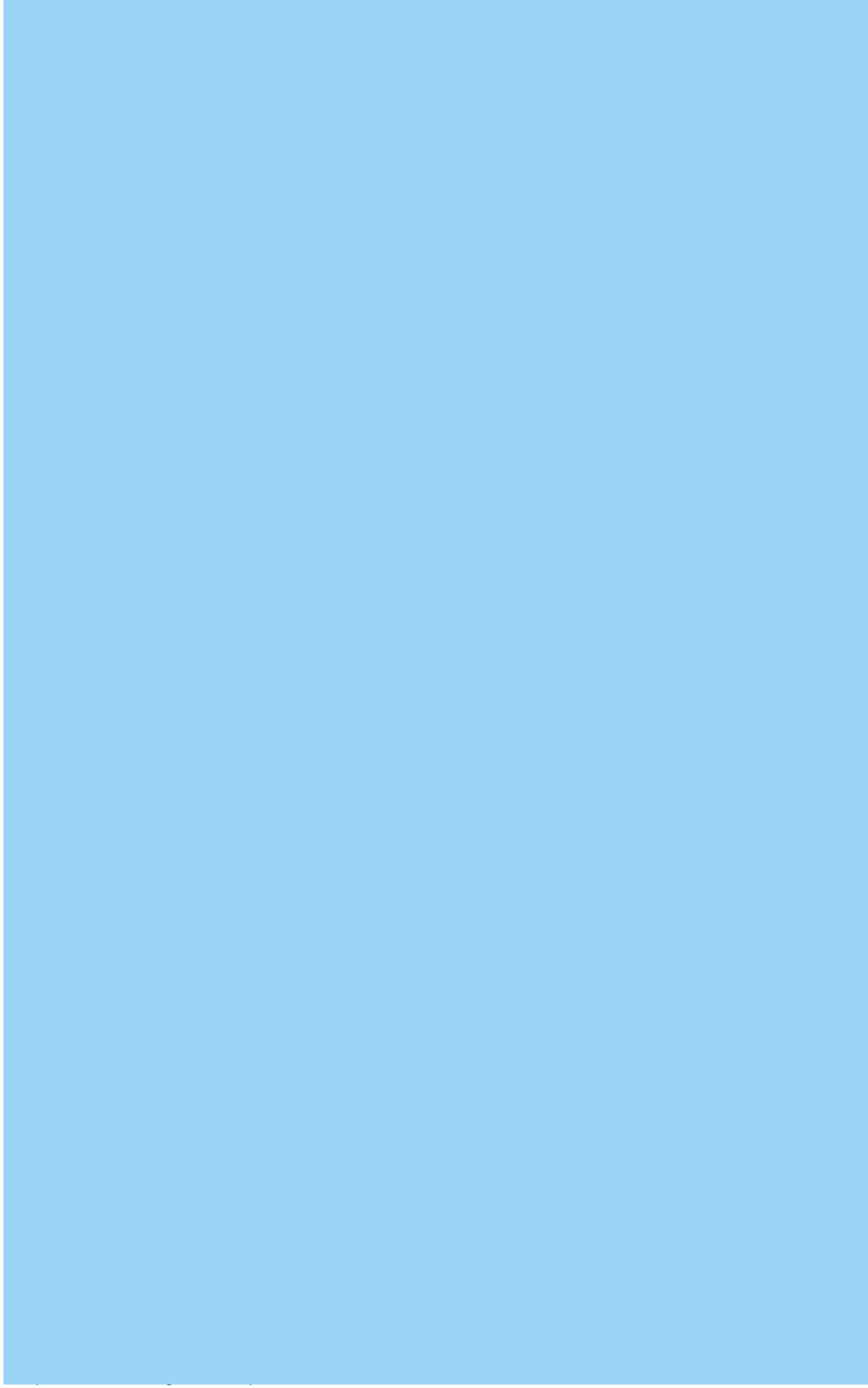

La roca de la Partió i el refugi de les Agulles «Viceng Barbé». Foto: © Josep Nuet Badia.

El serrat de la Portella. Foto: © Josep Nuet Badia.

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT ■

Ruta

7

**El Bruc - el Bruc,
pel camí del Cabrit,
torrent de Migdia,
canal de la Font del
Llum, coll i refugi de
les Agulles**

Monografies

Versió 2010

Direcció i conceptualització: Jordi López Camps
Elaboració dels itineraris: Ramon Ribera-Mariné
Actualització dels itineraris: Jordi López Camps i Josep Nuet Badia
Elaboració de continguts: Josep Nuet Badia
Disseny gràfic i realització: Josep Nuet Badia
Imatges gràfiques: Jordi López Camps, Josep Nuet Badia i Arxiu de Montserrat

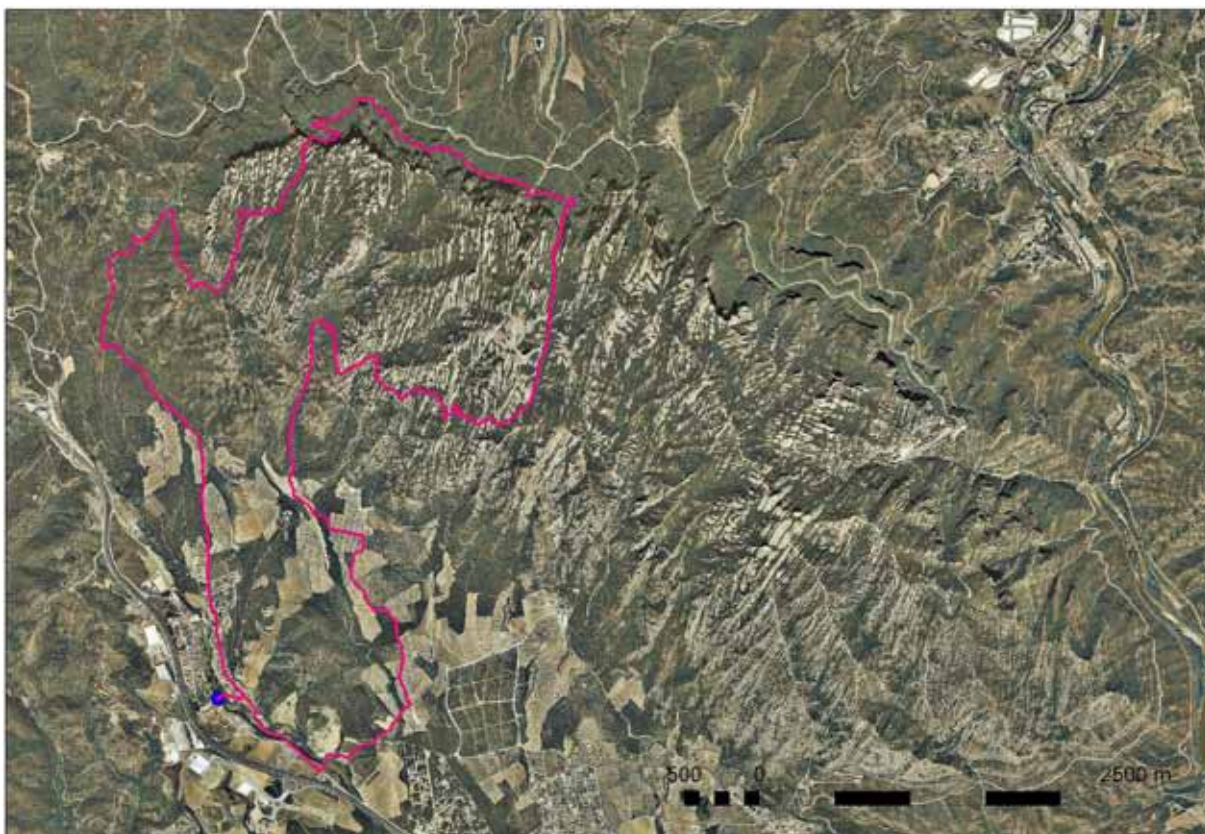
© Patronat de la Muntanya de Montserrat, 2010
Patronat de la Muntanya de Montserrat
La Rambla, 130 / 08002 Barcelona

ISBN: 978-84-393-8565-3

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya de Creative Commons, el text complet de la qual es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>. Així, doncs, se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sempre que se citi l'autor del text i la font (Ramon Ribera-Mariné, Jordi López Camps i Josep Nuet Badia). No es poden fer usos comercials d'aquesta publicació ni obres derivades.

7 El Bruc - el Bruc, pel camí del Cabrit, torrent de Migdia, ca- nal de la Font del Llum, coll i refugi de les Agulles

© Base topogràfica i ortofotografia de l'ICC
Textos de Josep Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

1. El Bruc

Població de 1.904 habitants (2009) situada en un pla al costat del serral de Muixerigues, seccionat pel profund torrent de l'Illa, al SW de la muntanya de Montserrat, al costat d'una via de comunicació històrica, el camí ral de Lleida, actualment convertida en una autovia, l'A-2.

La població està fragmentada en quatre nuclis, tres dels quals estan situats al llarg de l'antiga carretera: el Bruc de Dalt, petit nucli separat al NW, el Bruc del Mig, on hi ha l'ajuntament i els principals serveis, el Bruc de Baix, a l'extrem SE de la població, i el Bruc de la Parròquia, a l'altra banda del profund torrent de l'Illa, que es comunica amb la carretera, actualment el carrer del Bruc del Mig o N-llz, per un pont. L'actual A-2 voreja la població per ponent.

En el nucli del **Bruc de la Parròquia**, situat a la riba esquerra del torrent de l'Illa, hi ha l'església parroquial de Santa Maria del Bruc, que conserva una part de l'edifici romànic, l'absis i el campanar de base cilíndrica, del segle XI. A l'absis s'hi van descobrir unes pintures romàniques del segle XIII, amb escenes de la vida de la Mare de Déu: la coronació, la mort, l'adoració dels Reis, presidides per un Pantocràtor. Els altres tres nuclis del Bruc estan situats a la riba dreta del torrent de l'Illa.

El Bruc de Baix i el Bruc del Mig estan units i en aquest darrer nucli hi ha l'ajuntament i la part més comercial de la població.

La població del Bruc se situa al llarg de l'antic camí ral de Lleida. A la fotografia, tal com es veu des de la carena del Cabrit.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Al llarg del carrer del **Bruc del Mig** hi ha diverses cases d'interès, com la de **cal Díaz** o **Vil·la Antoinette**, una torre d'estiueig construïda entre 1915 i 1916, d'estil entre modernista i noucentista, que combina el maó vist i la ceràmica, sobretot blanca i blava.

Cal Calvo, que va ser projectada pel seu propietari, el catedràtic de l'escola de Llotja, **Josep Calvo**, amb la col·laboració de l'arquitecte **Ricard Giralt**. Fou construïda

Una vista parcial de l'església parroquial de Santa Maria del Bruc, que conserva l'absis romànic i bona part de la base del campanar cilíndric del segle XI. L'any 1958 es van descobrir a l'absis unes notables pintures murals, del segle XIII, amb diferents escenes de la vida de la Mare de Déu: l'adoració dels Reis, la mort, la coronació.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

entre 1913 i 1920, any en què s'hi afegí la torre lateral. El conjunt és d'estil historicista, amb diverses finestres neogòtiques i un lleuger aspecte de castell medieval. **Casa de Josep Elies**, també coneguda com a cal Cordero. Propietat de l'industrial ceramista Josep Elías i Bigorra. De la seva fàbrica procedeixen els materials que revesteixen tots els murs. L'edifici es construí l'any 1880, però hi va intervenir l'arquitecte Ricard Giralt el 1913. Són notables les baranes de terra cuita del terrat i els murs del pati. Durant la Guerra Civil (1936-1939) fou embargada i va ser la seu del Sindicat Agrícola.

Can Cases, projectada per l'arquitecte Cristóbal Cascante, deixeble d'Antoni Gaudí. Va ser construïda entre el 1888 i el 1900, i ampliada el 1920. El seu propietari, Josep Casas, que estava vinculat per matrimoni a la família de Muller, importants propietaris vinaters tarragonins, conegudíssims per l'elaboració del Vi de Missa, va destinar els baixos de la casa a celler i destil·leria.

La façana de can Cases, un edifici modernista que actualment és la seu de l'ajuntament i d'alguns equipaments culturals del Bruc.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

El monument al Timbaler del Bruc.

© Foto: J. Nuet Badia

L'edifici, modernista, és molt interessant tècnicament i estètica, incorpora les jàsseres de fusta amb tirants metàl·lics, la pedra, el maó vist i la ceràmica. Actualment és la seu de l'Ajuntament, la biblioteca i el Museu de Geologia, Paleontologia i Prehistòria local.

Finalment hi ha el **Bruc de Dalt**, que és el més petit de tots, situat a uns sis-cents metres del Bruc del Mig, al nord del monument al Timbaler i de la zona esportiva. És un nucli residencial antic molt tranquil.

La població del Bruc és famosa pels fets d'armes que es pro-

duïren els dies 6 i 14 de juny de 1808, prop de la població, entre unes columnes de l'exèrcit napoleònic i forces sometents amb alguns soldats suïssos de l'exèrcit espanyol, els quals, utilitzant tècniques de guerrilla i coneixent bé el terreny, van fer recular, amb pèrdues substancials, l'exèrcit francès, que intentava arribar a Manresa pel coll de Can Maçana.

Segons la llegenda, la victòria s'hauria aconseguit gràcies al timbaler que, amb el repic del seu timbal multiplicat per l'eco, va espantar els francesos, que cregueren que s'enfrontaven a unes forces molt superiors. Algun historiador coetani identifica el timbaler amb un noi de Santpedor: Isidre Lluçà i Casanoves.

A la carretera d'enllaç amb l'A-2, entre el Bruc del Mig i el Bruc de Dalt, hi ha un gran monument a la figura del **Timbaler del Bruc**, que es va inaugurar l'any 1952, amb una estàtua de guix, amb la presència del general Francisco Franco. L'escultura definitiva, en pedra calcària de Sant Vicenç de Castellet, obra de l'escultor Frederic Marés, es col·locà dos anys més tard. El monument està voltat d'un petit parc amb una pineda.

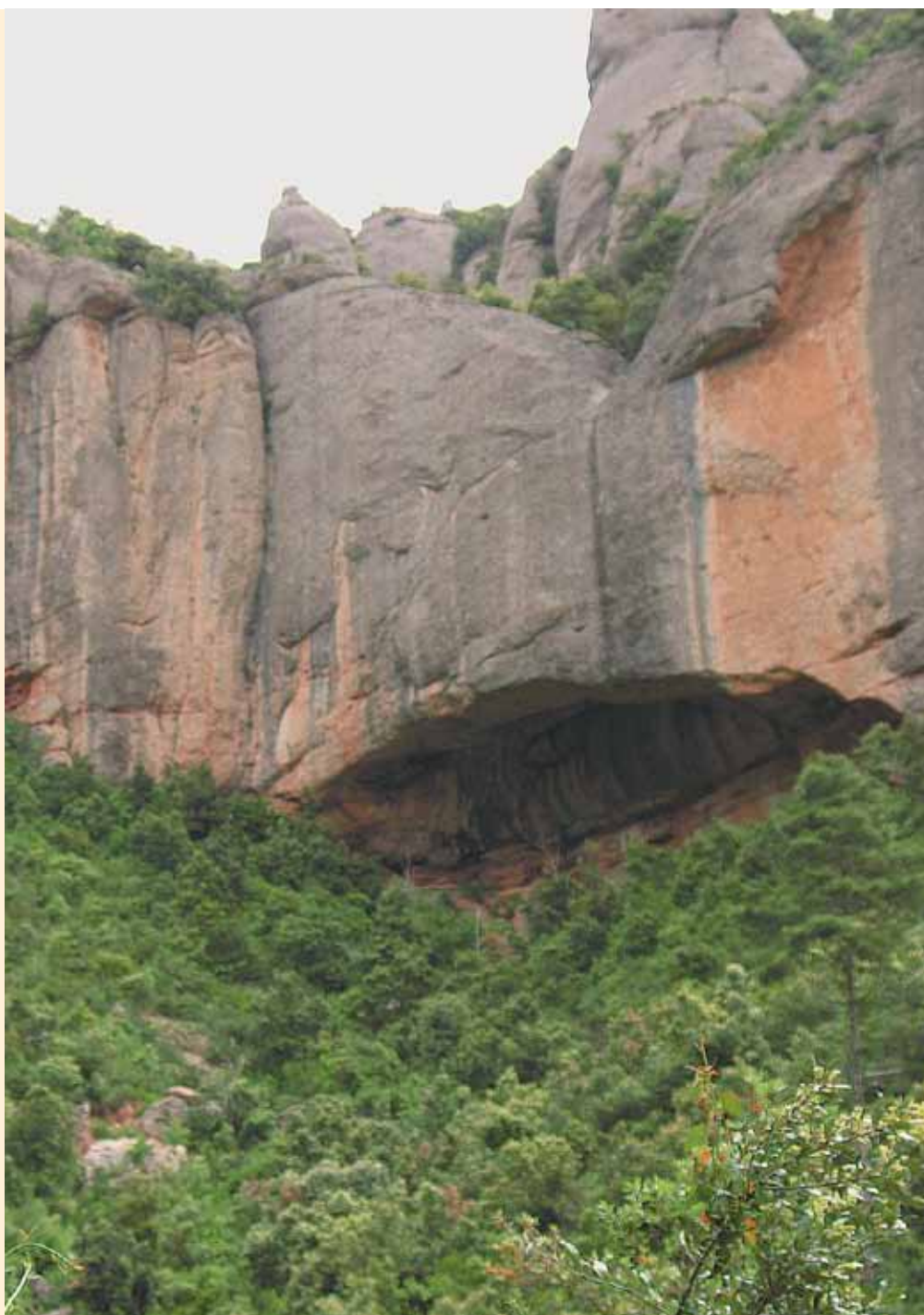
Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

2. Cova de l'Arcada

Gran balma formada per una mena de pont adossat al cingle, sota el curs del torrent de la Coma Alta, que queda enlairat i aquí salta quan porta aigua.

La balma té cinc metres de profunditat, per vint d'altura i quaranta d'amplada. És formada pel despreniment dels blocs inferiors que han deixant aquesta mena d'arcada enlairada.

La cova de l'Arcada, una gran i espectacular balma en un cingle sota el curs d'un torrent.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

3. Camí dels Francesos

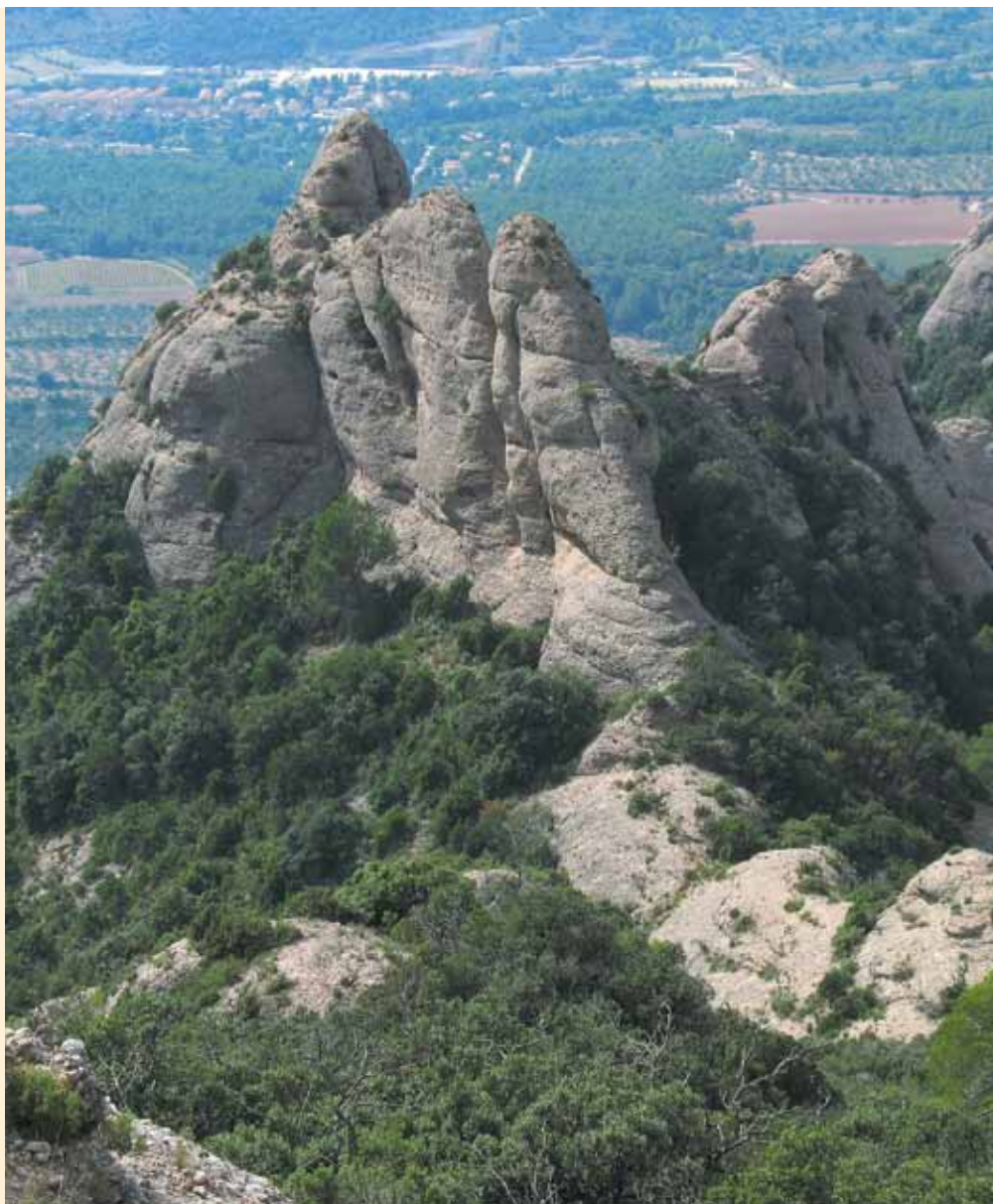
Nom que rep el camí antic del Bruc al santuari de Montserrat per can Jorba i el coll de l'Albarda Castellana.

El camí va ser rebatejat amb el nom de camí dels Francesos perquè hi pujà una de les columnes de tropes napoleòniques que ocuparen el santuari i el monestir el dia 25 de juliol de 1811.

Aquest topònim prova com esdeveniments històrics remots perviuen en el record popular i en la toponímia.

A Montserrat hi ha diferents topònims relacionats amb la Guerra del Francès, que tantes desgràcies va portar al país i a Montserrat en particular, amb el saqueig, l'incendi i la voladura del monestir la nit del 10 a l'11 d'octubre de 1811.

El camí dels Francesos puja des del Bruc fins al coll de les Pinasses, prop de Sant Jeroni. A la fotografia hi ha la roca de l'Ajaguda, que el camí voreja.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

4. Coll de Migdia

Coll situat a 1.029 m, al mig de la carena cimera de Montserrat, entre les agulles del Camell dels Ecos, a l'W, i la Talaia, a l'E.

Fa de partió entre les regions dels Ecos, a l'W, i de Sant Jeroni, a l'E.

El coll està cobert totalment d'un alzinar dens, de manera que no té cap mena de vista.

És un dels pocs passos que permeten passar entre els vessants meridional i septentrional de la muntanya. S'hi accedeix per camins de muntanya, per la canal de la Font del Llum, al N, o per la canal de Migdia, al S.

Tots aquests camins són de recorregut difícil, a causa del gran pendent del vessant i de l'erosió que els ha malmès, sobretot pels aiguats i el pas dels excursionistes.

El coll de Migdia i el torrent de Migdia vistos des del camí dels Francesos.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

5. Font del Llum

Font situada a 925 m d'altitud, al peu de la paret de l'agulla del Camell dels Ecos, una mica a l'W de la canal de la Font del Llum.

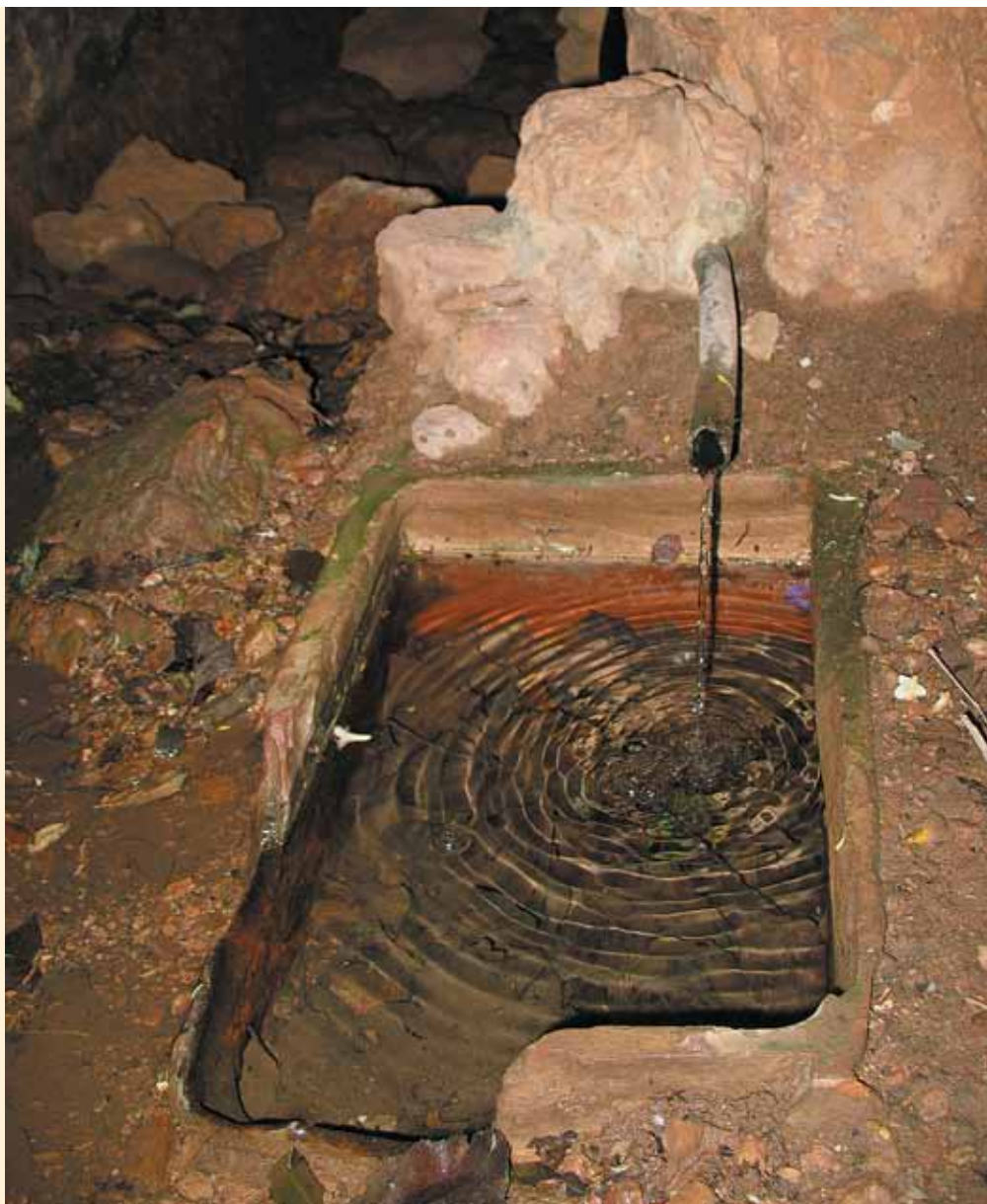
Brolla d'una esclatxa en una fissura ampla i fonda de la roca conglomeràtica.

Aquesta fissura queda sota d'una enorme llastra de conglomerat que es va desprendre del cingle i que va quedar dreta, estintolada contra la paret i que li fa de balma.

El nom sembla que prové del fet que cal utilitzar un llum per a recollir l'aigua perquè l'indret és fosc.

És la font de cabal constant més enlairada de Montserrat.

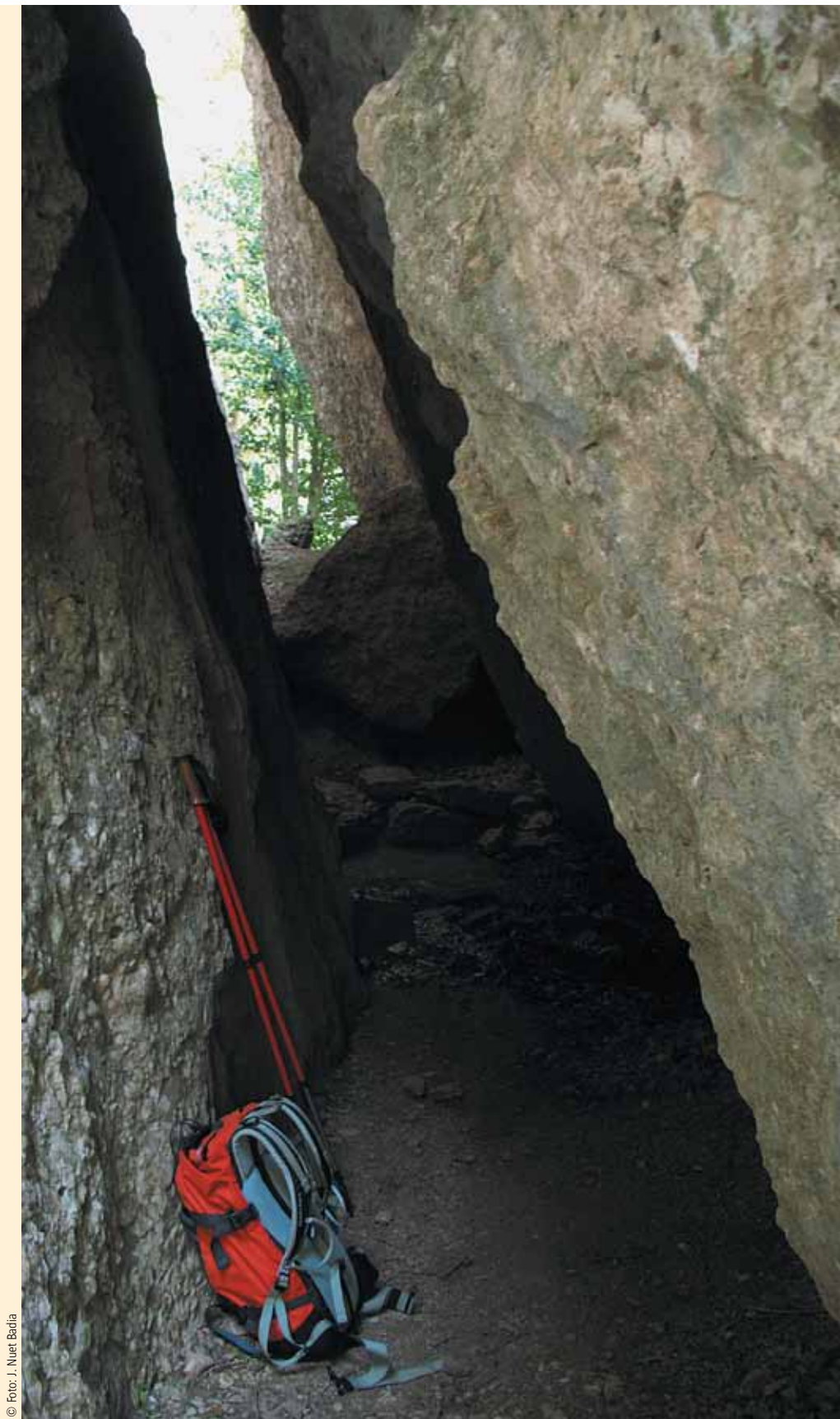
La font del Llum, que brolla en una esclatxa de la roca, sota una gran llastra que li fa de balma. Sembla que el nom li ve de l'indret fosc on raja, que obliga a recollir l'aigua amb un llum.

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

La font del Llum brolla d'una escletxa de la roca, sota una balma, que pròpiament és una gran llastra despresa del cingle que ha quedat dreta, estintolada a la paret.

© Foto: J. Nuet Badia

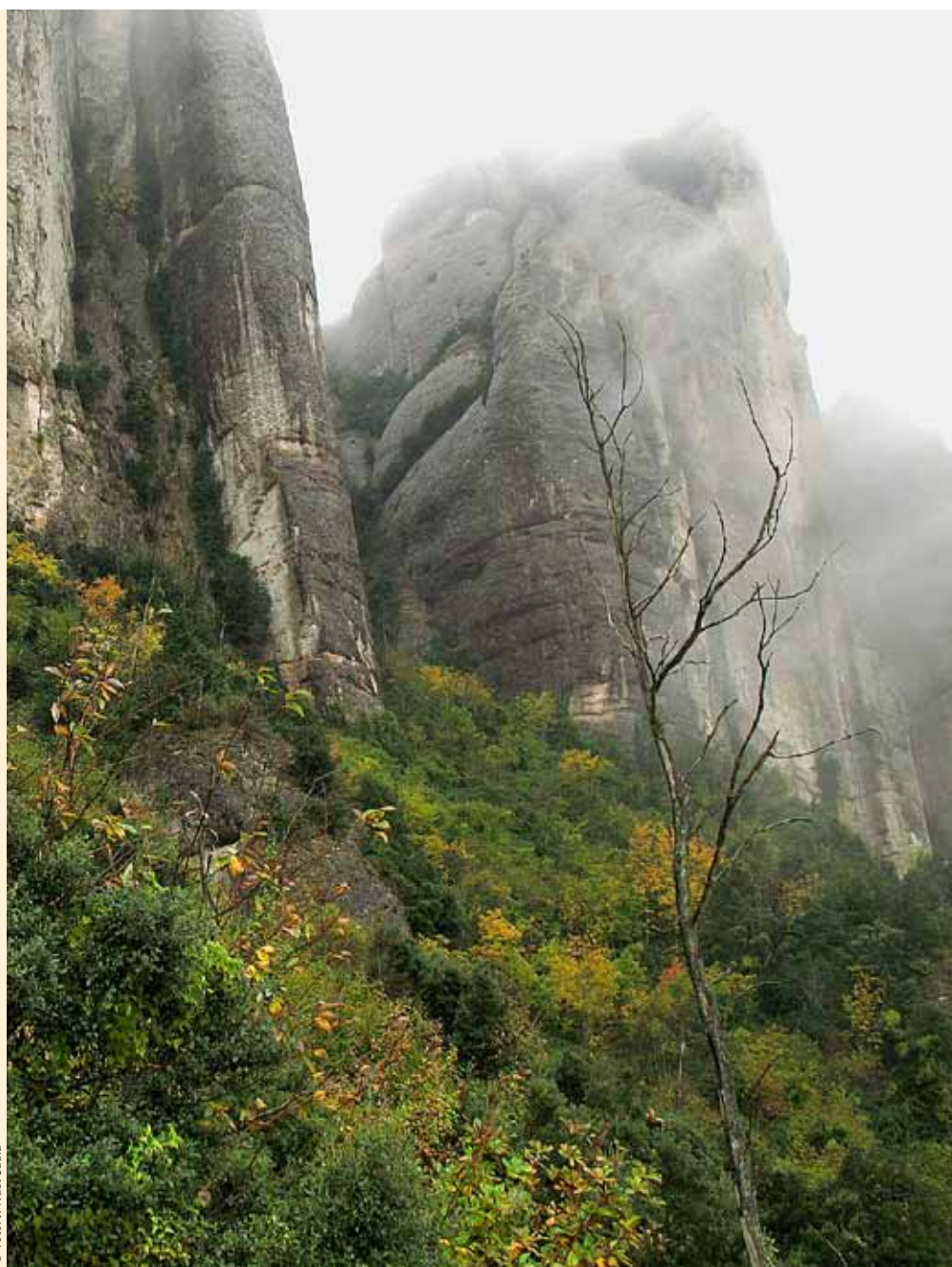
Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

6. Bosquets caducifolis

La muntanya de Montserrat, que té un caràcter mediterrani de dalt a baix, a la part alta té unes poblacions d'arbres caducifolis propis de les terres medioeuropees. De tota manera, aquests bosquets són força pobres d'espècies, perquè es troben ja al límit de l'àrea on poden viure i, periòdicament, a l'estiu tenen dificultats per la sequera.

Els botànics que els han estudiat a fons consideren que s'han d'incloure dins les rouredes de roure martinenc, però el fet que tinguin moltes plantes pròpies de

Els bosquets d'arbres caducifolis de l'obaga de les Agulles en ple mes d'octubre, quan les fulles es comencen a daurar.

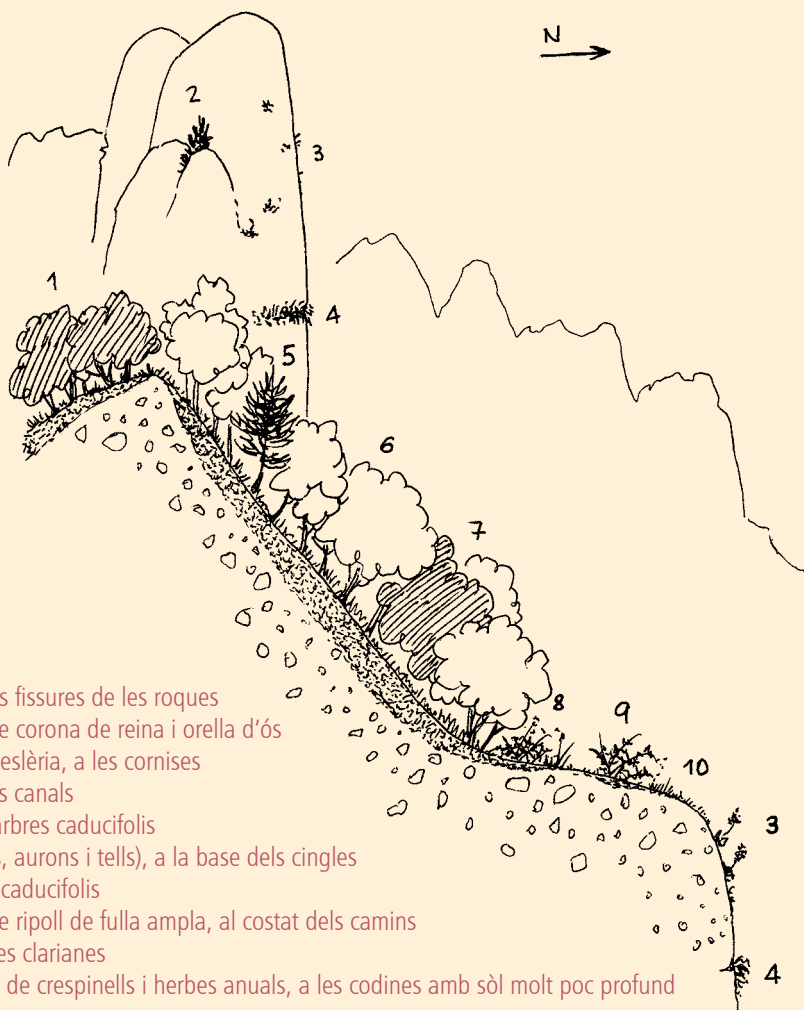
© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

la fageda fa que, en realitat, estiguin una mica a cavall entre les rouredes i les avellanoses medioeuropees.

Sigui com sigui, el que veiem són bosquets on predomina l'avellaner (*Corylus avellana*), el tell de fulla gran (*Tilia platyphyllos*), el grèvol (*Ilex aquifolium*), el teix (*Taxus baccata*), el marcòlic vermell (*Lilium martagon*) i l'omnipresent boix (*Buxus sempervirens*). També s'hi fan amb una certa abundància l'herba fetgera (*Anemone hepatica*), el boix moll (*Lonicera xylosteum*), el càrex digitat (*Carex digitata*), el lloreret (*Daphne laureola* ssp. *laureola*), la coronil·la boscana (*Coronilla emerus* ssp. *emerus*), la moixera (*Sorbus aria* ssp. *aria*) o el galzeran (*Ruscus aculeatus*). Aquests bosquets se situen a les obagues altes, al peu de les cingleres superiors de la muntanya i a les canals on queden més arrecerats dels raigs del sol, per sobre de 900 m. Aquestes zones altes en molts casos estan cobertes de boires, que ajuden a humitejar l'ambient que facilita la vida d'aquests bosquets, els quals es confonen molt sovint amb les teixedes, que constitueixen les últimes irradiacions de les fagedes.

Perfil ideal de la vegetació del vessant nord de la regió de les Agulles.

1. Alzinar
2. Savines, a les fissures de les roques
3. Comunitat de corona de reina i orella d'ós
4. Pradells de soslèria, a les cornises
5. Teixeda, a les canals
6. Bosquets d'arbres caducifolis (avellaners, aurons i tells), a la base dels cingles
7. Alzinar amb caducifolis
8. Comunitat de ripoll de fulla ampla, al costat dels camins
9. Bardissa, a les clarianes
10. Pradells secs de crespínells i herbes anuals, a les codines amb sòl molt poc profund

© Croquis de camp: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

7. El refugi de les Agulles «Vicenç Barbé»

Refugi construït a la regió de les Agulles, en un esperó entre el torrent dels Cirerers i el de les Boïgues, enmig d'un circ tancat i voltat de monòlits montserratins, a 890 m [Coordenades UTM: 31T 398839,4606987].

El refugi està dedicat a l'escalador Vicenç Barbé i Lledós (Barcelona 1916 - Montserrat 26-7-1942), que morí en caure i trencar-se-li la corda quan escalava la roca de la Caputxa, ara coneguda com a agulla Vicenç Barbé, fent cordada amb el seu cosí Emili Barbé. Era un gran escalador que havia fet la primera ascensió a les agulles de la Talaieta, la Nina, el Setrill, la Vella, l'agulla del Miracle i el Frare Petit. En record seu, a la regió de les Agulles, li han estat dedicades algunes roques: l'agulla Barbé o la Talaieta d'en Barbé.

Aquest refugi va ser promogut pel Centre Excursionista de la Comarca de Bages, que el 1955 presentà el projecte a la Comissió de Refugis, poc més tard millorat per la mateixa entitat bagenca.

Per a construir-hi el refugi, Joan M. Cases de Muller, un propietari del Bruc, va cedir, el 1958, una superfície de 1.575 m² de la seva finca el Corral de Can Pasqual, a la Delegación Catalana de la Federación Española de Montañismo.

El Patronato Nacional de la Montaña de Montserrat aprovà el projecte el 1959. La Diputació de Barcelona aportà una subvenció que permeté pagar bona part de l'obra. Pertany a la xarxa de refugis de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC).

El refugi
de les
Agulles
«Vicenç
Barbé»

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

Edifici inaugurat el 15 de gener de 1961, que consta de dues plantes que es comuniquen amb una escala interior de construcció recent, feta entre l'octubre del 2004 i el febrer del 2005 pel Comitè de Refugis de la FEEC, arran dels efectes devastadors d'un tornado que va afectar de ple el refugi el 17 d'agost del 2003. A la planta superior hi ha la sala menjador i el dormitori destinat als usuaris. A la planta inferior hi ha l'habitatge del guarda; a més, hi podem trobar les ressenyes de les vies d'escalada de la regió, el llibre de «piades», la llista de preus i hi podem demanar begudes i àpats.

El refugi té vint places, repartides en dues lliteres amb deu matalassos cadascuna, on els usuaris han de portar el sac de dormir. El menjador té una capacitat aproximada per a vint comensals i està equipat amb tres taules de ferro amb bancs i tamborets. La calefacció es fa amb una estufa de llenya. Disposa de corrent elèctric amb fluorescents alimentats amb plaques solars. Per a cuinar cal portar un fogó o contractar els serveis de cuina del guarda. Hi ha aigua, però està limitada a l'aigua de pluja que es recull en els dipòsits. El lavabo consta d'una pica per a rentar-se les mans i d'una petita dutxa amb aigua calenta, amb un escalfador de butà i propulsada per una bomba de 12V. La dutxa i el WC són operatius si hi ha aigua suficient.

El proveïment d'aquest refugi (menjar, begudes, bombones de butà, etc.) el fa el guarda a peu.

El guarda del refugi és Xavier García Burgas des del 14 de febrer de 1994. Contacte per telèfon: 607 743 070 o correu electrònic refugiagulles@gmail.com.

Refugi guardat tots els caps de setmana de l'any, a excepció de Nadal i Sant Esteve. En absència del guarda, la planta superior està oberta.

S'hi arriba a peu des de l'escola del Bruc en 1.30 h o des de can Maçana en 0.30 h.

El refugi de
les Agulles
«Vicenç
Barbé»

© Foto: J. Nuet Badia

Ruta 7 Monistrol de Montserrat - can Maçana

8. Oliverar

La part baixa de la muntanya de Montserrat sempre ha estat conreada. Com que és una muntanya mediterrània, els conreus que s'hi han fet han estat conreus de secà, sobretot vinya, oliveres i ametllers.

El vessant septentrional, més abrupte i més fred, sobretot a l'hivern, ha tingut una superfície de conreu més reduïda, mentre que al vessant sud i sobretot a les extenses planes al peu de la muntanya entre Collbató i el Bruc de Dalt hi ha estat conreada sobretot l'olivera.

Els extensos oliverars del peu de Montserrat també són esmentats en la Visita Espiritual a la Mare de Déu de Montserrat, escrita pel bisbe Josep Torras i Bages, en la pregària setena, que diu: «Senyora de Montserrat, que teniu la vostra santa muntanya voltada d'oliveres, signe de pau, aconseguí per als pobles de Catalunya una pau cristiana i perpètua».

Sobre els oliverars i l'agricultura de secà, els municipis del Bruc, Collbató, Esparreguera i Olesa de Montserrat impulsen el Parc Rural del Montserrat, un projecte destinat a la protecció i recuperació de sòl agrícola, la dignificació de l'ofici de pagès, la promoció dels productes de la terra amb la marca «Montserrat», la difusió del patrimoni natural i la protecció del territori enfront de les activitats especulatives i la pressió urbanitzadora, amb l'agricultura de secà: l'olivera i la vinya com a elements centrals.

L'oliverar de la Fonollosa, prop del Bruc.

© Foto: J. Nuet Badia

RUTES PEL PARC NATURAL DE LA MUNTANYA DE MONTSERRAT

